

COSMA BRAŞOVEANU

fuga

Editura Dacia

SCORPIONUL

COPERTA DE IOAN HORVAT BUGNARIU

COSMA
BRAŞOVEANU

FUGA

EDITURA DACIA
CLUJ-NAPOCA 1978

Capitolul I:

SILE DRAGU ZIS UŞCHITU

N-aţi înţeles? El a înţeles că n-a înţeles

Avea o faţă de smochină rătăcită într-un ungher de debara. Sticlele ochelarilor, cît un deget de groase, sigilau tăişul căutăturii. Trăia numai din priviri.

— Domnul? întrebă.

— Vin din partea lui Poşircă.

— Mda.

Nu se clinti din prag. Cîntări făptura croită din cherestea trainică, umerii de hamal. Omul purta haine de căpătuială, prea mici, pe obrajii numai colţuri se citea lipsa îndelungată a somnului. Surîsul cuminte nu reuşea să-i şteargă expresia de fiară hăituită.

— Mda, repetă făcînd un pas înapoi. Poftiţi!

Odaia era bolnavă. Un bec fără vlagă născocea umbre ciudate. Smochinitul, trişor celebru pe vremuri, îi arătă fotoliul, îşi strecură mîinile de paing în buzunarele halatului şi reluă măsurătoarea.

— Numele dumneavoastră?

— Popescu.

— Nu, domnule profesor! Vă numiţi Vasile Dragu, condamnat la zece ani pentru dublu asasinat!

N-ai fi zis că ştia să zîmbească. Ochii de nevăstuică îşi stinseseră luminile.

Uşchitu tresări:

— Cred... Cred că e o confuzie.

— Cred că mă confundați!

Continua să surîdă. Degetele, vreascuri uscate, scoaseră din buzunar fotografia profesorului în haine vărgate, o răsuciră în bătaia becului.

— Ați evadat în urmă cu trei zile din T. Nu, nu Poșircă mi-a comunicat.

— Atunci?

— Nimeni nu-și găsește adăpost în casa mea, dacă nu mă aflu în posesia unor informații riguroase. Luați-o ca o garanție a seriozității cu care tratez afacerile. Pretind mult, dar ofer cu aceeași măsură. Vă costă trei sute de lei pe zi. Evident, pensiune completă.

Pe chipul lui Sile Dragu coborî noaptea.

— Momentan...

— Nu vă faceți griji, domnule profesor, prietenul dumneavoastră e solvabil. Așadar?

— Accept.

Zîmbetul smochinitului prinse vlagă. Rostui dintr-un bufet fără vîrstă o sticlă de coniac și două pahare. Ciocni:

— Îmi puteți spune Tase. Tase Popescu. Nu glumesc, sincer așa mă cheamă. Odaia dumneavoastră e lîngă bucătărie. Alături am închiriat o cămăruță lui Trei Dește. Presupun că știți cine e?

— Am auzit. Trei Dește, hoț fără noroc...

— Exact. A părăsit penitenciarul acum o săptămînă și am serioase temeiuri să cred că se va întoarce în curînd. Baia vă stă la dispoziție la orice oră. Celălalt pensionar al meu s-a învățat să economisească apa.

Sile Dragu zis Uşchitu îi citi slinul de pe gît dar nu comentă.

Seara îşi presară cenuşa. Peste ciulinii în floare săgetează un stol de vrăbii, aduc mireasma nopţii şi a pelinului şi a mării...

Şi-a lipit faţa de geam. Ochii sorb întunericul, au luciri ciudate, umezite de o boare, ciocîrlia gîndului se înalţă undeva sus. De la fereastră nu se vede cerul, dar el ştie că acuma stelele, cu mîinile lor albastre, îi întind aşternutul...

— Stînga-mprejur, flaimoc, să-ţi văz muianu'!

Profesorul Sile Dragu, zis Uşchitu, se răsuci încet. Rezemat de uşor, un individ pirpiriu, slab şi sfrijit, o caricatură de om îl măsura surîzînd. Îi lipsea unul din incisivi, iar pe toată lungimea obrazului avea o cicatrice întunecată. Ochii mici, vicleni îi dădeau tîrcoale, batjocoritori, uşor neliniştiţi:

— În regulă, neamule. Am repartiţie de la nea Tăsică în garsonela asta. Se apropie cu mîna întinsă: Mitu Suveică îmi zice, pretenarii Litruţă.

— Şi care nu ţi-e prieten?

— Plăteşte cotizaţie în sindicatul îngerilor...

— Pentru ce te-ascunzi?

— Împărţeam prescurea la Sf. Vineri şi am luat mangă... Tu?

Profesorul nu-i răspunse. Continua să-l privească liniştit. O privire de gheaţă în care nu citeai nimic. Stîrpitura rîse larg şi-l bătu pe umăr.

— Desfă fermoaru', bă, ăsta prostu'.

Ochii Uşchitului sclipiră:

— Ia mîna de pe mine, domnule Suveică!

— Oi fi vr-un hubăr, ai?

— Ia mîna!
— Stai să sting ţigara...
Îl călcă pe bombeu, răsucind talpa.
Cu o mişcare fulgerătoare Sile Dragu îl prinse de brăcinari, îl săltă sus, deasupra capului, şi îi dădu drumul. Litruţă se prăbuşi cu un mercăit. Sări repede în picioare, încordat, cu braţele uşor depărtate. Ţinea în palmă o lamă de oţel. Uşchitul clătină din cap:
— Lasă cuţitul, băiete!
— Roagă-mă frumos.
— Încă un pas şi o să regreţi că te-ai născut!
Pocitania ezită.
Omul din faţa lui era potrivit de statură, dar lat în spete şi buiac. Muşchii zvîrliţi cu baniţa jucau în buiestru. Treptat vîlvătaia din privire i se stinse.
Îngăimă moale:
— Gata nene, ţuţărul matale! Te luasem de geambăţ. Legea...
Legea nescrisă a prăduitorilor. Fiecare breaslă cu vătaful ei. Cel mai al dracului şuţ, cel mai cîneriu. Caramangiii vechi îl aşteaptă la cotitură, cei noi se reped să-şi încerce norocul.
Odaia mirosea a cavou, a singurătate. Două paturi de spital lipeau pereţii.
Pe culoar începu calvarul paşilor lui Trei Deşte. Paşi tîrşiţi de trosnitor bătrîn. Cîte nu văzuse ăsta în viaţa lui...
Buzele profesorului, subţiri, o rană adîncă pe chipul supt se adunară pungă:
— Recidivist?
— Gură am, limba-mi lipseşte. Nu ştiu unde am pus-o...

— Sfatul meu ar fi să-ţi aminteşti! Ce specialitate ai?

Litruţă se hotărî greu:

— Dau cu palma-n coteţe. Nu c-aş vrea...

— Nu...

— Da'seamăn-ale dracului! Mai ales ăstea noi. Vin noaptea din şpriţuri şi nu'ş cum se face, dar mă trezesc în casa gorobetului... La plecare iau şi eu o amintire: Un televizor, o butelie...

— Eşti un sentimental...

— Dacă o luăm la înjurături...

Profesorul surîse:

— Pe cine-ai ucis?

— Las-o moartă, nene.

— Răspunde!

Pungaşul clipi mărunt:

— Un trosnitor. Se împiedică în şiş... Presarii ţineau strada în pistoale, n-am apucat s-o roiesc...

— Vai de vieţişoara ta!

— Dreptu'lui Dumnezeu!

Fumară un timp în tăcere. Suveică nu-l scăpa din ochi. Întrebă încet:

— Matale?

Profesorul nu-i răspunse.

— Trosnitor?

— Aici, domnule Suveică, eu pun întrebări, să fie limpede!

— S-a marcat.

— Lucrezi pe cont propriu?

Litruţă îşi umezi buzele. Arboră un zîmbet de „băiat bun":

— Te cred. O singură dată am ieşit în treabă cu

fraţii Dodea din Ferentari şi mi-a trecut. Aruncară duma pe nasol...

— Adică?

— M-au băgat mesa.

— Ei sau tu?

— Am eu mutră de caiafă? Mă jigneşti, nea Uşchitule, mă doare caracteru'...

Ochii profesorului sclipiră fulgere. Spuse rar, apăsat:

— Ascultă, domnule Suveică, ascultă bine ce-ţi spun! În viaţa mea n-am scos cuţitul. Îşi scutură mîinile mari, ca nişte lopeţi. Palmele astea mi-ajung. Dacă îţi bagi nasul unde nu-ţi fierbe oala şi-n gaură de şarpe te prind!

Noaptea da tîrcoale ferestrei. Noapte fără lună învelită în catran. Plopii deşiraţi desenau pe zid umbre palide. Uşchitu privea întunericul frămîntînd pervazul în palme. Mirosul de pelin şi iasomie îi umplea gura. Mitu Suveică sforăia domol, dar profesorul ştia că nu doarme. Îi simţea în ceafă arsura ochilor.

Prînzul îl luau în devălmăşie. Uşchitul ţinea un capăt de masă, Litruţă celălalt, smochinitul şi Trei Deşte laturile. Privirea profesorului rămase aninată de ciorchinii liliacului subţire, un lujer răsărit în coasta blocului.

Litruţă îşi lăţi zîmbetul, prinse să cînte încetişor:

— Ecaterino, eşti damă bine, / M-aş da la tine / Dar n-am palton...

Găzdoiul îşi tamponă fruntea cu batista:

— Mitule, Mitule, a dracului sămînţă de om mai

eşti şi tu! Ţi-aduci aminte ce ţi-am spus acu' opt ani?

— C-am s-ajung la'nchisoarea cu capace unde toţi golanii zace. Aş! M-am pus pe cuminţie, nu vezi? Trecui la pocăiţi...

— N-ai s-o sfîrşeşti bine, Mitule!

— Sărutări de mîini coanei soacre!

— Păcat de tinereţele tale!

Hoţul îl măsură obraznic. Fredonă cu înţeles:

— Haida, haida / Schimbă garda! Ete cine ţine predici?!

Trei Deşte, cu chipul brăzdat de ani şi şundrele, mesteca pe gînduri. Litruţă se aplecă, îi strecură în şoaptă:

— Zece cuie de coşciug şi deşart vorbele.

Omul se codi, în cele din urmă îi strecură ţigările:

— Cîntă!

— Fane a scuipat fasolea.

— Cînd?

— Alaltăieri la spovedanie. Frate-tu, Tigaie, ia pe puţin 3 ani.

— Muierea?

— Umblă după clănţăi.

Japul îşi făcu semnul crucii:

— Poate dă Dumnezeu şi-l scapă!

— Dă, dar nu bagă-n straiţă. Tre'să scoaţă naşu' niscai biştari...

— Păi să scoaţă!

— De! Se lasă greu. Cică a pierdut cheia de la puşculiţă...

— Iuda!

— Ai ceva, trimit eu mandatul...

Omul ridică din umeri:

— Am pe dracu să mă pieptine!

Tase aduse tocana. Mitu Suveică îi întinse farfuria:

— Bagă polonicu' la fund gioablă! Mă, dacă am eu boală pe cineva, apoi ăia sînteţi voi, codoşii! Ăle mai spurcate jiganii . . .

— Te plîng, Suveică.

Profesorul gustă fiertura. Să-ţi vomiţi şi sufletul. Aprinse o ţigară şi se apropie de fereastră. Ploaia scurtă, de primăvară, clătise obrazul cerului. Departe, la orizont, curcubeul îşi întindea borangicurile.

Trei Deşte înghiţea cătrănit. Litruţă îi atinse cotul. Întrebă în şoaptă arătînd spre Uşchitu:

— Ce znamenie de husăr o mai fi?

— Amărăştean, vai de vieţişoara lui!

— De ce, nene?

— De două ori s-a cărăbănit din T. şi l-au aninat presarii. Dacă nici acu' nu-i iese pasienţa îşi bagă unghia-n gît ca piţigoii.

— De-aia îi zice Uşchitu?

— De-aia.

Sile Dragu îl împungea cu privirea. Suveică se foi neliniştit:

— Mă ţine-n faruri.

— De. Gătiţi pe-aceeaşi plită?

— Trai cu vătrai.

— Ai grijă mă tată, ai grijă! Dacă-i sufli-n borş, te-ai ars. Nu-i dus prin biserici.

— Trosnitor?

— Aş! Om cu carte, profesor. Muierea i-a mîncat zilele . . . Oftă clătinînd din cap: Putoare mare, da pe de lături . . .

Litruță constată cu amărăciune:

— Toate dă! Ascultă vorba mea, nene, că spui vorbă mare. Toată dosădirea de la fufe ni se trage! Uită-te și'mneata împrejur. Guşter l-a luat în şiş pe văru-su pentru o matracucă, Califaru umbla după o japiță, una cilibie cu felinare verzi, ca după prescure. Dădea cîte-o gaură și pleca cu ea-n plăceri, la mare... Halotca a roit-o c-un macaronar și ageamiu' oftează la-ntristare. Mama lor de putori!

Trei Deşte rămase cu lingura-n mînă. Sorbea vorbele stîrpiturii oftînd înfundat.

— Miliția! șopti smochinitul din prag. Repede la secret!

Își adunară sărăcia în pripă, goliră scrumierele. Trei Deşte meşteri ceva într-un colț al debaralei și rafturile alunecară. În spate se afla o despărțitură strîmtă. Se puteau înghesui înăuntru patru oameni deprinşi cu autobuzul 37 la ceasurile prînzului. Codoşul împinse rastelul, cercetă odăile fugiților dacă n-a rămas vreo urmă, apoi deschise:

— Poftiți! Poftiți, domnule maior. Ce zi bună! Admirabilă...

— Ești încîntat să mă vezi, zise Daşcu înveselit.

Tase Popescu clătină de cîteva ori capul, să-l rupă și mai multe nu.

— La vîrsta mea știi să te bucuri de o vizită. Bătrînii ar trebui scoşi din cartea de telefon de vreme ce tot sînt uitați.

— Dar sînt?

Ochii maiorului făcură roată încăperea. Nu se schimbase nimic în ultimii douăzeci de ani. Același

hodorog de divan cu arcurile scăpate din strînsoare, lampa pentru ultraviolete în colț, masa beteagă. Numai gîndacii își sporiseră neamurile. De cîte ori se ivea cîte unul la marginea covorului bătrînul îi făcea vînt cu piciorul:

— S-a prăbușit o vechitură de hudubaie și am sinistrați...

— Iată deci, că mai primești vizite... Zîmbi trist: Ai rămas același tip sordid, Tăsică.

— Sînt un om trist, sărac și singur, spuse codoșul zîmbind feciorelnic. Nu-i un păcat prea mare...

Maiorul răsfoia o carte. Ridică privirea:

— Sărac?

— Trăiesc din ajutorul social...

— Ia te uită! Ai și ajutor social care va să zică. Presupun că încasezi o sumă frumoasă de vreme ce îți permiți să cheltuiești la Loto 2000 de lei săptămînal.

— Glumiți, desigur, ca de obicei, domnule maior. Mi-am îngăduit o singură fantezie de revelion...

Își înghesui lacrima pe coarde. Dașcu ridică mîinile:

— Te cred, te cred numai nu plînge. Tăsică, Tăsică! Figura asta o faci, din șapte în șapte zile. Azi joci în Titan, peste o săptămînă în Pajura. Îi căută privirea: Ți-a lăsat Ușchitu vreo vorbă pentru mine?

Codoșul își scoase ochelarii stup de mirare.

— Ușchitu? După nume nu s-ar zice că a născocit vreo societate de binefacere.

— Ca dumneata, de pildă.

— Rămîne să-mi spuneți cine e.

— Dacă-mi promiți că nu-ți dau lacrimile. Vasile Dragu, condamnat la zece ani. Nu știai?

— Nu.
— Eşti o fetiţă blondă, diafană, Tăsică. A evadat de curînd. N-ai aflat?
— Fireşte!
— Eram convins!
Japul îşi juca artistic dezolarea, da semne că din pricina tulburării nu-şi găseşte cuvintele.
— Nu mai am de-a face cu lumea asta de mult, domnule maior.
— Cam de cînd?
— Ştiţi, probabil, că am avut o condamnare...
— Trei, Tăsică.
— În sfîrşit, cu prilejul ultimei detenţii am înţeles... Iertaţi-mă, îmi vine foarte greu să vorbesc...
— Fă un efort.
Codoşul se cutremură oftînd:
— De la o anumită vîrstă e preferabil să te stingi fără să-ţi dai seama de erorile comise. Am priceput dintr-o dată că existenţa mea a fost falsă, că mi-am risipit-o necugetat. Părăsind penitenciarul mi-am luat rămas bun odată pentru totdeauna de la oamenii ăştia...
— Şi ai decis să creşti porumbei! Maiorul fluieră admirativ: Buni predicatori trebuie să fi avut voi acolo, Tăsică! La orele astea frumoase de dirigenţie nu v-au învăţat cum e cu păcatul minciunii?
Bătrînul îl măsură printre sprîncene. Îşi pipăi pachetul de ţigări la piept dar nu-l scoase. Erau Marlboro... Daşcu îi întinse port-ţigaretul:
— Ia un Papastratos, Tăsică, cît mai stau. După aia poţi reveni la ţigările americane cumpărate din ajutorul social. Rîse bine dispus: Acum 6 luni i-ai oferit găzduire lui Gigi Lapsus din Ferentari. În ia-

nuarie a locuit la dumneata trei zile Mitică Shop, Os de Peşte o săptămînă...

— Nu văd legătură. Sînt de-a dreptul consternat, rănit...

— Eşti rănit, Tăsică!

— Băieţii au venit în vizită. Nici prin minte nu mi-a trecut că vă ocupaţi de ei.

— Altminteri lăsai laptele pe foc şi veneai fuguţa la miliţie.

— Vă îndoiţi cumva?

— Doamne fereşte.

Japul isprăvi de lustruit ochelarii, îi puse pe nas.

— Dealtfel pot să vă asigur că au avut o conduită ireproşabilă. Am făcut cîteva excursii prin Bucureşti, am jucat şeptic, am deşertat o sticlă de coniac discutînd aşa, ca între burlaci...

— Despre creşterea şeptelului, presupun. Iar la plecare le-ai dat şi bani de taxi. Las-o baltă, Tăsică şi spune-mi mai bine, aşa ca între burlaci, unde-i Uşchitu.

Tase Popescu se apleacă secretos peste masă:

— Nu-mi plac turnătorii, domnule maior. Pentru dumneavoastră însă...

— Îţi calci pe inimă. S-auzim.

— Individul, dacă nu-i prost, a tras la Dobrică Ciuciu din Filantropiei.

Daşcu se lăsă pe spate, încrucişă miinile pe pîntece.

— La Dobrică Ciuciu!

— Sigur! Absolut!

— Să-l caut deci pe Dobrică. Unde? La Reînvierea? Nu ştiai că flăcăul a răposat în cuţitul unui caramangiu, frate Tăsică?

Codoşul îşi pocni palmele uluit:

— A murit bietul Ciuciu! Extraordinar!

— Mă gîndeam că vestea ţi-a ajuns la urechi în octombrie cînd te-ai dus la parastasul lui. Erau de faţă Bărbete, Ilarie, Sfîntul, Trei Deşte. Crema trosnitorilor.

Degetele japului poposiră pe tîmple.

— Ştiţi că aveţi dreptate! Clătină din cap amărît: Vezi ce înseamnă vîrsta? Uiţi de la mînă la gură.

— Aşa mă gîndeam şi eu.

Maiorul se ridică. Era lămurit. Codoşul luă o hîrtie şi un creion.

— Cum aţi zis că-l cheamă pe ăsta care a evadat? A, da, Uşchitu. Mîzgăli ceva. Dacă vine pe-aici, e al dumneavoastră, n-aveţi nici o grijă, domnule maior.

— Aia e, că am! Eşti la o vîrstă cînd uiţi repede. Aş vrea să mă uit puţin prin casă, evident dacă eşti de acord.

— Desigur, desigur!

— Ai patru paturi...

— Am mulţi prieteni.

— Ar mai fi de văzut cum e cu bătrînii săraci şi singuri care n-au de ce să figureze în cartea de telefon, dar o las pe altă dată. Cu bine, frate Tăsică, deşi nu cred.

— Casa e supravegheată! spuse codoşul intrînd. Dezbrăcă pardesiul şi se apropie de Sile Dragu: Vă aşteaptă!

Uşchitu se uita la pungaşi. În ochi le încolţise spaima.

— Cuşca s-a închis! bîlbîi Litruţă. Grijania ei de viaţă!

Noapte de noapte fugarii citiră strada pitiţi după jaluzele. Nici o nădejde să iasă din strînsoare. Trei Deşte, silnic la mers, se împăcase cu cugetul, Mitu Suveică părea un şobolan speriat.

Profesorul ieşi în hol. Îşi pierduse cumpătul. Măsura odaia scrîşnind de draci. Tase Popescu, chircit într-un fotoliu îl stîlpea cu privirea.

— Vecinii de jos, spuse, ştiu că obişnuiesc să mă plimb pe stradă, d-le profesor. Stîrniţi suspiciuni.

Sile Dragu se opri în faţa codoşului mînios Dunăre.

— Sînt trei săptămîni de cînd nici de fereastră nu mă pot apropia! La penitenciar era mai bine! Ieşeam în curte, la muncă, mă mişcam cel puţin.

— Exageraţi.

— Pentru ce am evadat? Să stau închis în haznaua asta? Să-mi cenzurez pînă şi respiraţia?

Smochinitul zîmbea cu măsură.

— Am sentimentul că-mi reproşaţi situaţia creată. Nu pe mine mă aşteaptă Daşcu.

— Perfect! Şi ce e de făcut? Dacă mai stau cîteva zile înnebunesc!

— Mi-e tare teamă că va trebui să rămîneţi cu noi ceva mai mult. Maiorul e încăpăţînat, ştie că sînt unul din puţinii oameni care acceptă să găzduiască delincvenţi.

Uşchitul işi reluă umbletul. Mîinile înfipte în buzunarele pantalonilor plesniră stofa.

— Trebuie să existe o soluţie!

— Clădirea n-are decît o singură ieşire, domnule profesor, iar locuinţa mea, dacă vă amintiţi, se află la etajul cinci.

Ridică brațele a neputință. Ochii Ușchitului se opriră asupra unei lăzi de Brașov, rînduită lîngă perete. Tase Popescu clătină din cap.

— Riscant! Primul milițian curios m-ar putea ruga să ridic nițel capacul. La un asemenea mijloc v-ați gîndit, bănuiesc.

Sile Dragu își răsucea mintea în fel și chip. Se opri din nou:

— În spatele blocului e un teren viran.

— A fost. Acum e folosit ca depozit de materiale pentru șantierul din colț. Numai că exact sub geamul de la odaia dumneavoastră se află un paznic extrem de vigilent și o armată de muncitori care lucrează zi și noapte...

— Vizavi e o școală, îl întrerupse Ușchitu.

— Da.

— Ce distanță să fie pînă la gard?

— Aproximativ douăzeci și cinci de metri.

Un gînd smintit lumină chipul Ușchitului. Spuse precipitat:

— Luați legătura cu văru-meu Poșircă. Am nevoie de o frînghie rezistentă.

— Încep să înțeleg... Hm! Aduce a sinucidere.

— Știu.

— Și-apoi nu trebuie să uitați că împărțiți odaia cu un individ extrem de periculos în stare să o vîndă și pe maică-sa, șopti japul. Am ezitat mult pînă m-am hotărît să-l primesc. Aveți grijă, domnule profesor!

Nopți de primăvară, nopți de venin. Undeva, la porțile orașului latră un cîine, rar, răgușit, zgîriind

liniştea. Noaptea strecoară printre jaluzele o mînă de odihnă.

Ochii Uşchitului sfredelesc întunericul, caută dincolo de el.

Mitu Suveică îşi ajustează unghiile cu dinţii. Treabă scîrboasă. Dar Sile nu vede, n-aude, e departe, printre mugurii stelelor, în grădini de piersici coapte sau pe drumeagul colbăit unde cad florile de tei ale tăcerii. Cine ştie?

Litruţă îşi umezi buzele:

— Nea Uşchitule!

Îi răspund paşii lui Trei Deşte. Tîrîie un picior. Beteşug vechi, din tinereţe cînd umbla după o muiere. L-au ars cu parii carditorii din Brăiliţa.

— Dom' profesor!

Sile Dragu tresări. Se răsuci, clipind des, ca omul trezit din somn. Stîrpitura îi zîmbea dulce:

— Ce-ai, nene, cu mine? Îţi stau ca piperu' în nas.

Celălalt ridică din umeri şi-i întoarse spatele. O boare pătrunse în odaie, alungînd mirosul acru, stătut de ziduri vechi. Mitu Suveică se ridică:

— Ce ţi-am făcut? De-o săptămînă nu iei geana de pe mine. Pen' ce?

Uşchitu îşi frecă bărbia în palmă. Ochii, două bucăţi de piatră verde, îl măsurară lung. Spuse într-un tîrziu:

— Nu-mi placi, Suveică!

— Pe ce chestie? Ascultţi ce cîrîie şpilerii?

Sile Dragu clătină din cap:

— Nu mi-ai plăcut din prima clipă!

— De ce, dom' profesor?

— Ai ochi parşivi, de codoş! Ochi răi, Mitule! A'n-colţit în ei sămînţa dracului... Adăugă apăsat. Cere să te mute în altă odaie, fă ce ştii, dar şterge-o! Altminteri nu ai zile cu mine!

— Mă, nea Uşchitule!

— Ia-ţi boscîrţele şi şterge-o, băiete!

— Dar ce-am făcut?

— Deocamdată nimic.

— Ptiu!

Profesorul nu-l slăbea din priviri:

— Mă furnică degetele şi tare mi-e frică să nu ţi le proptesc în gît. Acum nu mai contează, tot anii ăia...

Hoţul îşi strivi lacrimile între pleoape:

— De ce nu m-ai strîns, Doamne, cînd eram bun de căciulă?! De cînd mă ştiu toţi cată la mine cordiş, ca la necuratu'! O vorbă bună n-am auzit! Unu' nu m-a-ntrebat ce-o fi în sufletul tău, frăţioare? Ce-o fi-n inima ta mă, ăla micu'? Şuţi şi presari, o apă şi-un pămînt: nu le plac ochii mei! Nu mă crede neam să jur pe mormîntu' mamei! Nici cînd dau din gură, pe drepte. Mîna frate-miu lovelele din casă, la plimbare, şi ăl bătrîn tot pe mine mă mardea. „Tu ai furat Dumitre, îţi citesc în ochi!" Ce-oţi fi citind mînca-v-aş sufletu'? Ce scrie?

Îşi luă capul în mîini hohotind înfundat. Lui Sile i se moldoveni inima. Îi puse mîna pe braţ:

— Lasă, Mitule, poate că nu-i dracul chiar atît de negru... Ia aici, o ţigară.

Hoţul îl privea subţire, printre gene, ascunzîndu-şi zîmbetul.

„A ţinut!"

Mai picură două lacrimi, să fie masa bogată. Nu se auzea decît liniştea nopţii.

Uşchitu întrebă, cu o undă de tristeţe în glas:

— De cînd furi?

— De la paişpe ani. Ai mei au mierlit-o . . . rămăsei drumaş.

— Înţeleg, te-a furat strada.

— Am mai dat şi eu cu palma, nu zic nu... P-ormă, două luni frai, zece la pîrnaie . . . Îşi ridică ochii: Ai încredere în mine, dom' profesor, şi n-o să-ţi pară rău. Adăugă în şoaptă. Lasă-mă să te ajut.

— Ce s-ajuţi?

— La cărăbăneală! Ştiu că vrei s-o roieşti din colivie, am văzut frînghia . . .

Lui Sile îi trecu rece prin inimă. Se rezemă de zid.

Hoţul şoptea precipitat:

— Ştiu, dom' profesor, te-am mirosit dintr-un ochi . . . Ia-mă de om, pui şi eu cricul, mă fac luntre şi punte să te văz afară!

— Te-a apucat, aşa, dintr-o dată dragostea . . .

Pungaşul îşi plecă privirea:

— Vreau să afle toţi că nu-s Iudă.

— Numai pentru asta?

Litruţă se repezi într-un duh:

— Numai, suflete! Cum să-ţi spui, umblă vorba că unde calc se lasă cu vînzare . . . Peste tot şnorării bagă strîmba. Nasol, pricepi? Nu intru bine la mitită şi-s gata, vopsit. Toată cisla şuţilor calcă cu fereală . . . Pînă şi 'mneata . . .

— Adevărat, pînă şi eu.

Hoţul oftă:

— Dac-ai şti cîtă cerneală e-n mine! Ai încredere nea Uşchitule, suflă cataroilor că ţin tira şi de n-o ieşi pe bune, au ăia grijă să-mi bage burghiul.

Sile Dragu nu-l slăbea din ochi.

— Dacă mă vinzi, ştii ce te-aşteaptă!

— Clar! Ţi-am văzut carabele...

— Să-ncercăm, Mitule!

Suveică îi prinse mîna şi i-o sărută. Uşchitul simţi un fior din creştet pînă în tălpi. Parcă l-ar fi atins un şarpe. Două cuvinte i se zbăteau în cerul gurii, deşi limba refuza să le articuleze:

„Sărutul Iudei!"

Capitolul II:
MIC Ş-AL DRACU'

Bătrînul îşi scoase ochelarii şi îi şterse surîzînd:
— Bine dar e simplu: Omul ăsta minte!

Luna semănase o mirişte de lumină. Plopii desperecheaţi, cinci lumînări stinse, îşi ţeseau în tihnă umbra.

Sile Dragu se desprinse de fereastră:

— Dormi, Mitule?

— Nu, nene, răspunse hoţul ridicîndu-se într-o coastă. Mă gîndeam.

— Menajează-ţi picioarele, dragul meu, o să mai ai nevoie de ele.

Litruţă surîse amar:

— A dracului bulibășeală și viața asta! Să-ți bați copiii, auzi?
— De ce să-i bați?
— Cum de ce? Înțelese: Lasă-mă, nene cu bancurile! Mi-adusei aminte, aveam drag de una, Jeni. Nici la Maica Domnului nu mă gîmbeam ca la ea!... Spăla fustele în lacrimile mele!
— Femeia fatală...
— Iederă!
— Nu mai spune!
— Buruiana lui Sarsailă! Astea-s de spaimă! Năpădesc românu' îl strîng, îl seacă pînă îi halesc comîndru'! Te vîra-n draci, pe cinstea mea! Rupeam patul cu ea!
— Cred, cum ești dumneata solid...
— Cum, necum, vorba e că-mi luase mințile, pațîrca... Umplusem gura de aur, umblam numa-nclif-tat...
— Uite unde era sare-garduri!
— Eu cred că-mi făcea cu ulcica, dom' profesore! Arunca găini negre-n cuptor!
— Să te țină aproape...
— Păi?
— Să nu piardă frumusețe de mascul!
— Rîzi 'mneata, rîzi.
— Nu rîd, Mitule.
— De la ăstea c-o coastă minus în inventar te poți aștepta la orice... Băgam în ea ca-ntr-un spital: inele cu sclipici, brățări... Am dat gaură la un draibăr să-i iau scutece. Tolomac...
— Te-au arestat?
Ăla micu oftă:
— Urgent.

— Cît?

— Doi jumate. Eu dam din buză la pîrnaie şi mi-ştiuca mă aiurea c-un zulitor din Dudeşti, unu' Şpilcă.

— Îl ştiu.

— Pîn' la urmă a'nfundat şi ăla gherla .. Conchise scîrbit: Rea de muscă nene, îi lătra căţeaua . . .

Uşchitu scoase pachetul de ţigări:

— Ai un foc?

Noaptea îşi istovise culoarea. Printre jaluzele se zăreau vitraliile răsăritului, cireşii, aburite de răcoarea dimineţii.

— A intrat bălana în sat şi nici n-am băgat de seamă . . .

Litruţă privea zorile. Trase adînc, cu patimă din ţigară adăugînd:

— Te-ai cioşmolit toată noaptea, să-mi vinzi sau nu cioaca . . . Este?

— Fii serios.

— Este, neamule! Ţi-e tîrşă să nu-ţi întind vreo clapcă . . .

— Tocmai tu, omul meu de încredere?

Profesorul prinse chiştocul cu buricul degetelor. Fumul subţire desena arabescuri albăstrui:

— Cîţi ani ai, Suveică?

— Patruzeci şi patru bătuţi pe muchie acu' de ziua femeii . . . Îşi aduse aminte: Ptiu! Tocmai atunci îşi găsi şi mama să mă scoaţă în lume!

— Sîntem vîrsteni.

— Cum adică?

— Patruzeci şi patru împlinesc şi eu de Crăciun.

Pungaşul izbucni în rîs:

— Tată să-mi zici, carabăţ! Eşti brudiu rău . . .

— M-au condamnat la zece ani, Mitule şi n-am făcut decît şase. Socoteşte şi tu...

— Aoleu, suflete! Dacă te înhaţă scapi taman bun de pensii. Parcă te văz în trei picioare, cu iaurtu'n plasă...

Sile Dragu îl priponi în priviri.

— Mîine încerc să ies de aici.

Pleoapele hoţului coborîră.

„Puteam pune pariu!".

Adăugă privirii un amestec de surpriză şi teamă:

— Să-ţi ajute Dumnezeu, dom'profesor!

— Pînă la Dumnezeu ai să pui tu umărul. Parcă aşa te lăudai.

— Pui, neamule! Stinse chiştocul, apăsîndu-l îndelungat. Spuse încet, cu căldură: Mă, nea Sile, mă frăţioare o fi bine?

— Bine, rău, asta e. Nu mai pot Mitule, mă îmbolnăvesc!

Verdele ochilor i se îndulcise, umezit de o boare. Hoţul îşi trecu mîna prin păr. Cicatricea îi zvîcnea:

— Ştiu suflete! Dar mai ştiu că de la ultima cărăbăneală vîntură caraliii lumea după matale.

— Dacă nu-mi văd copilul, înnebunesc!

— Te cred!

— Mă usuc, Mitule! Simt coliva în piept!

— Crude de aur, nene! Îşi muşcă buzele: Mi-e să nu dai iar cu oiştea-n gard.

— N-ai nici o grijă, am calculat totul. Tu să vrei...

— Gata, nene!

Uşchitu se aplecă mult peste patul hoţului:

— Am o frînghie solidă de peste treizeci de metri.

Un prieten de-al meu va defecta mîine noapte lumina în tot cartierul.

— Aha!

Litruţă scotoci prin buzunare. Ochii obosiţi îşi recăpătaseră strălucirea,

— Mai ieşi c-o ţigară? Eu îs la zar da' le topii...

— Poftim.

Zorile trudeau din greu. Fumul se-ntindea gros, să-l tai cu cuţitul, să umpli baniţa. Faţa uşchitului, numai colţuri, părea turnată în plumb, a lui Suveică suptă, alburie. Un craniu cu cicatrice.

— Şi zi aşa, nea Sile...

— Aşa, Mitule!

— Începe pe bune... Da' p-ormă? Pînă jos sînt... Ai Pricep, frînghia... Clătină din cap: Baţi pironul în perete cu buretele, dom' profesor! Jos, te umflă paznicul de la materiale cît ai zice peşte.

Sile Dragu clipi şiret:

— Păi nu cobor. De ce să cobor? Trec pe partea cealaltă.

— Care parte?

— Stiva cu blăni din curtea şcolii.

— Peste varniţă?

— Peste varniţă şi peste gard.

Şuţul se cruci:

— Sînt douăzeci de metri pe puţin!

— Douăzeci şi cinci.

— Cum să-i faci?

— Pe frînghie. Ajung dincolo, tu-i dai drumu' şi eu o trag. O mie de ani nu prind şiretlicul. Rîse: Ai rămas cu gura căscată?

— Rămăsei frăţioare! Îl privea ca pe pehlivani, la bîlci. Ai cap de mahăr neamule, îţi umblă mintea nu

joacă! Pricep... Hîrzobu îl priponeşte de stivă pretenaru...

— Chestia e să-l prindă.

— Auzi ce-i bubui mansarda!

Ăla micu' nu mai contenea cu minunatul. Uitase că n-are ţigări şi scoase un pachet.

— Îi iei în piept, hubăre, ascultă vorba mea!

— Să sperăm.

— În cofă-i bagi! Rîse: Mare faţă eşti, dom' profesore! Păi pe lîngă 'mneata Gică Lapte Gros e prunc de ţîţă!

— Lasă prostiile!

— Nou născut, neamule! Icră! Cînd a roit-o-n '45 de la secţie săriseră găşcarii cu şişurile. Doi comisari au lăsat pe jos: Da' aşa, de unul singur, pe drepte...

— Nu chiar de unul singur, frînghia tu o desfaci. Tase Popescu v-a încerca în timpul ăsta să atragă atenţia oamenilor lui Daşcu transportînd o ladă suspectă.

— Oricum, suflete, oricum, trăi-te-ar Dumnezeu!

Profesorul respira precipitat. Pornirea şuţului îi aprinsese sîngele.

— Ce înălţime ai, Mitule?

— Unu cin'ze'ş'unu.

— Şi la pantofi?

— Paş'pa!

Rîdeau amîndoi. Şuţu puse bocancii cap la cap şi se prăpădea de rîs.

— Gineală gaibarace, neamule!

— Stai pe picior mare, ăsta micu...

— Mic şi-al dracu', e bine? Cînd eram mînzoc mă luau carditorii în prăduieli să le dăşchiz. Prin gaura de cheie intram, prin crăpătură. Chestia era să-n-capă ţurloaiele. P-ormă îmi mînjeau şmecherii ochii c-un pol, doi... Nu-mi pare rău, am deprins meseria.

— Dar ai deprins?

— Doctor, nene, tata hoţilor! Simţ de la o poştă unde-i rost de cîrpeală, pe cinstea mea! Dau gaura şi stau ţeapăn, nu m-arunc în biştari, ca proştii ăştia de umplu pîrnăile. Că aşa îi înhaţă. Umblă poterele prin baruri cu ochii ca sarmaua: „De unde ai bani arunci cu miile, mă, nea cutare?"

— Cam tîrziu ţi-ai amintit, Mitule.

Şuţu se 'ntunecă:

— Dacă nu-l luam pe ăla în şuriu...

— E prima oară cînd ucizi? se interesă profesorul privindu-l subţire.

— Hm, pui nişte întrebări...

— Pun.

— Prima, suflete. Prima şi ultima...

Sile Dragu legă frînghia coardă de ţeava caloriferului şi clanţă. Şuţul îl privea nedumerit:

— Ce-ţi veni?

— Trebuie să m-antrenez, douăzeci şi cinci de metri în mîini nu-i glumă!

Încolăci frînghia cu picioarele, o prinse-n palme şi lunecă pînă la capăt.

Litruţă ţinea socoata.

— Nouă. Înc-o tură, dom' profesor şi eşti om făcut!

— Nu mai pot!

— Agaţă-te-n dinţi. Aşa! Scutură mîinile. Hai acu, odată! Asta e, neamule, n-ai treabă!

Sile se rezemă de zid icnind. Sîngele-i pătrunsese în bulbul ochilor.

— Greu al dracului!

— Mîine-o să fie mai uşor, îţi spui eu, poimîine, umbli ca circarii.

Avusese dreptate Suveică. A treia zi parcurse distanţa fără efort.

— Merge, Mitule?

— Merge mînca-te-ar neica! Şi eu care te credeam gubav! Îi împunse toracele: Stofă de mardeiaş, la cinci sute şi-un pol! De unde-o luaşi, suflete, poate se-nţoleşte şi mandea?

— O să rîzi, dar vinde numai cu metru...

Pungaşului îi rămaseră ochii la frînghie.

— Ţii zece cuie de coşciug că fac şi eu figura asta?

— Eşti copil...

— Ţii?

— În regulă. Să te văz!

Suveică prinse odgonul. Luneca lipit, ca şarpele

— Bravo, Mitule!

— Mergi la pace pe-o turtă-n plus?

Făcu încă două, apoi sări în faţa Uşchitului:

— Ce zici, dom'profesore, trec clasa?

Şuţu îşi muşca buzele privind în gol. Sile Dragu îl măsură curios.

— Ce ai, Suveică?

— Nimic...

— Lasă prostiile, ce ai?

— Mă gîndeam... Dac-ai vrea matale...

— Ce să vreau?

— Cum să-ţi spui cînd bagi ochii ăia-n mine? Par-ca-s cuţite.

— Spune!

Pungaşul surîse stingher. Şopti, într-o doară:

— La o adică, ziceam că, unde merge mia, merge şi suta... Adăugă hotărît. Ia-mă cu 'mneata, nea Uşchitule!

Sile Dragu făcu un pas înapoi. Ochii verzi împroşcau venin;

— Ce?

— Alta-i treaba-n doi, mai ales în cărăbăneală.

— Aşa!

Profesorul se apropie ameninţător. Litruţă feri spre uşă.

— Nu da, nea Sile!

— Aici băteai, domnule Suveică? Umbli după ghelir?

Litruţă sta ciocan pe capul Uşchitului, gata să-i cadă la genunchi:

— Ia-mă, nea Sile, ia-mă, suflete! Rob mă fac! Slugă! Cîine să fiu dacă nu te servitoresc a'ntîia!

— Leoarba!

— Ce pierzi dom' profesore? Ba din contra. Vorba aia: Unde e doi puterea creşte...

— Adică unu şi jumătate...

— Unu şi-o litră. Bagi litruţa-n buzunar... Apeşi pe buton şi sare băiatul. Ponturi grubă!

— Ce să fac cu ele, Mitule! Pentru asta am evadat, să mă pun pe tîlhării?

Hoţul rămase descumpănit.

— Da' pentr'ce?

— M-am lămurit! N-ai să osteneşti niciodată gîndind...

— Cum zici mata şi după aia mîncăm... Oricum, ai trebuinţă de un ogeac? Ai! Un' te-ascunzi? Pui la bătaie covru meu, stai în el o viaţă, nu te ştie nici vîntu' nici pămîntul! Singur te-ncurci cu vreo fufă, tragi la ea că aşa fac toţi uşchiţii şi pîn'la urmă o'nbulinezi... Ce făcuşi în alilante rînduri cînd ai roit-o?

— Îmi porţi de grjă...

— Păi cum altfel dom' profesor? Mata eşti om cu carte, dăşchis la minte, eu ţin tira. Cooperativă de lux. Întoarcem lumea cu lopata, pe cinstea mea!

Sile clătină sceptic din cap:

— Cinstea ta...

— Aoleu, iar o luăm de la Adam? Ascultă vorba mea, nea Sile: Ăle mai cinstite femei sînt ăle-'ncepute! Trei Deşte a luat de muiere, pe vremuri, una de aia... Sfîntă, guriţă! Lacrimă! Nu-i mai trebuie... Aşa şi cu mine. Oi fi făcut, n-oi fi făcut, nu mai fac! Frate de cruce, nea Sile! Rup cu dinţii pentru matale!

Uşchitu rîse:

— Care dinţi, băieţaş? Cel de bază s-a lipit de pumnul vreunuia.

— Mi-au rămas măselele de minte...

Profesorul se apropie de ferestruică, privi lung în noapte. Spuse într-un tîrziu:

— E o treabă riscantă, Mitule.

— Ştiu.

— Oricînd se poate întîmpla o nenorocire.

— M-am gîndit. Daşcu poate ţine geana pe casa japului pînă la ziua de apoi! Ori aici ori la pîrnaie

tot un drac. Fac ciubuc popii dar îl fac naibii liber! Ia-mă, nene și n-o să-ți pară rău!

— Aș vrea s-o cred . . . Se întoarse: Te iau Mitule, dar să nu uiți că tu m-ai rugat! Tu ai vrut-o!

— Să-ți dea Dumnezeu sănătate și brînză-n pască! Lacrima de bucurie. Ușchitu repetă:

— Să nu uiți, Mitule!

Capitolul III:

FUGA

Nu, ragazzi, s-a grăbit! A acceptat prea repede! spuse Antonio și ieși.

Litruță nu-și mai găsea liniștea, măsura odaia în lung și-n lat țocăind din blacheuri. Sile rezema zidul:

— Mai stai naibii la un loc! Ai viermi, ce-ai?

— Mă, nea Ușchitule, mă mînca-ți-aș gura ta, azi e!

— Azi.

— O fi primit ăla semnu?

— Ia ghici?

— Eu zic că l-a primit. De ce adică să nu-l primească?

Cerșea asigurări. Sile Dragu juca nepăsarea, dar ochii spuneau altceva. Lumina lor verde, concentrată, schimba tonuri întunecate.

Pocitania sta sub stăpînirea ăluia cu cornițe.

— Ce mașină are?

— *Dacia.*

— Merge. Numai să fi primit semnu . . . Hm? Ce zici dom' profesor?

— Zic să stai locului, că m-ai înnebunit!

— Nu pot, nene, nu pot trăi-te-ar Dumnezeu! Uite, scot bocancii.

— Doamne ferește, vrei s-adorm? Îi scoți la apropo . . .

Hoțul izbucni în rîs:

— N-au văzut gioalele apa de la revelion. Să n-am spor dacă nu-ți culcă tot județu'. Trei zile soi-lesc ne-ntorși . . .

Aprinseră țigările. Suveică mușca din ea cu dinții:

— Numai de s-ar nasuli timpul.

— Mda.

— Totdeauna pe lună o sucesc strîmb. Îmi poartă sîmbetele cățeaua!

Profesorul se apropie de fereastră:

— A început să sufle vîntul.

— E bine, nene!

Tăcură un timp. Hoțul bătea darabana cu degetele:

— Eu zic că a primit semnu.

— Ești de groaza lumii! Se răsuci fulgerat de un gînd. Am încurcat-o, Suveică!

— Aoleu!

— Cine ne dezleagă frînghia după ce ajungem la stivă?

Litruță își astîmpără bătăile inimii.

— Pen' ce? Dacă vine ăla cu mașina . . .

— Și? Peste două minute se aprinde lumina. Exclus să n-o repereze careva. În jumătate de oră ne-au prins!

— Depinde.

— Esențial e să nu știe unde ne aflăm.

— Pînă la urmă se prind ei...
— Da, dar eram departe. Tase Popescu iese din discuţie. Va fi probabil deja la soră-sa cu lada. Oftă: Numa' hangarale am cu tine, mă, ăsta micu'! Nu se poate, vezi şi tu...
— Să nu mă laşi nene! Ai zis că mă iei.
— N-aş mai fi zis!
— Mortu' de la groapă nu se mai întoarce. Găsim noi ceva.
— Găseşte!
Hoţul fremăta:
— Să vorbim cu Trei Deşte?
— Nu, Mitule, n-am încredere.
— Nici eu, dacă-l iei pe bune... Altminteri zicem. Bag pretcaru'...
— Adică?
— Cîntă el, cînt şi eu.
— Îl ai la mînă?
Litruţă zîmbi:
— Sub unghie, nene, acelea! Numa' o vorbă-i şoptesc şi-i miel!
— N-aş crede, Mitule. Individul e periculos...
— N-o fi mai al dracului ca mine!
— Nu. Ca tine nu-i! ... Cum i-ai deschis tainiţa?
— Ochiu şi urechea, ăle mai faine şperacle din lume! Clipi şiret: Cînd sînt frai, umblu mai mult după ponturile vărgaţilor, să am de cheltuială la întristare... Ce zici, schimb suta?
— Vezi să nu te păcălească la rest...

Litruţă pătrunse în odaia lui Trei Deşte sucind ţigara. O aprinse de la chiştocul spărgătorului şoptind:

— O fi dat iarba în grădina lui Lingurică?
Omul tresări.
— Ce-ţi pasă?
— Mă gîndeam c-ar trebui netezită movila aia... Trece vr-un presar şi mai crede dracului c-ai dosit ceva, ştii cum îs ăştia...
Trei Deşte cîntări privirea hoţului:
— Cîntă!
— Ţine aproape şi uit unde şade!

Ploaie pînzeşă, plăpîndă. Ţesătura s-a destrămat repede, norii s-au retras pîlcuiţi, luminînd fruntea cerului. A apărut luna, limonie, vlăguită. Are coapsele dezvelite, sînii scăpaţi din strînsura mătăsurilor.
Mitu Suveică îi aruncă o privire otrăvită, o spurcă înfundat:
— Căţeaua dracului, acu' te-ai găsit să faci trotalu?
Şuţul îşi stăpînea greu nerăbdarea. Ochii de viezure alergau în toate părţile, mîinile trebăluiau fără rost. Alături, Trei Deşte surîdea...
Înserarea linse petele de lumină aninate de acoperişuri. Noaptea îşi vărsa păcura, îngroşînd umbrele, ştergînd depărtările. Sigiliul luceafărului sclipea stins.
S-au aprins becurile pe şantier şi la depozit.
Trei Deşte şopti pungăşeşte.
— În regulă profesore, mergi pe mîna mea. Cît mai e?
— Jumătate de oră.
— Baftă!
Suveică oftă:
— Luna... Or să ne gimbească...

— Mai taci, cobe! făcu Sile printre dinţi, apoi către Trei Deşte: Uite cu cine m-am încurcat!

Furau cu coada ochiului spre cerul înstelat. Undeva, către apus norii se furişau hoţeşte spre Calea Laptelui. Luna îşi mlădia boiul, surîdea ademenitoare.

Suveică fierbea:

— Se fîţîie farfuza!

— Dacă-n zece minute nu sporeşte vîntul, calcula Trei Deşte, aţi rupt mîţa în două.

Litruţă scuipă cu obidă:

— A dracului ghină! Care eşti mărăşin, mîncaţi-aş sufletul?

Sile Dragu respira precipitat:

— A trecut un sfert de oră!

Norii tăvăleau luna într-o îmbrăţişare turbată. Brusc se stinse lumina.

— Frînghia!

O legară de pat chitind stiva de după gard. Un muc de ţigară sfredelea întunericul. Chipul Uşchitului se lumină:

— Semnalul!

— La fix!

Trei Deşte cerceta depozitul:

— Mai repede, bă, mai repede!

Profesorul făcu frînghia colac şi o aruncă. Ţigara desemna în noapte semne mari, neliniştite. Litruţă îşi muşcă buzele:

— N-a prins-o! Trage-o 'napoi şi lasă-mă pe mine.

Uşchitu înjură îndesat:

— Şi-a pus dracu papucii de-andoaselea... Ptiu!

Odgonul arunca lumini alburii.

— A trecut prin varniţă, observă Trei Deşte.
— Ei şi?
— Or să v-alunece carabele. V-adună cu făraşu', mă tată mă!
Sile Dragu îşi privi mîinile.
— Ce zici, Mitule, încercăm?
— Cercăm!
Zvîrli frînghia.
Zarva era în toi. Se cerea lumină.
— Băgaţi cărbuni, fraţilor, că vin presarii!
Frînghia sta întinsă, coardă. Trei Deşte le strînse mîinile:
— Baftă!
Uşchitu îşi făcu semnul crucii şi încolăci odgonul, lunecînd repede. Primii zece metri îi străbătu uşor, frînghia era uscată. Se opri. Simţise în palmă varul. Litruţă îl ajunse din urmă.
— Dă-i bătaie, jarcalete!
— Nu merge! Lunecă a dracului. Înapoi!
— Eşti dilimac!
— Ştii cît e pînă jos?
— Treizeci de metri.
— Dar ce-i dedesubt ai văzut? Ţevăraia, Mitule! Ţevile rezemate d-ampicioarelea. Trec prin noi!
— Mînă măgaru'!
— Eu zic că-i mai sănătos să ne întoarcem.
— Lasă vraja şi mînă!
Profesorul înainta cu inima ghem. Palmele refuzau să facă priză, degetele scăpau. Fîşii subţiri de lumină spintecau întunericul, îl hăcuiau mărunt.
Litruţă scoase un ţipăt de groază. Uşchitul întoarse capul şi inima i se opri. Hoţul atîrna agăţat în-

într-o singură mînă. Spaima îi aprinsese în ochi licuricii morţii. Gemu răguşit:
— Nu mă lăsa, nea Sile!
— Ţine-te bine!
Apucă frînghia în încheietura cotului, îşi înfipse dinţii în ea şi întinse mîna dreaptă.
Îl prinse încolăcit de mijloc. Litruţă tremura ca un apucat, plîngea cu sughiţuri, bolborosind, fără noimă:
— Mă nea Sile, mă, frăţioare!
— Ţine-ţi îngerii, chiştoc!
— Mă, mînca-ţi-aş sufletul, m-ai salvat de la moarte!
Sile vru să-i spună că peste un minut, două se vor prăbuşi. Renunţă. Ce rost avea să-i înnegrească ultimele clipe?

Şuţu măsura din ochi distanţa pînă la stivă:
— Cinci metri! Anafura ei de ghină! Să te îneci la mal, ca ţiganu'...
— De, Mitule, dacă nu m-ai ascultat.
— Zi nene, şi te-ascult. Acu nu ies din vorba matale.
— Acum e prea tîrziu! Frînghia-i mîzguită înainte şi-napoi... Degetele nu mai ascultă.
Litruţă făcu ochii mari:
— Vrei să spui că tre' să ne dăm prinşi?!
— Nu văd altă soluţie!
Litruţă începu să rîdă. Rîs nervos prevestind criza. Trebuia pocnit, dar Sile nu îndrăzni să-şi elibereze mîna.
— Nici nu le trece prin minte presarilor ce aproape sîntem de Şerif. Mă şi văd în faţa hubărului de

sus: „Ascultă, japule, cum ai făcut împărţeala hoiturilor? Pen'ce m-ai croit, bă, scundac, la unu cin'zeci şi unu? Scot şuriul la el, pe ochii mei! Face'n pantaloni, cît o fi gagiul de mahăr . . .

Rîdea cu sughiţuri. Sile îi pocni un cap în gură.

— Ai de gînd să te potoleşti?

Litruţă oftă adînc. Criza trecuse.

— Şi acu'?

— Dă cuţitul.

— Ce-ţi trebuie?

Profesorul îşi încleştă dinţii. Odgonul îi secase puterile, ăla micu părea de plumb.

— Tai frînghia.

— Aoleu!

— Sîntem la cinci metri de stivă. Poate şi mai aproape. Dacă ţinem zdravăn capătul scurt, trecem peste zid şi ne izbim în scînduri. Pricepi?

— Pricep neamule, pricep, trăi-te-ar Dumnezeu. Mă, nea Sile, ce cap ai!

— Lasă!

— Ce să las! Fără 'mneata mă luau de jos cu făraşu', în rate.

— Agaţă-te-n dinţi aici! Aşa. Acu scoate şişu. Fii atent, să nu-l scapi că te trimit după el!

Şuţul tremura de încordare. Desfăcu mîna de pe frînghie, încet, cu grijă şi trase cuţitul din buzunar.

— În regulă! Ţine-te bine!

Căutătura unei lanterne urca. Zări odgonul şi înaintă spre cei doi, prinzîndu-i într-o roată de lumină.

— Atenţie! Tai!

Uşchitul reteză frînghia. Desenară un arc de cerc şi se prăbuşiră peste scîndurile stivuite în piramidă.

— Mai trăieşti, Litruţă?
— Os de mitocan, cocoş, ţine la tăvăleală.
Auziră în apropiere un glas șoptit.
— Sile?
— Am sosit, vericule!
— Bine c-a dat Dumnezeu. Ce dracu aţi făcut atita?
— Sucirăm babaroasele.
Mitu Suveică își regăsise umorul. Apucă braţul profesorului:
— Ascultă acilea, bă, ăsta prostu'! De-acu înainte, eu duc steagul!
Cu toată încordarea ultimelor clipe Sile izbucni în rîs.
— Piteala-i meseria șuţilor, adăugă Litruţă. Clar?
— Clar.
Coborîră. Lîngă stivă se deşira un ochelarist slăbănog.
— Pe aici!
O luă înainte în pas alergător. Litruţă îndemna din spate.
— Cărel poteca, flăcăi, că ne prinde ploaia!
Îi aștepta o Dacie cu motorul încălzit. Ochelaristul trecu la volan, Sile și Litruţă în spate. În oglindă se holbau ochii GAZ-ului.
— S-au prins, nea Sile, vin!
Hoţul dispuse:
— Calc-o pe coadă!
Maşina ţîşni ca din puşcă mărind distanţa. Lîngă geam erau rînduite haine noi, pe măsura profesorului. Uşchitu se schimbă în viteză. Litruţă da cu gura înainte:
— Dacă-mi ajută Maica Precista şi scap...

— Roagă-te la alţii, Mitule, ştii că n-ai trecere la dame...

— Dacă scap, mă las! Mă pui pe pălătuială! Fă stînga!

— E interzis.

— Hai că-mi plăcuşi! Ce facem noi acu e pe bune...

Strada era îngustă, în repeguş. Nu se vedea ţipenie. Stradă lăturalnică, de provincie. Ferestrele luminate întindeau în noapte basmale portocalii.

Suveică fremăta:

— Mă dau la rindea, Uşchitule, mă păpuşesc, harem îmi fac, pe cinstea mea! Întîi...

GAZ-ul venea strigînd ascuţit. La portiţe năpădiseră cîinii şi cumetrele. Uşchitu' înjură cu năduf:

— Se ţin rîie de noi. Maşină puternică, şofer bun...

Pocitania se chircise tot, îndesa la cruci.

— Dă-i, Doamne, omuscă-n ochi! Apoi către ochelarist: Trage tare, guriţă!

— Părerea mea, nea Sile...

— Lasă părerile şi mînă!

— Asta-i tot!

Cauciucurile muşcau caldarîmul, coteau scrîşnind. Litruţă se uită la profesor.

— Eşti fugaci, bă moacă?

— Da.

— Luăm tramvaiul 11, altfel ne-nhaţă cavaşii. Ascultă, ochelaristule, la primul colţ o domoleşti, să putem sări. P-ormă îi dai înainte spre şosea...

— Or să mă prindă... Ce le spun?

— Că ai matolit şi ţi-a fost frică de amendă. Asta

prostu, tu umfli bocceaua cu trenţele vechi. Cămaşa lepădată e de-a vărgaţilor.

— În regulă! spuse Uşchitu.

Dădură colţul. Ochelaristul frînă.

— Succes!

Săriră din mers şi se înfundară într-o grădină.

Capitolul IV:

GOANĂ SUB CLAR DE LUNĂ

Privea pe fereastră cu ochii subţiaţi:
— Au scăpat uşor . . .
L-am întrebat:
— Important e c-au scăpat, nu crezi, doctore?

Noaptea purta în păr flori de ciulini şi busuioc, ameţea fugarii cu farmecele ei de codoaşă. Se strecurau şerpeşte printre cerdacurile de lalele, două umbre încovrigate, mute. Luna le arunca în cale poteci de lumină. Silueta măruntă se opri, înălţînd ameninţătoare pumnul spre cer . . .

— Ai aruncat bocceaua, bă ăsta prostu'?

Uşchitu îşi muşcă buzele:

— Am . . . Am . . .

— Ai uitat-o în maşină?

— Am uitat-o.

— Ptiu! Fir-ai ai dracului de pidosnic!

— Cîntăreşte-ţi vorbele, Suveică! spuse apăsat profesorul. Sari peste cal şi nu e bine!

— Dar că ne iau presarii urma e bine?

— E asta-i! Cel mult o să aibă văru-meu necazuri.

Hoţul îi dădu cu tifla.

— Bagă cîinii şi ne oblicesc cît ai zice peşte. Din pămînt din iarbă verde ne scot!

— După miros?

— Păi?

Litruţă păşea înainte mîrîind înfundat. Sile venea din urmă lipăind.

— Calcă-ncet, gloabă! Hm! Uite hal de uşchit!

— Mă gîndesc la văru-meu, ce-o fi făcut?

— Gîndeşte-te ce facem noi, cu ăla-i limpede, s-au prins că-i şafăr.

— Cum naiba am uitat bocceaua! Parcă mi-a luat Dumnezeu minţile.

— De mult, gulie! L-ai dat prin pirlitură! Acu las-o aşa . . .

Profesorul vru să spună ceva, dar Litruţă îi duse mîna la gură:

— Ascultă!

Îşi lipi urechea de pămînt. Desluşi tropăit de cizme şi se ridică speriat:

— Ne-au luat urma!

Se puseră pe mîitură, se topiră în noapte.

*

Cîinele smucea lesa. Sergentul se lăsase într-un genunchi, citea cu lanterna tiparul paşilor.

— Astea-s!

Maiorul Daşcu întrebă privind intens întunericul:

— Ce avans au?

— Cel mult o jumătate de oră.

— Daţi-i drumul!

Vâiuga era streşinită de salcîmi. Florile aninau polieandre pe lujerii subţiri. Răcoarea nopţii le da tîrcoale, le căuta gura în săruturi lungi.

Sile rupse din fugă un ciorchine, îl mestecă hulpav. Ochii i se aburiră de bucurie. Se opri, îşi umplu buzunarele. Privirea îi rămase agăţată pe cerul suratic. Undeva departe clipea timid o geană de lumină.

Mitu Suveică îl ajunse din urmă, gîfîind:

— Uşchială, Uşchitule!

— Vin?

— N-auzi cîinii?

Se înfundară în sihlă. Încălţările zdrobeau cu zgomot osemintele pădurii. Litruţă îl fura cu coada ochilor:

— Sclipuişi ceva crăpelniţă, văd că mesteci?

— Vrei şi tu?

— Auzi vorbă! Adă-n' coa!

— Aşa, fără faţă de masă, fără şerveţel?

— Azi fac escepţie, nu mă vede guvernanta...

Uşchitu îi întinse o mînă de floare. Suveică se uită paliu.

— Nu-ţi place?

— Bine, bă, ce-s eu iapă?

— Nu, măgar! Iei sau nu iei?

Litruţă îşi făcu semnul crucii şi porni înainte.

— Cînd m-oi vedea păscînd să ştii că s-a dus dracului tagma hoţilor.

Goneau ca tăunul cu paiul. Din depărtare răzbătea înfundat primejdia, călca îndesat, sigură de biruinţă.

Pe Litruţă îl cuprinse poxia:

— Dacă nu dăm de-o apă se ţin poterele de noi pînă la capătul pămîntului!

— Crezi că apa o să-i oprească?
— Aiurește cîinii, nu mai au zăvozii putere asupra noastră, s-a terminat.
Ieșiră la un drumeag. În față sclipea șina ferată.
— Vine trenu'. Fă dreapta, gloabă!
— În dreapta-i gara.
— E bine. Suflanie gîrlă, pleacă mitocănimea în petreceri de Paști... Picăm la fix. Ne pierdem în mulțime și am halit șireția cîinilor.

Abia la lumina felinarelor își văzură țoalele. Sile purta costum de craidon, cu umerii lotcă.
Răsuflară ușurați cînd trenul luă viteză. La celălalt capăt al peronului apăruseră hăitașii:
Litruță se crispă.
— Maiorul Dașcu. Un an m-a ținut în focuri... Capeș rău! Nu și nu că să scuip fasolea.
— Adică?
Șuțul o coti:
— Iordane d-a lor... Oftă: Asta nu se lasă pînă nu ne înhață!

*

Trenul dispăruse în noapte. Maiorul Dașcu se întoarse spre sergent:
— Au urcat?
— Da.
— Cheamă mașina!

*

Pe culoar, în compartimente sodomă de omenire, care cu papornițe, care cu damigene, ca tot omul

plecat la neamuri. Mirosea a cozonac cald şi-a friptură.

Litruţă pipăia cu ochii pachetele, gura-i lăcrima.

— Ascultă, Mitule, să nu te-mpingă necuratu' cumva!

Pocitania se strîmbă:

— Ce să împingă?

— Ştii tu. . .

— Mă jigneşti, profesore! Păi ce, eu sînt găinar d-ăia de ciordeşte prin trenuri?!

— Dar de care eşti?

— Pentru asta am ucenicit la Colivaru' şi Tache Cric?! Să sperii cotletele fazanilor?! Îmi pare rău!

— Lasă, lasă. . .

— Credeam că ai o părere bună despre mine.

— Aşa credeai?

Îşi inventarie buzunarele: Actele, bani, ţigări. Hoţul tînji:

— Lucră frumos ochelaristu'. . .

— Precis l-au prins! Îmi vine să mă iau la palme.

— De, cocoş!

— Pesemne că nu degeaba îmi zici, tu bă ăla prostu'. . .

Litruţă clătină din cap:

— Aşa e, aşa e! Ce-nvîrte?

— E magaziner la aprozar.

— Atunci e-n regulă. Tot la gros ajungea.

Sile se întunecă:

— De-abia ieşise. . .

— Cică e o ţîşnitoare în Italia, care-o vede se întoarce iar. Rîse: Aşa şi cu pîrnaia. . .

Uşchitu scoase pachetul de ţigări. Litruţă întinse mîna.

— Atinge-mă cu-n tabacioc, bă frige-linte.

Fumau privind în noapte. Șoseaua pîndea calea ferată, ținea aproape. Farurile înfigeau în întuneric țăpușe de lumină.

Sile întrebă încet:

— Care o fi mașina miliției?

— Ne-așteaptă la prima stație... Pînă acolo, mai avem o oră bună... Pune-te pe gîndeală, neamule, și născocește un șpil să coborîm înainte. Fenta cu alarma nu ține.

Ochii îi rămaseră stîlpiți într-un compartiment. Trei mocani vîrtoși cu muierile, trei tălănițe nurlii cu șezutu' cît roata morii, mușcau din copane rumenite, duceau sticlele cu zaibăr la gură.

Șuțul înghiți în sec:

— Așa o fi și pe lumea ailaltă? Scuipă cu năduf: Focul Gheenei o să vă arză, scîrbelor! Mîncați de frupt în săptămîna mare...

Nu-l auzise neam. Trăgeau tare cu chiolhanul lăudîndu-și bucatele. Ăla micu fierbea:

— Dacă necinstesc suferințele Domnului, ciocnind ouă roșite le sar de gît!

— Ești bisericos rău, Mitule!

Suveică suspină.

— Mă seacă foamea...

— Mai am niște flori de salcîm...

Se opri. Chipul hoțului era luminat de un gînd.

— Suveică!

— Lasă-mă!

— De prostii îți arde? Mă supăr, pe onoarea mea!

— Nu te repezi ca mireasa, gulie, stai să vezi!

Îi șterpeli pachetul cu țigări și deschise ușa compartimentului:

— Bitte schön...

Făcea semne că are trebuință de un foc. Gorobeții înghițiră cîrligul:

— Germanschi?

— Ia, ia...

Se repeziră, care mai de care, ca românul cu inima cît o pîine. Șmecherul împărțea la zîmbete cu nemiluita. Arătă spre damigeană:

— Alzo, Waser?

Mocanii se scărpinau la ceafă:

— Ce zice?

— Dracu-l știe? I-o fi sete, măi oameni buni. Meline, dă tu cana aia, dă tu cana.

I-o umplură. Litruță mirosi vinul, îl gustă expert, apoi o goli.

— Zer gut!

— Uite mă că-i plăcu! Îi plăcu, auzi? Desfaceți, fraților, merindeața să nu creadă neamțu' că sîntem brînză-n sticlă!

Ușchitu se foia pe lîngă ușă doar, doar s-o lipi. Ăla putea nimic, mort în păpușoi! Pupa geambeții pe frunte, se băga în muieri. Miroseau sănătos, a curat. Olenii aveau cămășile clătite în zer, doapele fuste crețe, fierte-n busuioc. Pocitania rase doi pui, un chil de motan și cînta de mama focului, legînd singurele cuvinte nemțești pe care le știa. Mocanii șușoteau între ei:

— Asta să tot povestească în nemție...

— Să afle și ăia ce oameni sîntem! Ia mai umple, Săndule, mai umple. Scoate, muiere, mielu' ăla...

Sfîrșitul pămîntului! Stîrpitura se puse pe mesit, bagă-n el ca-n batoză. Sile răbda înjurînd printre dinți.

Brusc trenul se opri. Cineva coborî fereastra.

— Gara?

— Aş, semaforul.

La un semn al Uşchitului, Litruţă se ridică. Spuse din uşă:

— Bine bă, mocîrţanilor, n-aţi dat şi voi o ţuică înainte?

Fraierii rămaseră cu gurile căscate. Pînă să se dumirească, pungaşul sărise din tren mistuindu-se în noapte.

Capitolul V: HOŢUL PRĂDAT

— A fost o întîmplare, de acord, dar dă-mi voie să nu-mi placă.

Cu un braţ de pelin sub cap, fugarii muşcau lacomi din mămăliguţa somnului. Pădurea le păzea odihna, umpluse aerul cu miros de sulcină şi verde crud, proaspăt. Murmurul frunzelor avea dulceaţă, vîntul molatic paşi de catifea. Ziua-şi sporise lumina, întindea năvoade albe de mătase, departe spre orizont. . .

Uşchitu privi buimac în jur. Ăla micu îşi scosese încălţămintea peste noapte. Picioarele slinoase otrăveau văzduhul. Dormea adînc, cu gura întredeschisă. Obrajii i se umflau ritmic, cicatricea vineţie sta gata să plesnească.

Sile se înfundă în pădure. Adună în piept răsuflarea florilor, aburul pămîntului copt, răcoarea culmi

lor. Ochii nu-i ajungeau să cuprindă atîta frumusețe. Ar fi strîns-o cu mîinile și-ar fi umplut buzunarele. Se tăvălea prin iarbă, o săruta.

— Ce ai, mînca-te-ar neica, te lovi strechea?

Litruță îl privea dintr-o parte, clipind des, nedumerit.

— Am scăpat, mă! Sîntem liberi! Liberi!

Ecoul prinse cuvîntul, îl repetă:

— *Liberi! Liberi!*

— Dacă nu ne-au ajuns cît am dormit...

Abia atunci se dumiri hoțul. Sări în picioare sălind din dulige pînă sus deasupra capului, într-un joc bezmetic.

— I-am fentat, neamule ca pe prunci!

— Este?

— Este, nea Sile, este mînca-ți-aș gura ta!

Dansau cu copacii, se îmbrățișau rîzînd.

Dezbrăcat pînă la brîu, soarele se scălda în albastrul cerului.

Întins pe tăpșan, cu un pai în colțul gurii Litruță asculta șoapta vîntului. Profesorul țintuia depărtarea. Orele se tîrau grele, bete de atîta lumină.

— Și zi așa, nea Ușchitule, ținu! Al dracului ești, frățioare.

— Lasă, nici cu tine nu mi-e rușine.

— Eu să ți-o spui pe a dreaptă pînă n-am dat de apă, nu credeam. Mă și matolisem...

Profesorul își aminti:

— Ascultă, pogîrjitule, cum a fost azi-noapte-n tren? Uitaseși de mine, nu mă cunoșteai! Frați de cruce...

— Gîndeam că postești.

— Așa!
— Ori că ai trecut la ăștia, la ierbivori... Rîse: Ce să-ți fac, n-ai muian de Occident.
— Tu ai! Mă mir cum nu s-au prins, tăietura ai miroase a Ferentari de la șapte poște! Cine te-a aranjat?
— Unu'...
— Lucrare veche?!
Șuțu zîmbi unui gînd. Clătină din cap cu înțelepciune.
— Cum trec anii, fratele meu! Parcă ieri eram de-o șchioapă. Întind mîna și-l ating pe ăla micu...
— Între timp ai crescut gogeamitea lunganul...
Litruță privi mult timp undeva în inima pădurii. Dar ochii vedeau altceva. Casa șuie, croită din chirpici într-un cot al mahalalei, glodul uliței, crîșma lui Dragomir cu miros de spirtoase... Era în afaceri cu un șlepăr din Taica Lazăr, cînd topeau amărîții paralele vindea rachiul pe trențe. Muierile pîndeau la geamuri, trimeteau copiii să-i tragă acasă. Ș-odată se umplea maidanul de țipete: „Săriți, mă omoară!" Pînă nu-și pisa creștinul zdravăn nevasta, nu sărea o babă. Cotoroanțele se hlizeau după garduri, salivau de plăcere... În coasta casei, umbrea verile un salcîm. L-a păpat țuica lui Dragomir...
Cînd hoțul începu să vorbească, Sile îl măsură surprins. Avea în glas o asprime pe care nu i-o cunoscuse:
— Copil făcut la beție! La trei ani ca s-adorm îmi dădeau țuică. Cădeam trăsnit și ăia rîdeau, povestea frate-meu, Gheorghe. Troscăiau de dimineață pînă seara, p-ormă se luau la poceală. Învățasem toate alea... Alături era tractir, noaptea mă gimbean

la Ferești. Lucra și soră-mea. Ai mei umflau parnosa, din asta beau...
— Mînia pămîntului!
Ușchitu scuipă scîrbit. Litruță își aprinse țigara:
— Jigodii. Prin a doua primară, legai aritmetica de gard. Nu s-a șucărit neam. Suceam arșicele pe maidan, țineam de șase la zulitori, tot felul de drăcării. Rîse: Aveam un fix — să-i ud la picioare pe ăi de stăteau la cozi. Mă spurcau mahalagioaicele, dădeau în mine... Bă, cîtă mardeală am mîncat eu, a încasat satu' ăla cu popă cu tot. Barem la școala de corecție...
— Ai ceva studii...
— Academician. guriță! Pe unde nu mi-au sticlit ochii! Oftă: '44, ăl bătrîn a mierlit-o în șișu' unuia, Silvestru, mama la bombardament .. Pe Gheorghe l-au umflat la armată, soru-mea prin spitale... Am rămas de izbeliște.
— Greu al naibii.
— M-a luat ucenic Colivaru, de păgubea în Lipscani.
— Ăla cu gura de lup?
— Ăla. Meseriaș a-ntîia, neamule! Își mîngîie obrazul tăiat: Atunci m-a cujbit, Gustărică din Lizeanu, la bal la Romeo. Caft ca-n Texas, frățioare, golirăm salonul în trei inși, eu, Miluță și Gică Os. Două salvări umplurăm, pe cinstea mea! M-au aninat comisarii și direct la corecții.
— Cîți ani aveai?
— V-o paișpe. Cățelandru rău. Aruncă chiștocul expert, din arcul degetului mijlociu: Chestii trecute, nu ș' ce-mi veni să-ți spui...

— Spune.

Litruţă se aşeză într-un peş, cu capul sprijinit în căuşul mîinii:

— Ştii cum îmi ziceau comisarii? „Mic şi-al dracu!" Rupeau carnea de pe mine, mă-ntindeau pe cărbuni şi nu deschideam gura! Uite aşa de-o ambiţie.

— Măi să fie!

— Nu crezi?

— Oi fi tu mai cu coarne ca alţii?

Litruţă ridică din umeri. Aprinse un chibrit şi potrivi flacăra pe dosul palmei:

— Cască ochii, gulie!

— Ce faci?!

Pielea începu să sfîrîie. Suveică zîmbea liniştit, în ochi îi licărea batjocura.

Sile îl privea înmărmurit.

— Maica ta, Isuse!

Chibritul arse pînă la capăt. Aprinse altul:

— Fii atent la felul doi!

A trebuit să-i dea peste mînă, să-i ia cutia.

— Clar! Nu eşti întreg, mă băiete! Îi cercetă arsura: Nu te doare?

— Ba mă doare.

— Atunci?

— Şpilul e să poţi răbda. Eu pot. Mă cuprinde un fel de ameţeală, o căldură pe dinăuntru şi începe să-mi placă. Cînd începe să-mi placă, s-a terminat. Mă faci mărunţele, mă pui la saramură, îmi smulgi unghiile, şi mi-e bine. Comisarii se cruceau nu alta, huidumale de la corecţii jurau că-s Nichipercea.

— Păi să ştii că eşti!

Litruţă îl privea în luminile ochilor zîmbind. Un zîmbet care nu-i plăcu Uşchitului.

— Facem o baie, Mitule?
— Ţţţ! Dacă mă spăl scad din greutate.
— Hai că nu dai cu săpun. Uite colo balta.
— Pe zece ţigări care ajunge primul?
— S-a făcut.
Hoţul cîştigă la distanţă. Îl bătu pe umăr:
— Eşti trandafir!
Se dezbrăcară într-un tufiş. Litruţă era obidnic rău, îi numărai coastele. Avea umerii înguşti, pieptul nuvergă, pielea cusutură lîngă cusutură, în cîteva locuri purta semn de cuţit. Rîse:
— Bunghială, trup de amant!
— Ţi-ai greşit meseria, flăcăule, actor trebuia să te faci!
Pocitania îl privi pişicher:
— Păi mai artist ca mine... O să-ţi povestesc odată cum m-am cărăbănit de la corecţii. Gorobeţii de se strîmbă pe pînză, îs de haiul lumii. Să-i înveţe tata meserie!
Înotară spre mijlocul iazului la întrecere. Litruţă zbura săgeată pe deasupra apei.
— Hai, gloabă!
— Al păcatelor eşti, pipiric, toate le ştii!
Suţul luă o gură de apă şi-o trimise jet subţire în ochii profesorului.
— Stai, măi, nebune!
Se băgau la fund, se stropeau, lumea era a lor. Ziua era pe săvîrşie, se scurgea spre apus trăgînd de mînă umbra obosită. Un soare roşu cît baniţa se-neca în păpuriş însîngerînd zarea.
— Mi-e o foame, Litruţă, e o leşuială-n mine de văd albastru înaintea ochilor.
— Ia cu flori de salcîm...

— Mai faci şi bancuri! Azi-noapte i-ai ucis pe mocani, mă-ntrebam unde intră atîta... Puteai să bagi în buzunar o ciozvîrtă că nu era foc.

— Adicătelea mă poftesc oamenii la masă şi eu să pui şi-n straiţă pentru ăla prostu'?! Păi nu-mi crăpa obrazu' de ruşine?

— Uitasem, eşti un tip ruşinos...

— Fată mare, profesore!

Ieşiră. Răcoarea serii se lipea ventuză de trupurile ude. Litruţă purta izmene sinilii, c-o palmă mai jos de genunchi. Sărea într-un picior cu degetu'n ureche să scoată apa.

— Aruncă şi mie cămaşa aia, nea Sile, c-a-nceput să strîngă.

— Unde ai pus-o?

— Lîngă a matale.

Profesorul se uită împrejur:

— Nu-s!

— Caută-n tufiş.

Căutară amîndoi. Nimic. Hainele dispăruseră.

Litruţă spurca de mama focului tagma borfaşilor:

— Ăştia merită'mpuşcaţi, pe cinstea mea!

— Este?!

— La zid! Raşi de pe faţa pămîntului! Cum vine asta, frăţioare, mă laşi tu de bezmetic în pustietate făr-o treanţă?

Uşchitu făcea haz de necaz:

— Ţi-au lăsat izmenele...

Ăla micu se olicăia, blestema ţigăneşte, profesorul încerca să-l liniştească:

— Te necăjeşti degeaba.

— Adică tocmai pe noi şi-au găsit să ne strujească?

— Ei pe noi, tu pe alţii . . . Asta-i viaţa.

— Să-ţi vie rău, auzi! Să'nebuneşti!

Se plimba de colo-n coace, cu braţele încrucişate pe umeri.

— Şi-aveai şi lovele!

— Aveam.

— Cît?

— O mie opt sute.

— Ptiu! Trăsni-v-ar Dumnezeu şi Maica Domnului!

— Mai rău e că am rămas fără acte. Ne-agaţă în doi timpi şi trei mişcări.

Mitu Suveică făcea cuie de şiţă. Îşi muşcă buzele otrăvit:

— Aşa-mi trebuie dacă mă iau după capu' husănilor! Nu mai puteam de baie . . .

— M-am gîndit că nu ţi-ar strica, Mitule.

— Te-ai gîndit! Trebuia să te gîndeşti că trece vreun şmecher şi rămîn îmbrăcat pistol.

Profesorul zîmbi subţire:

— Scuză-mă, mi-ai spus că tu duci steagul . . .

— Eşti rîzăreţ, ai?

Pielea i se făcuse glaspapir, tremura de frig şi de draci.

Pe faţa bălţii apăruseră broaştele. Cîrîiau trăgînd seara de poale. Litruţă începu să arunce în ele cu bolovani.

— Hoo! Cobele dracului!

Sile îl lăsă să-şi verse otrava. Privea pădurea întunecată, plină de taine, cum îşi pierde verdele. Apă-

ruseră stelele. Carul mare lăsa urme adînci în glodul cerului.

Litruţă oftă din rărunchi:

— Şi-acu'?

— Zi tu că eşti mai îmbrăcat.

— Hai la drum, poate trece, vreun geambăţ.

— Şi dacă trece?

— Îl lăsăm teacă. Să facă plajă...

Uşchitu clătină din cap:

— Nu e bine, Mitule! Prind ţăranii de veste şi ies cu furcile. Adăugă apăsat: Ş-apoi să-ţi intre în cap un lucru, cît eşti cu mine nu te atingi de nimeni şi de nimic!

Hoţul dădu din mîini a lehamite.

— Să te văz la noapte tăind piroane.

— Tragem în pădure, frunziş, una alta, ne oploşim noi.

— Chestia asta o citişi în viaţa sfinţilor sihaştri? Du-te, bă, d-acilea că eşti făcut grămadă!

Urcă pe un dîmb şi cercetă roată împrejur, cu mîna streaşină la ochi.

— Fă-ncoa', bă, ăsta prostu. Vezi petele alea albe, la buza rîpei?

— Le văd.

— Ce-or fi, mînca-te-ar neica?

Profesorul se ridică pe vîrfuri:

— Nişte albituri puse la uscat.

— În regulă, neamule, se usucă pe noi...

— Fii serios, Mitule, sînt ale ţiganilor, uite şatra.

— Au fost!

Se apropia hoţeşte. Sile încercă să-l oprească:

Suveică!

— Salutare!
— Nu mă supăra, Mitule! Cînd te-am luat cu mine...
— M-ai luat îmbrăcat!
— Stricăm cooperativa!
Ultimii metri hoțul îi făcu de-a bușilea. Chiti o cămașă cusută-n arnici, întinsă pe un tufiș. Aici a fost greșeala. Dacă lua alta, oricare, de pe margine poate scăpa. Se auzi un țipăt scurt într-o limbă neînțeleasă. Țiganii răsăriră ciuperci cu cosoarele-n mîini. Litruță o rupse la fugă:
— Ușchială, neamule, că-i prăpădenie!
Alergau din răsputeri, balaoacheșii veneau ciotcă puși pe omor.
— Mînă, jărpane!
— Te-am avertizat, Mitule!
— Taci dracului și mînă! Dacă ne-ajung harapii, am pus-o de mămăligă. Ne hăcuie, piftie ne fac!
S-auzea din ce în ce mai aproape răsuflarea șatrei. Pirandele strigau ca din gură de șarpe. La cotul drumului apărură alții înarmați cu topoare. Litruță se orientă repede:
— Stînga!
Singura scăpare era un smîrc bîhlit într-o viroagă. Hoțul se înfundă în păpuriș. Apa i-ajungea la șolduri.
— Intră repede, gulie! Tot ai vrut baie...
Țiganii înconjuraseră bahna și-i spurcau după tipic:
— Arză-v-ar manganu' de prăpădiți!
— ...'n casa și-n norocu' vostru! Umblați după lordeală, ai! Puneți mîna pa bulgări fraților!

Începură să zvîrle cu pămînt uscat, pietroaie nu alta. Litruţă căuta adăpost în spatele Uşchitului.

— Ăştia-s puşi pe snopeală.

Profesorul era civit la obraz, ochii îi scăpărau de mînie:

— Gura!

— E groasă, nene, dacă . . .

Uşchitul îl privi iute şi hoţul amuţi.

Cei de pe mal îşi îngroşară rîndurile, năpădiseră şi puradeii. Ridicau deasupra capetelor torţe făcute la repezeală şi nu mai conteneau cu gura:

— Ieşiţi bă, nehaliţilor, să vă vedem la muie!

— N-aveţi coraj, ai?

— Spurcăciunilor!

Mlaştina trăsnea de miros, ţînţarii năvăleau în roiuri. Litruţă rupea pielea de pe el cu unghiile:

— E bine . . . Cît nu intră după noi e bine . . .

— Da-ţi-ar cel de sus numai bine din ăsta! Mă tu eşti piază rea, nu om!

Pe apa stătută, luneca greu lotca lunei. Litruţă scuipă gros:

— Ptiu! Tîrfa! Ea-i cu nenorocirea!

Se auzi o voce groasă ocărînd ţigănimea de pe mal:

— Mă faceţi de şugubină, bă, zbanghiilor? Ce-aveţi cu rumânii?

Era un munte de bărbat îmbrăcat în pantaloni de catifea cu ţinte la vipuşcă, vestă înflorată şi chimir bătut în argint. Lui Sile îi veni inima la loc:

— Bulibaşa!

— Ăl de sus l-a adus!

Muierile prinseră să cîrîie ascuţit. Bulibaşa îşi plesni cizma cu o nuia:

— Hanţa!* Luaţi puradeii şi valea!
Se topiră ca prin farmec. Tartorul le făcu semn:
— Poftiţi oameni buni, să stăm de vorbă, să ne-nţelegem.
Ieşiră, uzi, plini de mîl şi de muşcăturile ţînţarilor. Bulibaşa îi scoase la drum, apoi ţipă:
— Pa ei, fraţilor!
Şatra năvăli flămîndă, învîrtind reteveiele...

Capitolul VI:

CAIAFA

— Cum ţi-ai dat seama?
— Mi s-a părut nefiresc, prea întindea vorba...

Flăcările mîngîiau coapsele ceaunului. Aburul de mămăligă urca încet aţîţînd pofta. Stăteau împrejurul focului. Figuri ascuţite de umbre şi roşul jăraticului, statui săpate în granitul nopţii, cu ochi negri, adînci, de nepătruns. În preajma corturilor trupuri de manechin plimbau fuste înfoiate, aurul din păr sclipea dulce într-o tainică chemare.
Bulibaşa înţelesese dandanaua cu hainele furate.
— Asta-i mîna lui Dumitru, paznicu' colectivei. Cum prinde tovarăşii că spurcă crescătoria dă peşte, cum le umflă ţoalele. Dacă vin golaşi în sat, le dă 'napoi. Om sucit...
Litruţă căpătase cămaşa ochită, Sile una de baică,

* Gura! (ţig.).

nflorată, lăieţii îi omeniră cu două gioarse de pantaloni. Aşezaţi într-o rînă, ascultau tananaua. Cîntecul răscolea inimile ţiganilor, le aprindea sîngele.

Uşchitu zîmbea unui gînd. Era într-o vacanţă la bunică-sa. În capul satului s-aciuiseră spoitorii de tingiri, o căruţă cu coviltir şi paisprezece suflete. Puradeii purtau izmene cu pachiaşcă, umblau desculţi, cu pîntecele gol. Sile, în costumaş de „marinel“, privea fermecat munca ţiganilor. Într-o seară făcuseră borş. Adulmeca mirosul fierturii, îi lăcrăma gura nu alta. L-au poftit la masă. Tocmai ducea lingura la buze, cînd a apărut maică-sa. L-a luat pe sus: „Să nu te mai prind că-ţi lungesc urechile! Ăştia gătesc din mortăciuni“.

Nu era adevărat. Văzuse cu ochii lui cînd au sucit gîtul găinii. Sînt 35 de ani de-atunci şi încă n-a mîncat borş ca ăla...

Aţipiseră şi stelele.

Bulibaşa îşi potrivi tutunul în lulea, o aprinse cu un ciot şi le făcu semn să-l urmeze. Se aşezară pe şanţul drumului. Cataroiul îi stăpînea cu privirea.

— Cînd v-aţi uşchit?

Litruţă înlemnise. Sile făcea feţe-feţe:

— Cum... adică...

— Să moară mama dacă nu v-ascundeţi!

Ăla micu trăgea cu jurămintele, sta gata să bată mătănii. Bulibaşa îl opri.

— Luaţi-o din loc fraţilor! Noi sîntem ţigani nomazi, n-avem nevoie de buclucuri...

Diminicioara clătea iarba cu rouă, o lumină subţire culca întunericul pe haturi.

Fugarii ieşiră la şosea. Călcau cocostîrceşte pietrişul ascuţit, nedeprinşi cu mersul în picioarele goale.

Litruţă zări turla bisericii înălţîndu-şi capul peste un pîlc de copaci şi spuse:

— O fi bine, nea Uşchitule? Să nu dăm de bănuit... Văzuşi, tartoru' s-a prins urgent.

— Pentru că ai ochi de codoş, Mitule, ţi-am mai spus-o.

— Scoate-i, bă!

Umbla cătrănit, cu mîinile în buzunare. Sile se opri nehotărît.

— Vorba ta, o fi bine?

— De...

— Fără acte, nici o săptămînă nu răzbim.

— Nu întrebi de ele, abia atunci intră la idei. Cum o-ntorci e albastru. Hai să dăm cu banu'!

Rupse două vreascuri, unul lung, altul scurt şi le puti în palmă.

— Ăl mare încercăm, ăl mic, stînga-mprejur. Trage!

Sile trase băţul lung. Litruţă oftă:

— Asta este! Dă-i bătaie!

— Fii atent, nu scoţi o vorbă, auzi?! Cum deschizi gura...

— Se simte pîrnaia. Gata, nene.

— Şi mai cu seamă nu zîmbi! Să nu-ţi vadă dinţii.

— Scrie pe ei că-s şuţ?

— Scrie, Mitule. Pe ăla lipsă...

Lui Litruţă nu-i prea venea la socoteală:

— Ce-ar fi să te-aştept acilea?

— Mînă!

Comuna îmbrăţişa şoseaua, îi întindea pe margini

covoare de narcise și nu-mă-uita, și zarzări năpădiți de floare, și case cu obrazul alb și ochii ferestrelor albaștri. Roua dimineții lăcrima printre urzicile răsărite sub garduri. Gospodinele scoteau așternutul pe cerdac, bărbații trebăluiau la grajduri. Mirosul iute de bălegar rînit umplea satul.

În fața Sfatului un moșneag uscat, numai noduri, mătura pavajul, cu răbdare, și grijă, să nu lase muc de țigară printre pietrele drumului. Purta cușmă ostenită de ani, cămașă de tort închisă pînă sus la ultimul bumb, laibăr de pănură și berneveci peticiți la șezut.

— Bună-dimineața, moșule!

Omul duse mîna la ureche:

— Ha?

— Bună-dimineața! repetă profesorul ceva mai tare.

— Bună să-ți fie inima!

Vorbea răgușit. Cuvintele se strecurau înăbușite într-un hîrîit asmatic, prelung.

— Dar ce faci matale aici?

— Ha?

— Ce faci aici?

Moșul puse din nou mîna pe mătură trăgînd cu credință:

— Scarchin chetrele!

Pe Litruță îl umflă rîsul. Profesorul întrebă strigînd:

— Nu-i nimeni la Sfat?

Moșneagul se așeză pe banca rostuită lîngă gard, desfăcu o basma cît un cearșaf, își șterse fruntea, apoi obrajii năpădiți de barbă, apoi nasul.

— Cum să nu? Sînt toţi în păr, şi preşădintele colectivei şi inginerul agronom şi...
— Văd că-i încuiat!
— Ha?
— Văd lăcata pusă!
— Păi munşesc bieţii oameni. Două rînduri de lăutari au schimbat pînă amu...
Litruţă ciuli urechea. Auzi zvon înfundat de vioară, chiote, chemări. Pe uşa dosnică din spate curgeau bistriţă bucatele cele bune învelite în prosoape: miei rumeni, ieşiţi din frigare, stive de plăcinte, damigene cu vin. Cheful era în toi.
— Şiocnesc cu artiştii, c-o fost asară fteatru...
— Pe matale nu te-au poftit?
— Ha?
— Nu te-au chemat?!
— Ba da, m-au chemat...
— Şi de ce stai pe-afară?
Moşul scoase un pachet ponosit de ţigări, îşi alese una, o umezi cu limba:
— M-au chemat să alung sătenii care suduie pe la fereşti. Oameni proşti, ţărani... În loc să se bucure că domnii artişti le fac cinstea să guste, înjură preşădintele, că se înfruptă din avutul colectivei.
— Păi, se cam înfruptă...
— Ha?
— Se cam înfruptă!
— Ferească Dumnezeu! Ia zdravăn, cu baniţa.
Chipul lui Sile se luminase. Îi plăcea moşneagul. Bătrînul fuma cercetîndu-i pe sub sprîncene.
— Da 'mneavoastre cu ce trebuinţă pe la noi?
Profesorul povesti tărăşenia de la iaz, adăugînd:
— Sîntem cercetători de folclor...

— Ha?
— Adunăm cîntece, zicători...
— Dacă numa' atîta adunaţi îi bine... Cei de anul trecut s-au căptuşit cu icoane, au lăsat săracă biserica. Dădu fumul pe nas încet, cu chibzuinţă. Apoi de-amu trebuie să aşteptaţi oleacă pînă vine Dumitru, jitaru.
— Aşteptăm.
Se aşezară pe bancă. Moşul le întinse pachetul cu ţigări.
Litruţă sta pe ghimpi. Luă una, văzu că-i Naţională şi o puse la loc.
— Nu-ţi plac, flăcăule?
Hoţul rînji mînzeşte, pe-o parte, să nu i se vadă dintele lipsă.
— Nu prea...
— Dar de care fumezi matale?
— Snagov, Amiral...
Ghiujul scoase a doua băsmăluţă legată la un colţ. Desfăcu ticăit nodul şi îi întinse o pitacă de 25 de bani.
— Ia, tată, diferenţa să nu fii în pierdere...
Sile se veselea grozav, pe ăla micu îl mînca limba să i-o întoarcă ca-n Floreasca. Se stăpîni.
— Amu, amu trebuie să pice şi Dumitru. Rîse: O fi crezut că sînteţi rubedenii de-a preşedintelui de v-a mătrăşit hainele.
— Dar ce are cu el?
— Ha?
— Ce-are cu preşedintele?
— Bate război mare! Din toamnă numai într-o judecată o ţine... Nu şi nu, că a lui e dreptatea, 'Mneavoastră cum socotiţi?

— Știu și eu?
— Ha?
— Nu știu, moșule!
— Așa-i, n-aveți de unde ști. Se așeză gospodărește la vorbă. Tot năcazu' o pornit de la o cotigă de popișoi încărcată din lanu' gospodăriei. Cînd să intre în sat, hop președintele. Ceala c-o furat, celălalt nu. Ce dai bă, nu știi să-njuri, da' tu de ce-ai dat... mă rog, ca oamenii, au ajuns la judecată. Îi privi limpede în ochi. 'Mneavoastră cum socotiți? Cine cîșligă?
— De, moșule, dacă l-a prins...
— Ha?
— Se cheamă furt din avutu' obștesc.
— El zice că nu. O ține sus și tare că are patalama la mînă.
— Ce fel de patalama?
— Gazeta județeană. Scrie oameni buni, negru pe alb, că ai noștri au strîns toată recolta pînă la 1 octombrie...
— Foarte bine.
Moșul prinse să rîdă încetișor:
— O fi! Numai că Dumitru o încărcat cotiga cu păpușoi, la 15, după două săptămîni... Care va să zică, n-avea de unde fura...
— Uite-al dracului! șopti Litruță.
— Amu se judecă la București. 'Mneavoastră ce ziceți?
— Mi se pare că jitarul o vrut să ajungă la judecată, observă profesorul.
— Așa socotesc și eu. Oftă: Iese el undelemnu' deasupra apei! Să pătimească cine o trimăs la gazetă adevăru' strîmb! Știm noi cine...

— Dacă o fi avînd pe cineva la spate... se îndoi Litruță.

— Are. Văru' președintelui e la procuratură...

— Clar!

— L-au luat la șerșetări...

În odaia din spatele primăriei izbucniră chiote. Ciubote grele bătuceau podelele, lăutarii să-și rupă diblele... Moșul oftă și puse mîna pe mătură.

Litruță se foia neliniștit:

— Se cam lasă așteptat paznicu'...

— Ha?

— Întîrzie!

— Vine el, vine! Aveți oleacă de răbdare. Amu' chică... Sătenii prinseră să curgă pe șosea. Dădeau bineţe aruncînd priviri nedumerite asupra celor doi, în straie de căpătuială.

Moșneagul opri pe unul:

— Bine, bre Ilie, n-ai vinit și tu asară la fteatru să vezi artiștii...

— Dă-i în șeara măsii! M-au mai fript ei odată, mi-ajunge.

— Mergi spre moară?

— Aha.

— Dacă-l vezi pe alde Dumitru Chiperi, spune-i să vină grabnic, că-l așteaptă tovarășii cu pocinogu'.

Țăranul măsură încă o dată fugiții și plecă. Sile se întoarse spre ăl bătrîn.

— Matale ai fost la spectacol?

— Fost.

— Și ți-a plăcut?

Ghiujul își sticli dinții. Lăsă mătura și scoase țigările.

— Plăcut. Cînd îţi ia zăce lei de cuşmă poate să nu-ţi placă? De-amu comedia trebuia să-nceapă la trei, da' pînă au bătut cu paru' în porţi să scoată oamenii, pînă s-o dat cu boie de buză şi funinjine la ochi, nevasta preşădintelui — 'mneaei dă, e dragă doamne, cucoană — s-o făcut de chindie. Măiculiţă, şi unde au prins să sufle-n trube patru mangosîţi de băietani, aşa de ţunţurliu că baba mé, mai slabă de înger, o şî zbughit-o pe uşă afară... Goblizanu' cel cu toba, dac-o văz't că n-o poate sparge, s-o apucat să hîţîne doi bostănei...

— Spectacol muzical, observă amuzat Uşchitu.

— Ha?

— Spectacol muzical!

— Aşa scrié la uşă... Dar să nu-mi uit vorba. Alde Dumitru Chiperi, jitaru, i-o zis atunci dirijorului: „Nu faci nimic cu beţîgaşu' cela bre, pune mîna pe-un şiomag!"

— Asta-i ăla de ne sperie ţoalele? întrebă Litruţă.

— Ha?

Uşchitu îl fulgeră cu privirea.

— Nimic, zi înainte moşule, că-i zici bine.

— Şi iaca, urcă pe scîndură o zgîtie de copchilă, cu păru' de culoarea curcubeului ş-o blăniţă de tigru pe şăli. Dumitru Chiperi să nu tacă: „Bre, zice, oare cîţi lei mănîncă tigru ista?" Apoi către ficioru-său: „Nu te uita, dimone, că-i o fimeie dizbrăcată!" O cîntat 'mneaei cum o cîntat, ferească Dumnezeu de mai rău, şi de-amu vine rîndu comicului să spună ghiduşii. Şuguieşte 'mnealui cale de-un ceas pînă ce moşnegii au prins să horăie de nu mai putea nimeni să doarmă...

— Cum îl chema?

— Ha?
— Întrebam cum îl chema?

Moșul ridică din umeri:

— Întreabă-mă să te întreb! Unu' înțărcat în postu' mare...

Litruță își pierduse răbdarea, cerceta cu ochii lungul șoselei. Sile se veselea grozav:

— Asta, cu artiștii mi-a plăcut moșule! Adăugă: O s-o scriu...

— Am eu și altele, stihuri și cimilituri, dar nu m-o auzît nimeni din cauza ușii...

— Cum asta?

Moșneagul își trecu basmaua pe sub cușmă, umezi încă o țigară:

— Sîntem doi în sat care umblăm la condei, eu și Vărzaru, socotitoriu. Amîndoi lucram la canțelarii, intelectuali, care va să zică... Vărzaru avea masa în fața ușei, eu, cu hîrțoagele în spatele ei. Bun! Cum venea cineva de la oraș — ca 'mneavoastră de-o pildă — să adune folcloru', preșădintele se și arăta în prag. Îl vedea pe Vărzaru, pe el îl chema... Uite așa cale de v-o trei ani...

— Trebuia să schimbați locurile.

— Ha?

— Să schimbați locurile!

— Păi le-am schimbat.

— Și?

— Amu o lună, vine din nou preșădintele și zice: „Pe 'mneata aista din față te-am tot chemat... Ieși bre tu cela de după ușă..."

— Adică tot Vărzaru... Ai ghinion, moșule.

— Așă spunea și nepotul preșădintelui.

— Care nepot?

— Ha?
— Care nepot?
— Vărzaru...
Profesorul rîdea în hohote.
— Lasă moșule acum ești om făcut. Scriu numa' despre matale.
— Dar cu grijă, flăcăule, să nu jignim preșădintele, mai cu samă că m-o avansat...
— Nu mai spune!
— Da. Mi-o luat condeiul și mi-o pus în mînă măturoiul...
Sile îl văzu pe Litruță măcinîndu-și dracii.
— Ce-i, Mitule?
Ăla micu' șopti cu ochii la bătrîn:
— Nu-mi place ghiujul!
— Cine-ți place ție?
— Nimeni, dar ăsta și mai puțin! Întinde vorba, așteaptă parcă pe cineva... Pui mîna în foc dacă n-are receptoru' mai bun ca noi!
— Moșul?
— Pe sănătatea mea!
— Fii serios!
— Ascultă ce-ți spun! Zi-i că plecăm, dar zi-i pe șoptite.
Se ridicară. Sile întoarse spatele moșneagului, spuse încet:
— Văz că nu vine jitaru'...
— Vine el, vine...
Auzise!
În ochii japului ardea neliniștea.
— Poate c-o și venit. Trimăt pe careva să-l cheme...
— Lasă, ne întoarcem noi mai tîrziu.

— Ha?
— Te-ai lămurit, bă, ăsta prostu'. Bagă-n marșalier.
— Stați oamenii lui Dumnezeu, mai stați oleacă...
Litruță cercetă împrejurimile. În livada din spatele primăriei pășeau tupiluș doi milițieni cu puștile în mîini.
— Poterele, Sile!
O rupseră la fugă prin grădini. Caiafa scutura măturoiul strigînd:
— Săriți! Ocnașii!

Capitolul VII:

SICRIE PENTRU FUGARI

— Nu în orice împrejurare există o soluție, scumpă doamnă!
Femeia tuși, plictisită. Tînărul avea prostul obicei să dea sentințe.

Țăranii puseră mîna pe furci, le tăiau potecile, din spate veneau hăitașii. Se tîrau zguliți de-a lungul unui gard.
Sile gîfîia speriat:
— Ai avut dreptate, Mitule. Ce ticălos!
— Taci și mînă!
— Încotro?
Pungașul se rezemă de un salcîm. În fața se înălța o casă nouă șindriluită la jumătate. În ochii Ușchitului pîlpîi nădejdea:

— Coteşte-o spre sediul miliţiei.
— Eşti dilimac!
— Dacă ajungem în pod, l-am păcălit.
— Să n-ajungem iar în dungi. Vezi că laşi urme, calcă după mine.

Sile socotise bine. Patru ore au scotocit ţăranii satul, au cercetat palmă cu palmă, dar unuia nu i-a trecut prin minte că fugarii au luat drept ascunzătoare podul miliţiei.

Amorţiseră întinşi pe vintre însă nu îndrăzneau să se întoarcă. Dedesubt, în biroul şefului de post, fruntaşii satului discutau aprins. Nu se vedeau, în schimb auzeai fiecare vorbă.

— Să fi ajuns la pădure?
— Fugi bre, că doar n-or hi duhuri! La poalele comunei şăd înşiraţi flăcăii, nici un guzgan nu le scăpa. Dacă vreţi să ştiţi 'mneavoastră, eu unul cred că-s în iaz, cu stuhu-n gură.
— Se poate, se poate.
— Aşa o scăpat după război, Cerna banditul. Pîn' la miezu' nopţii o supt aer dintr-o chişcă. Pe urmă. . .
— Lasă, bade Ilie, istoria asta o ştim noi, spune mai bine cum ai oblicit că-s tîlhari?
— Apoi oameni buni şi dom' şăf, iaca mă trimete azi-dimineaţă fimeia mé la alde naşu Florea să-i cer droşca. „Ascultă, bărbate, zice . . ."
— Aracan di mine şi di mine, aista-i Pepelea! Dac-o luat-o din faşă ne-apucă cîntatu' cucoşilor! Sai peste fimeie, gură bogată!
— De-amu' ajung eu în faţa primăriei, şi ce să vezi: Moş Dumitru Chiperi, jitaru', sta la taclale cu doi uliţarnici tunşi chilug. O fărmătură de om croit

la obraz și cu niști ochi spurcați să nu te întîlnești în puterea nopții...

Litruță strivi o înjurătură între buze.

— ...celălalt bucățică tăietă din tine, vere Gligore, mai tăntălău el așa, ca un haidău boieresc...

— Du-te, băi...

— Moșu' cu sămînță de vorbă: Dac-am fost la fteatru, încotro mă duc... Ș-o dată numai ce clicheș-te hulpește și zice: „Dacă-l vezi pe Dumitru Chiperi, zice, mă rog matale, spune-i să vină la Sfat că-l aș-teaptă cei cu pocinogu'.". Ei, chitesc eu în mintea me, care va să zică ghiuju' mă trimete să-l cat tot pe 'mnealui, înseamnă că-i cu cîntec. Cum am dat cotu' la șușă, m-am și repezit la miliție. Noroc că dom' șăf lăsase un om...

— De, așa a fost să fie.

— Se putea și altfel.

— Dar unde-i jitaru?

— Caută, răscolește...

— Căpos rău moșu'! Dacă nu-i prinde face gălbinare.

În curte pătrunse o mașină. Litruță privi prin deschizătura hulubăriei. Șopti la urechea Ușchitului.

— Maioru' Dașcu!

Coborîse un civil deșirat cu obrazul pămîntiu. Ochii, doi bumbi negri, opaci păreau indiferenți, dar Mitu Suveică le cunoștea puterea, nu-l mai înșelau.

— E al dracului? întrebă încet Ușchitu.

— Uliuuu! Se uită la om de zici că nu-l vede ș-o-dată i s-aprind felinarele. Lasere, neamule, burghie! Te-apucă bîțu cît ăi fi de malac.

Sprîncenele Ușchitului se adunară:

— Ascultă, Mitule, după evadați aleargă alții, este?

— Este, nene...
— De ce-o fi cerut ăsta să conducă urmărirea?
Hoţul coborî privirea, spuse fără convingere:
— Ştiu eu? De un' să ştiu?
— Nu ştii, Mitule?!?
— Ce-s Mafalda? O fi avînd beguin la matale...
— Sau la tine... Ziceai că s-a ţinut de capul tău patru luni.
— Am spus eu aşa ceva?
— Nu?
— Cruce de aur! Oi fi visat... Sst! Uite-i că intră.
Sile îl măsură lung, apoi lipi urechea de bîrnele tavanului.
Ţăranii plecaseră. Şeful de post da raportul:
— ...Asta-i năravul jitarului: le ia hainele şi îi aşteaptă să intre goi în sat... La vreo patru ceasuri după ultima ispravă am primit circulara. Le-am cercetat actele. În regulă, priviţi şi dumneavoastră.
Urmă o pauză lungă apoi se auzi vocea maiorului:
— Da, aşa par...
— Mi-am zis că n-ar fi rău să-i văd la faţă. Dacă se simţeau cu musca pe cuşmă, nu mai veneau după haine, aşa că ne-am deplasat să le tăiem calea.
— Şi totuşi au venit.
— Au venit... Dumitru Chiperi, jitaru i-o ţinut de vorbă şi ne-a trimăs sămn printr-un om din sat... Era gata, gata să-i înhăţăm. S-au mistuit în ultima clipită.
— Păcat!
— Dacă-mi îngăduiţi, eu gîndesc că departe tare nu-s. Flăcăii pîndeau haturile, n-aveau cum să trea-

că. Ai noștri cred că s-au oploșit în iaz și așteaptă întunericul.

— Mda... Ce naiba întîrzie?

— Cine mă rog?

— Sergentul cu cîinele.

Litruță își încleștă mîna de brațul lui Sile. Șopti:

— Am încurcat-o! Dulăul ne oblicește urgent.

— Ce propui?

Suveică își frecă bărbia pe gînduri:

— Să spargem urgent hora.

— Cum? Dacă era întuneric...

Nu mai continuă. Ochii șuțului se îngustară:

— Ssst! Caiafa! Să știi că japul a mirosit ceva!

Rezemat de ușorul porții Dumitru Chiperi privea cu luare-aminte podul clădirii...

Peste coșmelii treceau nori grei, mustind de apă. Vîntul smulgea iile florilor de cireș întinse pe ramuri, le tăvălea prin bătături.

În coasta cîrciumii oprise un camion. Sub prelată se zăreau trei sicrie. Litruță clipi cu înțeles:

— Te fac o înmormîntare, neamule?

— Iți arde de bancuri?

— Aiurea, sînt pe bune!

Sile îl privi nedumerit. Hoțul se ambalase, turuia cu sufletul la gură.

— Pardesiile mierliților, scăparea noastră! Dacă ne strecurăm sub capace, îi tragem în piept, marț le facem!

— Adică?

— Tot n-ai priceput, ghijoagă? Bunghială la număru' mașinei, nu-i din județ... Ala bea ce bea și

bagă chioşcu' în viteză. Cine stă să caute morţii de buletin?

— Ar putea fi ceva...

— Este!

Verdele din ochii Uşchitului se lumină.

Picături grele, rare, băteau şindrila acoperişului. Înfigeau cuie ude în colbul uliţei. Apoi se dezlănţui urgia, într-o clipă satul fu năpădit de apă.

— Acu'! spuse Litruţă.

Săriră furişîndu-se pe lîngă garduri. Ploaia întindea perdele groase, nu se vedea la un metru.

Din cîteva salturi fură sub prelată. Litruţă ciocăni capacul coşciugului.

— E voie?

— Moartea pe noi cît capra şi tu te ţii de prostii, mă ăsta micu?! Intră naibii odată!

— Ne vedem pe lumea ailaltă...

— Muşcă-ţi limba!

Camionul gonea din răsputeri, cauciucurile gemeau la curbe.

Uşchitul ridică capacul:

— Litruţă!

Hoţul scoase capul.

— Ce-i, gloabă, ţi-e frică?

— Mă, ăsta ne bagă în spital!

— Acolo încă n-ar fi rău... Să n-ajungem dincolo, unde nu-i durere, nici întristare, nici suspin.

— Lasă tîmpeniile, Mitule, individul e iresponsabil.

— Aş! E machit.

— Şi mai grav. Eu îi bat în geam!

— Ce, ești plecat? Încă n-am ieșit din strînsoare, mai așteaptă.

— Să nu fie prea tîrziu!

Camionul frînă și fugiții dispărură sub capace. Urcară doi precupeți încărcați de papornițe. Văzînd coșciugele își făcură creștinește semnul crucii:

— Dumnezeu să-i odihnească!

Se așezară lîngă oblonul din spate, vorbind ca oamenii care se știu singuri:

— Fii atent, sub patru poli, nu dai gîștele!

— N-ai nici o grijă, tată!

— Aia e că am! Ceri suta s-o poți înmuia. Și fii atent la rest. Dai numa' cinci lei întîi...

— Știu bre, știu! Cît mă scobesc eu prin buzunare poate uită...

Bătrînul fura cu ochii la coșciuge, comentă clătinînd din cap:

— Ce ți-e și viața asta?! Te zbați, strîngi să fie, să ai și uite cu ce pleci! Cîteva scînduri acolo... Ouăle le scoți la urmă Nelule, cînd se subțiază piața. O începi cu un franc jumate... Ia vezi sînt înăuntru?

— Sînt.

— Nu ouăle, prostule, morții!

— Au, păcatele mele!

— Uită-te!

— Nu mă uit bă tată, să mă pici cu ceară! S-a uitat Tilică și i-a luat vederea! Umblă cu mîna întinsă la mila oamenilor.

Bătrînul îl privi scîrbit:

— Școala mătii! Radio-șanț! Îi dădu cu tifla: Motîntocule!

— Zău? Dar cu Pribău din Ciocănești cum a fost?

— Cum?

— A pus pariu că intră noaptea-n cimitir să înfigă cuţitul în mormîntul lui soacră-sa. Baba îl chinuia şi după moarte, se făcuse stafie.

În privirea celuilalt licări interesul:

— I-auzi! Şi?

— Era o-ntunecime să-ţi scoţi ochii. A tras o jumate de şliboviţă de-un coraj şi a intrat.

— Singur?

— Singur. Dimineaţa ăilalţi trebuiau să găsească cuţitul în movilă semn că s-a ţinut de pariu. L-au găsit prăbuşit alături, cu păru' alb, numai bun de legat.

— I-auzi, bă!

— Înnebunise de spaimă! Cică după ce a înjunghiat mormîntul s-a auzit un geamăt. A dat să plece şi-o dată a simţit că-l ţine cineva de fîş...

— Ptiu, drace!

— Acu' trage după el un galoş, la Central.

Litruţă asculta zîmbind. Cunoştea întîmplarea, flăcăul înfipsese cuţitul prin poala surtucului...

Un gînd trăsnit îi trecu prin minte. Ridică încet capacul, strecură mîna afară şi-i bătu pe genunchi.

Precupeţii încremeniseră, părul li se făcuse măciucă. Văzînd braţul ieşit din coşciug săriră din mers, peste oblonul camionului, cu un urlet de groază...

Grota deschidea o gaură neagră, urîtă în coasta muntelui. Poalele brazilor şi grohotişul împlinit cu stînci mari, prăvălite de curînd, ascundeau ochiului intrarea. Din cazanul văii ceaţa îşi înălţa aburii, o ploaie deasă, mocănească tăia pieziş umbrele serii.

De un sfert de oră şi mai bine, Sile freca două beţe în nădejdea că va ţîşni flacăra. Ăla micu' pri-

vea cum se canonește. Erau uzi pînă la piele, răceala pietrei se făcea tot mai simțită. Cînd Ușchitu aruncă lemnele înjurînd, Litruță scoase chibritul din buzunar:

— Încearcă chestia asta, cocoș.

Lui Sile să-i vină rău:

— Bine, zgaibă, mă lași să muncesc de nebun?

— Dacă nu întrebi...

— A dracului inimă ai, Mitule!

Hoțul zîmbi:

— A lui sînt totul!

Ațîțară focul. Flăcările înghițeau lacome întunericul grotei, se zbînțuiau pe pereți. Fugiții priviră jur-împrejur. Era o scobitură îngustă și joasă, subțiată la capăt, în stare să adăpostească la nevoie trei-patru oameni. Fumul se strecura printr-o crăpătură, tras de răsuflarea muntelui.

Litruță umblă prin papornițele precupeților. Se aplecă în fața Ușchitului:

— Cu ce vă putem servi?

— Ce-mi recomandați?

— Telemea de oi, ouă răscoapte și gîscă la frigare...

Trențele se uscaseră, focul răspîndea o căldură molatică, aveau bucate berechet. Era bine. Ăla micu' povesti pentru a doua oară întîmplarea din camion.

— De cînd mama m-a făcut n-am văzut așa muiane!

— Nebun ești, Mitule!

— Ca din pușcă au sărit, cu capetele înainte, pe cinstea mea!

Rîdeau să se prăpădească.

— Să nu fi pățit ceva.

— Aş! Au rupt-o la fugă peste cîmp. Haios ar fi să-i ia poterele de uşchiţi, în locul nostru...

— Să mai doarmă şi ei prin secţii...

Lui Litruţă îi dăduseră lacrimile, se ţinea cu mîna de foale.

Sile îl bătu pe spinare:

— Mă ăsta micu'! Mă, n-auzi! Mă, fii atent, mori naibii de-atîta rîs!

Litruţă sucise gîtul la trei gişte. Găman, avea ochii mari. Răsese una, vîrînd în el cu amîndouă mîinile ca un apucat. Acum stătea într-o rînă cu pîntecele bute.

— Parc-aş fi în luna a şaptea...

Sile aruncă osul în foc, îşi şterse mîinile de nădragi.

— Eşti lacom.

— Trag la lucru bun, neamule.

— Obişnuinţa, Mitule, la maică-ta...

— Numa' gheaţă friptă glojdeam.

Se scobea în dinţi cu unghia degetului mic. Profesorul găsi în fundul buzunarului un chiştoc de ţigară. Îl făcură poştă trăgînd cu rîndul.

— Zi, cît pe ce să te aiurească japul, bă, ăsta prostu'!

— Trebuie să recunoşti că era formidabil!

— Zexe! Eu cum l-am mirosit? Simt cît ai clipi unde se lasă cu vînzare!

— Cum Dumnezeu?

Ala micu zîmbea focului. Răspunse într-un tîrziu:

— Mă împunge Sarsailă cu cornițele. „Litruţă, fătul meu — zice — fii atent, ăsta-i caiafă!" Îi simt

înţepătura, s-a terminat, ochii ca sarmaua! După ce-am roit-o de la corecţii...

— Ascultă, ziceai că-mi povesteşti şi mie.

— Eh! Chestii nasoale...

— Zi.

Hoţul scuipă subţire:

— Lasă altă dată.

— Te pomeneşti că ţi-e ruşine?

— Pe dracu.

— Atunci? Povesteşte, Mitule, tot n-avem ce face.

Noaptea îşi căra întunericul prin desişul ploii, săgeţi de foc străpungeau rar luminînd tulbure. Litruţă răscolea cu un băţ jăraticul, îl privea adînc, concentrat.

— În caftu' din Lizeanu au mierlit-o doi, Titi Spînu şi Agarici, carditori de meserie. Comisarii grămadă pe noi, m-au aninat urgent că aveam muianul tăiat. La o săptămînă mă scriau în catastife la şcoala de corecţii.

— Văz că ţi-a priit, te-ai îndreptat, nu-ţi fie de deochi...

Mitu Suveică zîmbi cu amărăciune:

— Să n-am noroc dacă ăle mai spurcate figuri nu acolo le-am deprins! Păi la pîrnaie e rai, sînul lui Avraam! Ştii cu ce ne mardeau? Uite-aşa ditamai vergile de oţel cît ţigara, unde se lipeau crăpa pielea. Nu mai prididea felceru' să coasă! Sfînt să fi fost bă, şi tot te croiau huidumele! Ai oftat, jap! Ai rîs, jap! Te-ai sucit, jap!

— De spaimă!

— Pe mine m-au băgat la tîmplărie, cu Trei Deşte, Sandu Zarafu, Pripon şi doi zulitori din Galaţi, de-i călcă trenu' acu' cinci ani...

— Aia care spărgeau mărfarele?
— Fraţii Pîrţulete. Numai ce se terminase războiu, venise şi seceta, directoru' zulea din potol. La Auschwitz era mai multă iarbă ca-n curtea şcolii, pe cinstea mea! De-atunci nu mai sufăr verdeaţa. Mîncam frunzele din copaci, frăţioare, scoarţa!
— Hai să fim serioşi!
— Să mor eu!
— Păi, ce vă dădea?
— Dimineaţa supă de chimion, la prînz supă de chimion şi trei barabule fierte, seara supă de chimion. Uite aşa cale de opt luni! Mi se-apleca numai cînd îl vedeam, m-apuca jitia. Şcoala lui peşte! Marmeladă şi supă de chimion. Unu' n-a trecut după aia pe cuminţenie, toţi cuţitaşi şi şuţi, au umplut pîrnăile...
— De acolo îl ştii pe Trei Deşte?
Litruţă zîmbi strîmb, înclină din cap. Se canonea să-şi facă şiş frecînd de-o piatră lama cuţitului găsit în paporniţă.
— Cu ce-l ţii la mînă, Mitule?
— Pontu' meu, ce te bagi?
— Ai dreptate...
— Odată-ntr-o iarnă, am spart magazia caraliilor. Haleală a-ntîia, grubă, să saturi o mahala. Umpluserăm salteaua cu salam şi glojdeam pe-nfundatelea. M-o fi turnat careva, s-or fi prins cînerii, nu ştiu, chestia e că a şi început poceala. Patru scîrbe de haidamaci m-au lucrat în şchimburi. Pica unu' vitruit, lua ălălalt vergeaua şi dă-i! Cădeau bucăţi din mine şi eu mă zîmbăream. Aia să înnebunească, mă rugau să zic gata. Rînji schimonosindu-şi faţa: N-am zis!
— De ce?

— Îmi plăcea. În priviri i se aprinseseră lumini albăstrii. Cu cît mă pui pe frigare cu atît mai abitir îmi place, ţi-am mai spus...

Sile îl privi subţiindu-şi ochii:

— Aşa e, mi-ai mai spus... Ascultă, Litruţă, tu eşti sigur că maică-ta a fost femeie? N-ai luat aşa în glumă chip de om?

Hoţul dădu din mîini a lehamite.

— Asculţi bă sau nu?

— Zi!

— Două luni m-au cîrpit la fermelie, intraseră la gînduri să nu dau ortu' popii. Ăilanţi, paradiţi, toţi zulitori de mici, fiecare pe partea lui. Unu' m-a învăţat una, altu' alta, cu ce deprinsesem de la Colivaru şi Tache Cric, cînd m-am pus pe picioare eram doctor. Spre primăvară mi-a intrat fixu' s-o roiesc. Greu al dracului, poterele băteau dealurile călări. De cinci ori m-am cărăbănit, de cinci ori m-au prins.

— Şi dă-i şi omoară-l pe ăla micu!

Litruţă rînji cu satisfacţie:

— Pîn' la urmă tot i-am aiurit... Mă dădui sonat.

— Şi te-au crezut?

— E bine?

— Cum naiba?

— Întîi le-am luat maul cu haleala de Paşti trimisă de bogătani. Ce-a picat din sită era pentru noi, cîte două ouă roşite de căciulă. Rîse: Le-am băgat sub fund şi-am prins să cotcodăcesc... S-au gîmbit huidumele la mine, au şuşotit, tot timpul mă ţineau în faruri. A doua zi le-am servit felul doi. Băgai mîna în sobă după cărbuni aprinşi, chipurile să aţîţ focul... La desert au chemat salvarea...

— Să nu-mi spui c-ai stat şi la nebuni!

Hoţul rîse:

— Nu, trăi-te-ar Dumnezeu, pe drum m-am topit. Lăsase bariera la Tîlmaci, lîngă Sibiu, şi ăi de mă păzeau s-au dat jos să-şi facă nevoile. Noapte, întunecime, salutare şi bonjur!

Sporovăiră pînă tîrziu. Lui Sile i se închideau ochii. Căscă de-i trosniră fălcile, puse o paporniţă sub cap şi se lungi lîngă foc.

Capitolul VIII:

LITRUŢĂ GHICEŞTE CURSA

— Nimeni n-ar adăposti doi fugari!

Medicul zîmbi:

— Te înşeli, dragul meu, există oameni şi oameni...

Profesorul se trezi mahmur. Plouase toată noaptea. Cerul îşi vărsa leşia, umplea dimineaţa de mîzgă. Pereţii grotei plîngeau cu lacrimi reci, mirosea a frig, a pustietate.

Litruţă se zbuciuma în somn, muşca paporniţa, clătina din cap încăpăţînat rostind vorbe fără şir. Sile vru să aprindă focul, dar chibritele nu-l ascultau, gămălia se sfărîma umedă. Renunţă şi porni cu mîinile în buzunare pe cărările întortocheate ale gîndului.

Prin faţa ochilor îi defilau imagini vechi îngălbenite de ani, cărţi poştale ilustrate la care nu se uită nimeni, nu interesează pe nimeni, pentru că timpul

le-a șters culorile, nu se știe cui sînt adresate, iar expeditorul a murit demult...

... Angela asculta fără să-l audă. Era clar. Surîdea mult, convențional. Așa începuse sfîrșitul. Pereții casei deveniseră dintr-o dată apăsători, reci.

„La ce te gîndești, Angela?"

„Poftim"?

„La ce te gîndești?"

„Firește, la tine...

Avea sentimentul că vorbește din altă cameră. Orice-i povestea, amuzant sau trist, oricît de formidabilă era noutatea, surîsul ei rămînea același... Apoi pauzele acelea penibile... Pentru obișnuitele plimbări de seară era prea frig sau prea tîrziu. Stătea ore întregi cu cartea în mînă uitînd să întoarcă pagina.

„La ce te gîndești, Angela?"

Inima profesorului se strînse. Un cuib de rîndunică părăsit...

Litruță se trezi:

— 'Neața, bă, ăla prostu!

Sile nu-i răspunse. Continua să privească urzeala ploii.

— Ce ai, ghijoagă, nu ți-s boii acasă?

— Spune, Mitule, și-n somn te muncesc dracii? Hoțul tresări.

— Am dat din gură?

— Discutai cu maiorul Dașcu...

— Și?

Stătea arc, în ochi îi încolțise panica. Ușchitul clătină din cap.

— Ai tu ceva dosit în tine!

— Aiurea... Se întinse pîrîind din încheieturi. Nasoală zi, să-ți bați copiii!

Sile continua să-l privească și hoțul se răsuci agasat:

— Ce te tot bunghești la mine, n-ai mai văzut om?

— Om ești tu?

— Uite ce-i, cosoru' moșului, dacă te-ai sculat strîmb paște măgaru pe dreapta. N-am chef de bancuri. O suci: Nu vezi, bă, că s-a stins aragazul? Dăncoa' chibritul să pui cafeaua...

Ușchitul i-l întinse, Suveică strică cîteva bețe apoi renunță.

— Ptiu. Toate-s de-andăratelea. Și-acu ce facem? Stai ca țoapa-n tîrg...

— Aștept, Mitule.

— Ce?

— Să mergem la adăpostul tău.

— Care adăpost trăi-te-ar Dumnezeu?

Ochii Ușchitului sclipiră. Spuse stăpînit:

— Ascunzătoarea de care mi-ai vorbit la Tase Popescu. Acolo unde nu ne știe nici vîntul nici pămîntul, parcă așa ziceai cînd m-ai rugat să te iau cu mine.

— Am zis eu așa cevașilea?

— Nu te juca cu focul, Mitule!

Hoțul răscolea cărbunii stinși. Aruncă bățul ridicînd palmele:

— Bine așa, dom' profesor?

— Nu te juca cu focul, atîta-ți spun!

— Mă, nea Sile...

— Mergem?

— Mă mînca-ți-aș gura ta! Luase distanță, gata s-o rupă la fugă: Te-am trombonit.

— Ce?!?

— Ce-am zis, am zis de hohă.

Uşchitu se ridică pămîntiu cu pumnii încleştaţi. Ala micu o zbughi în ploaie. Sta după o stîncă pîndindu-i mişcările:

— Ţine minte, Mitu Suveică, de mîna mea o sfîrşeşti!

Era leoarcă, tremura din toate încheieturile, dar nu îndrăznea să se apropie:

— Iartă-mă, nene, dacă nu umblam la iordane nu mă luai.

— Dar că-mi pun pielea la saramură pentru tine te-ai gîndit?

— Eu...

— Că era să mă prăbuşesc cînd ai scăpat frînghia ai uitat?

— Eu, nene? Aşa ceva nu se uită!

— Pentru ce-am făcut toate astea, Mitule? De ochii tăi frumoşi? Să-ţi miros picioarele noaptea? Va să zică eu ţin vaca şi tu o mulgi?!

— M-oi plăti eu într-o zi, dom' profesore, n-ai grijă. Tot ce prăduiesc e a matale. Stai ca un bimbaşă, nici capul nu te doare!

— Litruţă, Litruţă!

— Altă scăpare n-aveam, înţelege şi 'mneata. Acu-s ififliu, dar mă pui eu pe picioare. În aur te-mbrac, pe cinstea mea, numai o gaură să dau.

— Eşti şi prost pe deasupra!

— De ce, nea Sile? Fără parale o-ncurci, urgent o încurci! Din ce să trăieşti? Peste tot, trebuie una mangă-n dreapta, mangă-n stînga...

Uşchitu rămase pe gînduri. Ala micu simţi momentul, se repezi cu gura:

— Nu știi să șutești, asta-i meserie grea, îți trebuie un zulitor. Spune dacă n-am dreptate?

Sile îi întoarse spatele:

— Intră dracului înăuntru!

— Da' nu dai?

— Spuneai că-ți place bătaia.

— Mi-e că nu ții măsura carabelor și acilea rămîn. De mardit poți să mă mardești. Bate-mă'numa'n gură...

— Intră. Rupe papornița aia și pune-o pe spate.

Litruță se apropie încet, cu precauție.

— Avem nevoie de lovele gîrlă, neamule! Gazda tre' luată de șafăr să nu ciripească, țoalele, țoale că după ele te așează pe cîntar, șmecherii de rostuiesc acte false îți iau și cămașa de pe tine...

— Ziceai că te lași.

— Cîte nu zice omu'... M-aș lăsa, dar cu ce? Doar să-mi dea ăștia o pensie...

Sile clătină din cap.

— O viață 'ntreagă ai furat, Mitule, și degeaba!

— De, nene.

— Nu s-a lipit nimic, tot golan ai rămas!

— Blestemul hoților să moară-n sărăcie, parcă 'nneața nu știi?

Stătea ud și pricăjit într-un colț. Ușchitu își freca bărbia:

— Ai aflat pentru ce am fost condamnat?

— Nu.

— Ba da, ți-a spus Trei Degete: am ucis, Mitule.

— Se întîmplă.

— De cînd e lumea se tot întîmplă... Am ucis, Mitule, pentru că... mă rog, așa a fost să fie, șase ani

am stat printre hoţi şi bătăuşi, am deprins cîte nu înveţi într-o viaţă, dar cinstea mea de om mi-am păstrat-o.

— Ce-i aia cinste? Nasulia asta nu-ţi ţine de cald, ascultă-mă pe mine. Şnorării cîrîiau că eşti om cu carte. Poţi s-o legi de gard, nu iei un franc pe ea!

— Găsesc eu ceva de făcut.

— Ce? Peste tot ţi-au trimis poza, te-agaţă urgent!

— Stau la fund un timp, am prieteni, colegi. Pe urmă oi vedea.

Litruţă ridică sceptic din umeri:

— Să-ţi ajute Al de Sus!

— Aşa că din clipa asta tu faci dreapta, eu stînga.

— Adică stricăm comperativa?

— Fiecare cu steaua lui, Mitule, fiecare cu drumul lui.

— Dom' profesor!

— Ale noastre nu merg alături.

— Nu e bine, dom' profesore! Pîn' nu ne aşezăm nu e bine! În doi stăm de sprijoană unul altuia, patru ochi văd altfel. Dacă nu eram eu te vindea caiafa cu măturoiu'? Te vindea! Pîn' la Bucureşti e calc lungă cum s-ajungi în ţoalele ţiganilor? Te iau poterele la fix, nici un ceas de drum nu faci. A, acasă, pe Rahovei, altă viaţă! Suflanie cîtă frunză şi iarbă, mai poţi s-o coteşti.

Uşchitu se muie:

— Poate că ai dreptate.

— Să ştii că am!

— Facem drumul în doi şi-n Gara de Nord nu ne mai cunoaştem. Dar pînă acolo nu te atingi de nimic,

Mitule! Scapi degetele în buzunarul cuiva, ţi le scap şi eu în gît.

— În regulă, dom' profesor, trec la sfinţi.

Ploaia încetase, dar norii pîndeau cu vrăjmăşie drumul fugarilor, gata să se năpustească la loc deschis. Patru picioare goale călcau buza rîpei, lăsau urme adînci. Uşchitu luneca mereu, cădea de-a rostogolul. Atunci brazii îi întindeau cîte-o mînă şi Sile o apuca cu nădejde scuturînd-o de apă peste creştetul lui Litruţă. Hoţul înjura:

— Stai dracului, ghijoagă, că m-ai făcut ciuciulete!

Şoseaua îşi întindea plumbul pe firul văii. De o parte şi de alta lucea tabla acoperişurilor. Era un tîrg de munte, cu casele gospodărite din piatră.

Se opriră. Uşchitu măsură lung turnurile bisericii, ale unui rîu năpădit de puhoaie.

— Asta-i. Numai să fie acasă.

— Cine, neică?

— Profesorul Istrate, un coleg de-al meu. Vezi vila aia cu olane roşii la margine? Unde te uiţi? De la biserică în dreapta...

— O văz.

— Acolo şade. În timpul studenţiei eram ca fraţii, trebuie să ne-ajute.

Şuţul îşi strîmbă zîmbetul:

— Ar trebui...

— Crezi că-mi trînteşte uşa în nas? Alecu?! Nu-l cunoşti!

— Poate.

Fugarii sorbeau lacomi cafeaua servită în ceşti mari, pîntecoase.

Îmbăiaţi, raşi, păreau alţi oameni. Gazda le puse la dispoziţie garderoba. Sile purta un costum uşo de tergal, Litruţă o uniformă de elev, rămasă de l fiul profesorului.

Alecu Istrate era un om îndesat şi greoi, avea gu tăiată iepureşte în formă de inimioară, un încep frumuşel de pîntece şi ţeasta pleşuvă. Stăteau într încăpere ticsită de agoniseală: mobilă multă, de pı sos, covoare, cărţi... Aşteptă pînă cînd Sile pu ceaşca pe blatul mesei şi spuse:

— Mi se pare literalmente fantastic!

— Da, dragul meu, răspunse Uşchitu obosit, şase ani trăiesc un coşmar, am învăţat pentru a do oară să merg pentru că drumul pe care păşesc e m nat şi ce-i mai trist, nu duce nicăieri...

— Şi totuşi îl parcurgi.

— Iluzia, Alecule, iluzia efemeră de libertate poate speranţa nebunească într-o indulgenţă de u tima clipă a destinului.

— Deci, încă speri?

Uşchitu surîse:

— Fireşte, toţi sperăm...

— Hm, mă cutremur numai cînd mă gîndesc. Pe tru o femeie... Crezi că merită?

— Ce copil eşti! De obicei astfel de întrebări nasc după... Îţi doresc din toată inima să nu ai p lejul. Eu l-am avut.

— L-ai căutat!

— Asta-i bună!

— Franţujii, dacă nu mă înşel, au un prove „Cînd nu poţi să închizi ochii, uită-te în altă part Am tot respectul pentru Nora, nevastă-mea — cunoşti — şi cu toate astea nu mă întorc niciod

...asă inopinat. Tehnica ne-a pus la îndemînă un ...ijloc excelent de a evita situațiile penibile: telefo...ul. Îți anunți sosirea și vii după cel puțin zece mi...nute, ca să se poată retrage presupusul...

Ușchitu îl privea surprins.

— Tu vorbești?

— Imaginează-ți.

— Tu care în anul II o conduceai pe Cela acasă ...i pîndeai cîteva ore să te convingi că nu iese din ...nou?

— N-a ieșit niciodată pentru că presupusul locuia ...n etaj mai sus. Am aflat cu o săptămînă înainte de ...a ne căsători. Nina, prima soție, părea o sfîntă. Ori...ind mă întorceam era acasă. Asta n-o împiedica să ...iască cu un student de-al meu din ultimul an. ...vident, știa toată grupa... Să-ți povestesc cum s-a ...ırșit a doua căsnicie? Înainte de a face al III-lea ...rum la Sfatul Popular, mi-am propus să renunț la ...rice curiozitate și mai cu seamă la întoarcerile in...temperstive...

— Și? Ești fericit?

— Extrem de fericit, dragul meu. Am o casă con...fortabilă, mașină, o femeie frumoasă pe care n-o în...treb unde se duce și de ce a întîrziat, în vacanțe mă ...cup cu grădinăritul, băiatul a intrat la facultate... ...e mi-aș putea dori mai mult?

...ile lăsă ochii în jos:

— Într-adevăr, ce ți-ai putea dori mai mult...

...itruță ar fi avut chef să-l scuipe pe fericit, lat, ...intre ochi. Se stăpîni. Stătea chinuit pe o margine de ...fotoliu, uniforma îl făcea să semene cu Bulă elev la ...patruzeci de ani...

Profesorul îi surprinse privirea:

— Şi, domnul, tot. . .
— Tot! N-avea telefon. . .

— Vrei să-mi spui ceva, Alecule?
Ghiftuitul ezita:
— Să nu mi-o iei în nume de rău. . . Nu ştiu cu să procedez cu nevastă-mea, cum s-o avertizez. E u om de treabă fireşte, un caracter, totuşi s-ar put să i se pară bizară povestea asta.
Uşchitul rîse:
— Fii serios, omule, doar nu-ţi imaginezi că o rămînem pe capul tău.
— Sigur, nu-i nici o grabă. Nora se întoarce de Bucureşti abia mîine dimineaţă. . .
— Am înţeles. Mîine la prima oră am plecat.
Hoţul se ridică:
— Eu zic să plecăm acu' . . .
— De ce?
— Să nu pice cucoana. Sau şi ea telefonează în inte?
— Niciodată n-a venit mai devreme, spuse prof sorul Istrate zîmbind. Mai tîrziu, da. . . Se întoa spre Uşchitu: Regret, Vasile, crede-mă.
— Asta-i bună! Şi aşa ai fost deosebit de amab
— Faţă de ce-ai făcut tu, ai tăi, pentru mine, ştiu zău cum o să mă plătesc vreodată. Explică l ţului: În ultimii trei ani de facultate am locuit la Masă, casă, spălat, fără să dau un ban.
— Prostii.
— Adevărul e că o duceam greu, foarte greu, ştii. . .

— Bine că acum e bine!
— Slavă Domnului! Mîine scot nişte bani de la C.E.C. s-aveţi de drum. Rîse: Nora nu ştie de ei, economiile mele...
— Eşti drăguţ.
Profesorul respiră uşurat:
— Ei atunci vă las să vă odihniţi. Mai vorbim noi dimineaţă, la cafea. Noapte bună!
— Noapte bună, Alecule, şi încă o dată îţi mulţumesc!
Litruţă îl urmări cu privirea pînă cînd uşa se închise apoi reteză firul telefonului. Profesorul sări speriat:
— Ce-ai făcut, nefericitule?!
— Ssst!
— Extraordinar! Eşti... eşti...
Nu-şi găsea cuvintele. Hoţul rînji:
— Sînt fript, nene! Nu-mi place tipul!
— Alta acum!
— Nu-mi place tipul, nea Sile, repetă Litruţă încăpăţînat! Cîte ieşiri are casa?
— Două.
— Hm! Nasol! Se apropie de fereastră. Culcă-te, eu stau de şase.
Stinse lumina. Uşchitu ridică din umeri şi începu a se dezbrace bombănind:
— Ce-i spun mîine omului cînd o vedea firul tăiat?
— Că am un fix.
Litruţă urmărea umbrele nopţii.
Deodată, încălecă fereastra şi dispăru în întuneric.

Sile privea tavanul răsucind vorbele lui Alecu „Tehnica ne-a pus la dispoziţie un mijloc excelent de a evita situaţiile penibile: telefonul".

Telefonul...

În ultimul an de facultate făcuseră o excursie pri ţară cu profesorii. La sosire, în Gara de Nord, Stam tiu, conferenţiarul, scosese din buzunar un pumn d fise: „Daţi un telefon înainte, domnilor, e mai bine! Mai în glumă mai înadins a luat fiecare o moned Singur Holban, prodecanul, s-a întors pe nepu masă. A descuiat uşa şi văzînd ce se întîmplă î dormitor s-a năruit. Infarct.

Sile se cutremură. Îşi aminti o altă întîmpla Fusese trezit la patru dimineaţa. Suna telefonul. U bărbat întrebase încet, cu lacrima în gît: „Samy, n vasta mea e la tine?" I-a trîntit enervat receptoru Din oră în oră a sunat omul, nu-i venea să crea că-i atingere ori că greşeşte numărul. Pe la 8 a bucnit în lacrimi: „Samy, spune-i să vină acasă, că iert..."

Uşchitu închise ochii.

Profesorul păşea grăbit, arunca în spate privi neliniştite. Hoţul ţinea zidurile, la distanţă, fără să slăbească din ochi. Răcoarea muntelui umbla în vo pe străzile pustii, îmbrăţişa cu mîini de gheaţă tr cătorii întîrziaţi.

Alecu Istrate se opri în faţa unei clădiri. Ezit În cele din urmă se strecură înăuntru.

Litruţă citi firma şi scăpă o înjurătură.

Profesorul intrase la sediul miliţiei.

Capitolul IX:

SOARTA UNOR BANI FURAŢI

— Nu numai îngerii sînt candizi, observă pastorul.

Îi strigă de la fereastră:

— Dos la faţă, nea Sile! Vin poteraşii!

Uşchitu tocmai aţipise. Sări ars, în picioare.

— Ce-i? Ce s-a-ntîmplat?

— Te-a vîndut pretenaru', întins s-a dus la prefect!

Sile se dezmetici. Adună în grabă boarfele şi sări pe fereastră.

Alergau bezmetici prin pădure, izbindu-se de copaci. Noaptea ştersese orice urmă de lumină, nu se vedea la un pas. Sile mînios Dunăre, măcina draci. Muşchii îi jucau drăgaica sub piele:

Se opri. Hoţul îl măsură cu teamă.

— Ce-ţi trece prin cap, Uşchitule?

— Eu mă întorc, mă ăsta micu, mă duc să-i pun mîna în gît!

— Eşti mameluc, pe cinstea mea! Păzeşte calea!

Îşi continuară alergătura. Uşchitu era pămîntiu la obraz, ochii îi luminau licurici. Nu reuşea să înţeleagă trădarea profesorului.

— Cum adică, tocmai mie să-mi întindă cursa?! Tocmai mie?!

— Ţi-am spus că-i Iudă? Altă dată să nu ieşi din vorba mea.

— Ce jigodie! Şi pentru ce? Pentru ce, Litruţă, spune şi tu? Că numai bine i-am făcut.

— Pen'ce te ţinea în bongoase japul aşteptînd sergenţii? Aşa-i viaţa asta! Stai niţel, nea Uşchitule, să-mi trag sufletul.

Se opriră la marginea pădurii. Ala micu se lungi pe spate, respirînd greu. Sile bătea pe loc ca armăsarii:

— Auzi, lepra dracului! Ptiu, trăsni-l-ar Dumnezeu şi n-ar mai ajunge ziua de mîine!

— Dacă nu vedeai poterele venind grămadă, nu credeai.

— Cum să crezi mă, e de crezut?

Litruţă fuma privind catranul cerului. Întunericul rece le da tîrcoale, li se strecura hoţeşte în suflet. Uşchitu scuipă scîrbit:

— Bine-a zis cine-a zis, fereşte-mă Doamne de prieteni...

— Acu degeaba te cacioleşti, asta este! Noroc că ne-a înţolit înainte.

— Ca să ne aiurească, bineînţeles! Să nu-l bănuim. Te caut eu într-o zi, frate Alecule! Nu scapi tu, mă, ăsta fericitul, fără să-ţi mulţumesc.

— E adevărat ce zicea, l-au ţinut ai matale prin şcoli?

— Trei ani, Mitule, de dragul meu. Stam nopţile să înveţe că-i putoare, purtam aceeaşi cravată, la întîlniri pleca cu hainele mele.

— Şi n-ai simţit jigodia-n el?

— Nu!

— Cînd eu zic că eşti fazan... Ei, îi dăm bătaie?

În vale se zăreau aninate în noapte luminile Ploieştiului. Coborau măsurînd din ochi distanţa.

— Cît să mai fie? întrebă hoţul.
— Doi-trei kilometri.
Întunericul îşi istovise puterea, da semne de moarte. Păşeau alături cu mîinile în buzunare. Ăla micu tremura, îl ajunsese oboseala.
— Şi zi aşa, Mitule, iar te-a înţepat Sarsailă cu furnicile de-ai mirosit vînzarea.
— E bine?
— Mă, tu ai făcut legămînt cu el!
Lituţă se opri o clipă. Spuse încet:
— Îl port în mine, gulie. Barem ştiu pe ce, nu mă lasă de izbelişte.
Îşi spălară pantofii într-un ochi de apă. Din mahalale răzbătea cîntatul cocoşilor:
— Încă puţin şi se luminează.
— Ce zici, nea Sile, intrăm?
— Dacă ai pe cineva, altminteri ne agaţă primul sergent.
— Hai spre gară poate ne oploşim în vreun marfar.
— Şi dacă o ia în partea cealaltă?
— Las pe mine, le ştiu rostu'.
Atinseră primele coşmelii adîncite în somn. Case de gospodari mărgineni, cu răsaduri de ceapă înşirate sub geamuri şi zăvozi ţinuţi în lanţ să le apere chivernisea la. Dintr-o coastă a mahalalei ţîşnea glasul tremurat al unui acordeon, se auzeau strigături şi chiote de zaiafet.
Nările hoţului fremătau:
— Nuntă, de zarzavagii, neamule, acolo-i de noi! Ăştia-s stup de bani, vînd usturoiu' cu trei fire la leu. Hăis, gloabă!

— Cum să intri, Mitule, în casa omului pe nepu… masă, fără să te cunoască?!

— Toţi sînt pulbere, acu duc paharu' la urech… Ne lipim pe blăteanu.

— Ne scot în pumni...

— Aiurea! Chestia e să faci pe matolu', să te ba… pe burtă cu gorobeţii. Dacă întreabă mirele zici … eşti din partea miresei şi invers, dar nu întreab… neam, ţiu pariu pe ce vrei.

— Ai tu un dar de a intra în încurcături...

— Pînă una, alta matale aiurişi ghemu' şi eu l-am descurcat.

Se apropiară, lipiţi de garduri.

Masa era aranjată în curte sub un salcîm. Mas… lungă să încapă toată suflarea părţilor, încărcată d… bunătăţi. Litruţă avusese dreptate. Nuntaşii atinşi d… rachiu scăpaseră capul în blide, nu ştiau cum î… cheamă. Două becuri aninate în crengi vărsau o lu… mină untdelemnie, aproape că nu vedeai să duci l… gură. Lăutarii trăgeau de scule să le rupă. Moglanı… îşi scoaseră hainele, jucau cu cămaşa ieşită din bră… cinări, muieri dabile, turnate în lamé, lepădaser… pantofii.

Fugiţii se furişară într-o latură unde nu băte… becul.

Litruţă îşi începu lucrarea, golind paharele ca u… apucat. Băga mîna în farfuriile creştinilor, la nime… reală, fără să aleagă. Sile era numai ochi:

— Mă, ăsta micu, mă fii atent!

Hoţul rînji cu gura plină:

— Mişto crăpelniţă! Vezi-ţi de treabă, neamul… îndeasă la raft.

Nașul luase rău purceaua de coadă, răcni dogit în capul mesei:

— Perinița!

— Să mor eu dacă nu pup mireasa! spuse Litruță ridicîndu-se.

— Fii serios!

— Pariu?

— O iei razna, Mitule, și nu e bine.

Dar Litruță sfeterisise deja o batistă, o-nvîrti deasupra capului, se duse înfipt la mireasă și-o îngenunche. Nu-l întrebă nimeni de sănătate. Colbul stîrnit în vălmășeală, înnegrea muierile balcîze, asudate la subțiori.

Sile își domoli spaima. Gusta molanul rotindu-și privirea jur-împrejur.

Nașul, om în puterea vîrstei, un munte de român trupeș cu obrajii rumeni, era pus pe blăstămății. Alegea trufandaua, fete crude, aproape copii, le rupea de mijloc, căutîndu-le gura. Litruță grămadă la coptură, cele sărite de patruzeci ale lui erau. Doape îndesate cu chișca, mai în glumă, mai în serios, umblau leșinate după govia hoțului. Rîsul lumii . . .

În capul mesei, mirele, un firțîngău titirit la șapte ace, ducea din cînd în cînd mîna la buzunarul hainei. Prin stofă se ghicea purcoiul de sute, darul poftiților.

Ai casei împărțeau potroacele cu ochii la joc.

Litruță se prăbuși lîngă Sile:

— Îți place, neamule?

— Numai să se termine fără scandal.

— Dacă nu-și sparg capetele, n-au petrecut.

— Să nu ni le spargă nouă . . .

Ciorba acrită din belşug mergea unsă. Hoţul goli trei farfurii sorbind zgomotos.

— Nu fi tîrlă, mă, ăsta micu, mănîncă frumos!

Rămase cu lingura în mînă. Proptită de cerdac, o babă îi privea lung.

— Litruţă, bătrîna a prins mişcarea, şopti Uşchitu

— Care? Aia smolită, numai piele şi os, soacra mare?

— Da. Nu ne slăbeşte din ochi.

Pocitania rîse, plescăind din limbă:

— La mine se uită, cosorel, pofteşte la bărbat tînăr.

— Ptiu! Are cincizeci de ani cu bătaie, mă!

— E bună!

Lăutarii trecură pe învîrtită, mesenii dansau fiecare în legea lui.

Sile se ridică neliniştit.

Mitu Suveică se furişase sub pat, în odaia mirilor.

În ochii miresei stăruiau lacrimile. Bărbatul luase pentru a treia oară banii la numărat, bombănind:

— Unşpe mii jumate! Ptiu! Nu ştiu ce m-oi fi mirînd: Patru mîrlani a cărat după el numai unchi-tu pentru trei sute! Păi să nu-l iei la pumni? Ce faci, fă, acolo?

— Nimic.

Mirele mai înjură un timp, apoi băgă banii în buzunar şi puse haina cu grijă pe spătarul scaunului.

Litruţă strîngea în pumn teancul de hîrtii rupte pe mărimea sutelor, zîmbind drăceşte . . .

— Unde-ai fost? întrebă Ușchitu.
— Unde se duce omu' singur, toate vrei să le știi!
Zorile trudeau din greu să mături urmele întunericului. O lumină cenușie murdară stăpînea curtea. Viorisțul mesteca crîmpeie de romanțe la urechea nașului, prăbușit, cu paharul în mînă. Nuntașii se risiperă, cei rămași priveau cu silă bucatele sleite.
Lîngă pridvor socrul mare se spurca înfierbîntat, cu părinții fetei:
— Asta fu masă, bă, mitocanilor?
— Mitocan ești tu cu tot neamul tău!
Bătrînul apucă un sifon. Babele începură să țipe ascuțit.
— Săriți!
— Îl omoară!
— Nu da, Dumitre!
Oaspeții făcură repede cerc împrejur.
Litruță șopti Ușchitului:
— Cărăbăneală, neamule!
Săriră gardul ieșind într-o uliță dosnică. Sile măsura din ochi buzunarul hoțului:
— Ce-ai acolo?
Litruță tresări, apoi începu să rîdă:
— O ciozvîrtă de pasăre... Pentru zile negre.
— Lacom mai ești, Mitule!
— Sînt!
O porni înainte mulțumit de întorsătură.

Litruță mototolea suta între degete. Cînd Ușchitu răsuci capul aruncă bancnota ghem, în față. Sile o zări dintr-un ochi:
— A! Uite mă! Uite ce-am găsit!
— Ptiu! Prost să fii, noroc să ai!

— Tocmai acum cînd n-aveam un ban!
— Bravo, profesore!
— Nemaipomenit! Asta zic și eu baftă! Să-i de[a] Dumnezeu sănătate ăluia care-a pierdut-o!
— Amin! Dai și tu o cafea?
— Dau, cum să nu dau! Facem suta pe din dou[ă] frățește. Să știi că s-a-ntors norocul, Mitule!
— Ne-a cîntat cucu în față...
— De-acum numai așa o ținem.
Nu-și mai încăpea în piele. Litruță zîmbea subțir[e]. Intrară într-un bar de zi, comandară cafele cu za-hărul pe dreapta și țigări.
— Ochii ca sarmaua, gulie, nu-i ridica din podel[e], poate mai gimbești ceva!
Hoțul stătea domnește, picior peste picior cu țigar[a] în crăcanul degetelor.
— Ei, cum o mai sucim?
— Păi să luăm un tren. Mergem cu a-ntîia, uit[e] așa de-ai naibii ce sîntem.
— Nu e bine, Ușchitule. Poterașii patrulează va-goanele... Hai la săru' mîna pe șosea.
— Cînd ți-or vedea ăia figura bagă o sută optze[ci] la oră...
— Ce vorbești, la nuntă cum fu?
— Erau praștie, Mitule, îi doborîse molanul. Ri-dică din umeri. Încercăm. Îndeasă și tu naibii bascu[l] și mai cu seamă...
— Să nu zîmbăresc.
Ieșiră la șosea. O oră au tot dat din mîini și nimic. Șmecherii o țineau drept, nici nu-i băgau în seamă. Hoțul făcea spume, era ugilit rău.
— Răsări-v-ar Dumnezeu un copac în față! Cu[l] în cauciuc, huidumelor!

— Ți-am zis eu? Urlă pușcăria în tine.
— Lasă-mă dracului în pace!
Opri totuși un Fiat cu număr de Neapole.
— Tot italienii săracii! spuse Litruță alergînd după mașină.
Rezemat de volan, aștepta un tip brunet, o cadră de bărbat, cu părul negru smoală și-o dantură de cinema. Prin cămașa desfăcută se vedea un medalion de aur și crucea pieptului năpădită de păr.
— Le știi vorbele, nea Sile?
— Cît a uitat bunicu . . .
— Profesorul lui pește! Ptiu!
— Am și greșeli, Mitule . . .
Hoțul explică prin gesturi c-ar vrea să meargă pînă la București, Ușchitu scoase banii de ciubuc. Ș-o dată începu napolitanul să-i zică, de jurai că se bat sticlii la gura lui. Îi pofti să urce. Ăla micu se înfipse în față, Sile în spate. Italianul să scoată sufletul mașinii, conducea c-o mînă, cealaltă o întinse fugitilor.
— Io sono Alfredo Panciotti di Napoli. Tu?
— Litruță.
Se repezise ca mireasa la așternut. Sile îi scăpă un cot.
— Sst! Ia-o ușurel.
— Pe ce chestie?
— Ăsta-i nume de șuț, mă!
Italianul măcina îndesat, zîmbind larg. Observă repede că băieții îs tufă și-o lăsă mai moale, trecu la semne. Împunse hoțul cu degetul, făcu același gest spre el.
— Romania, Italia . . . frateli!

— Frateli! Frateli! repetă fericit, ăla micu'. Al priceput, gulie?

— Ce să spun...

— I amigo?

Uşchitu se recomandă născocind la nimereală:

— Liviu Ionescu, profesor.

— Profesore! Io, patrone... Ristaorante. Capito?

Litruţă dădea din cap încîntat că le rupe:

— Ighen!

— Mă eşti de spaimă! Taci dracului!

— Te oftici că nu ştii o boabă, îţi spui eu!

— Aşa e, dar taci!

Napolitanul scoase o sticlă de whisky, băută aproape în întregime şi-i pofti. Ăla micu repede cu ea la gură.

— Toarnă în capac, mocîrţane!

Maşina înghiţea kilometrii cu polonicul. Trecură printr-un sat. Casele rînduite la marginea şoselei îşi arătau şoldurile de cărămidă acoperite cu viţă. Soarele bătea în porţile albe, văruite de curînd, întindea pe asfalt umbrele duzilor.

Italianul opri în faţa unei grădini de vară. Coborî împingîndu-i gălăgios spre bar.

— E pus pe rele, observă Litruţă.

— Numai să nu ne bage-n şanţ. Fii atent, zîmboc, nu-l trage la băutură.

— Ăştia dacă se matolesc, dau şi cămaşa de pe ei.

— Cum să nu...

— Latini, guriţă, nu freacă francu'! A tras o drojdie, i-apucă dărnicia. Gimbeală, fîşu' ăla îmblănit al meu e!

Comandară Cinzano alb. Napolitanul nu mai con-

lenea cu prietenia. Îl îmbrățișa pe hoț, pipăia admirativ toracele Ușchitului, turuind:
— Bravo! Bravissimo!
Litruță șopti fără să miște buzele:
— Auzi, nea Sile, n-o fi cumva d-ăla, cum îi zice, papistaș? Prea se bagă-n mine...
La al doilea pahar italianul începu să cînte tare:
— *O sole mio*...
Consumatorii, aplaudară numai așa, să întindă cheful. Ușchitu se întoarse către hoț:
— Mă, ăsta-i nebun, adună satul! Scoate-l naibii, văd că ai trecere.
— Cum se zice hai să mergem?
— Lasă, ia-l de mînă.
Litruță își drese glasul.
— Amigo, volio... plecare. Idiom!
— Hai c-ai nimerit-o!
— Lets gău!
— Uite ce dă din ăsta micu!
Italianul păru o clipă descumpănit. Mai trase la repezeală o canțonetă, apoi se hotărî:
— Si! Si! Andiamo!
Aruncă barmanului suta și se îndreptă spre ieșire ținînd fugiții de umeri. Cînd să pornească mașina motorul mut. Mai încercă de cîteva ori apoi sudui pe limba lui:
— Mama mia! Com e posibile?
— Uite că se poate! Treci la împins, gloabă spuse Litruță coborînd.
Își proptiră mîinile în port-bagaj opintindu-se pe ruptelea. Mașina demară brusc și fugiții căzură pe burtă. Abia cînd Fiatul se pierdu pe șosea, în mare viteză, înțeleseră fenta.

Hoţul pipăi reflex buzunarul.
Banii dispăruseră.
Mult mai tîrziu aveau să afle că „italianul“ era zulangiu din Constanţa, unul Gică Oancea. Maşina o furase de la un localnic, numărul şi-l ciocănise singur. De-o lună vîntura ţara în lung şi-n lat prăduind fraierii...

Capitolul X:
FIRELE SE ÎNNOADĂ

Bătrîna surîdea enigmatic:
— Posibil nu înseamnă şi obligatoriu!
Aşadar, încă o greşeală.

Sile observă că-i lipseşte restul la suta cu noroc.

— Al dracului! M-a lecuit de bani...

Ăla micu să moară şi alta nu. Peste unsprezece mii, darul nuntaşilor, se duseseră pe apa Sîmbetei. Nici măcar nu putea s-o spună de frica Uşchitului. Aduna în el otrava şi-o dată izbucni:

— Ce face miliţia, domnule? Cum nu-i strînge?!

— Chiar... Blestemul mocanilor din tren, Litruţă. Ţi-aduci aminte cum i-ai aiurit?

— Ptiu! Trăsni-l-ar Al de Sus şi n-ar mai duce lingura la gură!

— De astă dată te-a uitat Sarsailă, trebuie să recunoşti.

— Uliuu! Nu mi-o pica el în mînă?!

— Prea te omori şi tu pentru cîţiva lei acolo!

— Cîţiva lei, ai? Scrîşni înfundat: Dar la mîndria mea de şuţ te-ai gîndit? Adică să mă fenteze pe mine, manglitor tîrnosit prin pîrnăi, un ăla, un amărît de zulitor, cu caşu' la gură?!

— Ai îmbătrînit, Mitule! Vin din urmă alţii, mai şmecheri.

— Intră oftica-n mine, Uşchitule!

— Cred.

— N-am linişte pînă nu-i plimb şuriu' pe dinăuntru!

Amiaza somnoroasă dormea pe pîrloage, sîcîită de muşte. Nu se clintea o frunză. Pe luciul asfaltului fata morgana întindea pînze de apă ademenitoare.

Mergeau toropiţi de căldură. Uşchitu căscă lung, gospodăreşte:

— Aş face o baie...

— Iar? Mai avuseşi odată idei din ăstea şi rămaserăm în izmene. Hai 'napoi să bem o bere.

— Cu ce?

— Ţi-a umflat tot?

— Tot.

Începu din nou să spurce lumea şpilerilor. Sile aruncă fără urmă de glumă:

— Lasă mă, poate găsesc altă sută...

— Găseşti pe dracu cu descîntu'! Cum nu m-am prins, frăţioare, nu-mi iese din cap şi pace bună! De tine nu mă mir, că eşti făcut grămadă, dar eu? Îmi vine să mă iau la pumni... Auzi al dracului cu ce iordane umbla! Whisky, maşină a'ntîia...

— La urma urmei tot el s-a păcălit. A plătit la bar o sută şi s-a ales cu optzeci.

Litruţă îi aruncă o căutătură urîtă, sări şanţul şi se aşeză sub un dud.

— Zi mersi că ne-a lăsat țigările, făcu Ușchitu apropiindu-se.
— N-ai văzut ce fuma, spurcăciunea? Numa' d-alea americănești. Țol, țol, aur pe el ca la turci...
— Cheltuielnic.
— Vorba matale, nea Sile, vin din urmă alții, cu altă brînză-n straiță...
— Legea progresului, Mitule!
— Legea dracului!
Oftă din rărunchi ațintindu-și ochii departe, la marginea Bucureștiului. Sile văzu primele case, pete albe tivite cu verdeață și inima i se strînse:
„Acum începe greul!"

Fumau tăcuți, fiecare cu gîndurile lui. Într-un tîrziu Litruță aruncă chiștocul, scuipă birjărește după el și se întoarse spre Sile:
— De unde ești, gulie?
Ușchitu arătă spre oraș.
— Bucureștean născut sau d-ăștia făcuți pe puncte?
— Bunicul ținea pe vremuri o crîșmă în Dudești, *Mai ceva ca la Paris*, trebuie să fi auzit de ea.
— Cum să nu! Lîngă cruce, în capu' străzii... Zi asta era a lui bunelu?
— A lui.
— I-auzi, bă! Atîtea lovele să am eu cîte drumuri am bătut pe-acolo. La număru' 4 avea tractir Jeni.
— Una blondă, subțire? întrebă Sile.
— O știi?
— Păi cine crezi că-i căra vinul și mezelicurile cînd dădea petreceri?
— Zău, mă? Înseamnă că-l știi și pe Ticluială.
Ușchitu zîmbi:

— Ticluială zis Gheb . . .
— Era fratele meu de cruce, profesore!
— Ca să vezi ce mică-i lumea! Îl ştiu, cum să nu-l ştiu. A murit în cîrciumă, la bunicul.
— Aşa e, bă! S-a luat în şişuri cu unu', Zane, din Colentina . . . Îl bătu pe spate. De ce nu spui, suflete, că eşti de-al nostru?
— Sînt şi nu sînt. În '46 m-am mutat în Sfîntu Gheorghe, tata lucra la poşta centrală, eu învăţam la Matei Basarab . . . Ridică din umeri: Şaisprezece ani de toceală aiurea-n tramvai, la ce-mi foloseşte?
— Cînd zic că-i pierdere de timp . . . Bătuşi aceeaşi amîntînă cu ăla grasu?
— Care?
— De nu-l mai încăpea coteţul. Fericitu'! Caiafa!
Trăsăturile Uşchitului se înăspriră:
— Profesorul Alecu Istrate . . . Da. Am isprăvit amîndoi geografia. De cînd eram atîtica visam să tot umblu . . .
— Unde?
— Prin lume. Să văd cum arată. Ştii tu cum arată pămîntul, mă, ăsta micu?
— Rotund . . .
— Nu ştii, Mitule! Uşchitu clătină din cap: Nimeni nu ştie. Rotund ca un măr, lunguieţ, ca o pară ori scobit pe dinăuntru de la un capăt la altul. O mie şi una de presupuneri. Şi se mai zice că în scobitura aia ar exista altă lume, o altă civilizaţie.
— Aia cu farfuriile?
— Aia, alţii . . .
— Cum dracu, nene?
În ochii lui Sile ardeau lumini verzi. Se ambalase.

— Închipuieşte-ţi, Mitule, cînd vine iarna la pol, animalele în loc să coboare încoace, spre noi, unde-i mai cald, se îndreaptă într-acolo.

— Aiurea?

— Fapt constatat! Iarna la polii pămîntului durează şase luni. Şase luni de întuneric şi ger cumplit. Şi totuşi le atrage. Merg ce merg şi-odată dispar. Şi-acum te întreb eu, unde dispar?

— În scobitura aia?

— Vezi bine. Altminteri nu s-ar duce la pieire, le-ar opri instinctul.

— Aşa e fratele meu! Aveam noi un cîine tărcat. La cutremurul din '40, c-o zi-nainte, urla de nebun, se smucea să rupă lanţu'. Vorba matale, istinctu'...

— Nu-i exclus deci, reluă profesorul, să existe o grotă de mari dimensiuni, o lume pierdută...

Hoţul se scărpină la ceafă nu prea convins:

— Adică, să n-o fi oblicit neam de-atîta amar de vreme?

— Omul nu poate ajunge.

— Nici cu avionul?

— Nici. Tu eşti convins că mergi drept şi în realitate faci un ocol. E — cum să-ţi spui eu ca să pricepi — o forţă care te îndepărtează.

— I-auzi drăcia dracului!

— Te umflă rîsul numai cînd te gîndeşti! Umblă oamenii prin lună şi habar n-au pe ce lume trăiesc! Am văzut harta pămîntului desenată cu peste două mii de ani în urmă. Ei bine, de la o anumită înălţime aşa se vede! L-au fotografiat cosmonauţii.

— Ce vorbeşti, nene? Adică...

— Stai că n-am terminat! În una din primele hărţi

ale pămîntului, e indicată o insulă ţinută în spinare de trei peşti.

— Aşa.

— Acum cîţiva ani, Cousteau, mă rog, un francez, a cercetat-o cu batiscaful, o odaie de oţel care poate coboare la mare adîncime. Închipuieşte-ţi, insula respectivă e susţinută de altele trei.

Hoţul asculta cu sufletul la gură clipind mărunt. Sile înşiră aprins enigmele globului, vorbi despre petele albe, despre misterul statuilor din insula Paştelui, o mie şi unu de fenomene fără explicaţie. Desenă cu un băţ, în tină, conturul continentelor, încercuind regiunile în care se mai practică canibalismul. Litruţă scuipă îngreţoşat.

— Adicătelea dacă pic în mîna lor, mă halesc?

— Pe tine nu, Mitule, s-ar otrăvi... Ştii, noaptea pînă să mă fure somnul, mă gîndesc ce-aş face eu ajuns în pustietate, cum m-aş descurca...

— Singur?

— Singur.

— Mori dracului. De urît şi tot mori.

— Şapte ani a trăit un spaniol — unul Serano — pe o insulă, fără apă, fără o frunză, fără nimic.

— Şi ce glojdea, neică?

— Broaşte ţestoase.

— Aoleu!

— Sîngele îi potolea setea, carnea foamea, din carapace şi-a făcut colibă. Aşa ceva aş vrea...

Litruţă îl privea dintr-o parte. Îngînă nesigur:

— Şapte ani să haleşti la broaşte?!?

— N-ai înţeles, mă, n-ai înţeles nimic! Există bucuria izbînzii acolo unde moartea pîndeşte la fiecare pas, bucuria locului descoperit de tine, pe care nimeni

nu-l bănuieşte, nu ştie cum arată... Oftă aţintindu-şi privirea în depărtare: Am visat să umblu, aranjasem o plecare cu un grup de geologi, tocmai aşteptam să ne iasă paşapoartele cînd s-a întîmplat nenorocirea.

Litruţă clătină din cap:

— Şi 'mneata, nene, prea...

Se opri. Privirea Uşchitului împroşca venin.

— Tu ce făceai în locul meu?! Să-l găseşti pe frate-tu, Gheorghe, sau cum îl cheamă...

— Gheorghe.

— Să dai de el, în patul tău, cu nevastă-ta?!

— Păi ce eu sînt, fazan să mă însor?

— Zi că erai însurat! Şi mai zi că ţineai la ea ca la lumina ochilor. Nu ţi se urca sîngele în cap? Nu-i ucideai pe amîndoi?

— Este.

— Aşa mi-a fost mie scris, Mitule.

Litruţă surîse:

— Îţi scrii singur, cocoş! Îţi scrie sîngele.

Tăcură. Hoţul pîndea liniştea Uşchitului. Sile muşca ţigara pradă unei dureri vechi, acre, cuibărite în fundul inimii.

Pe marginea şanţului curgeau în şuvoi subţirel Maicile Domnului, sutanele roşii desenau, printre romaniţe, un zig-zag sîngeriu.

Şuţul rupse o floare şi începu să-i despoaie petalele.

— Păi să nu-i dai dreptate lui ăla, fericitu'? Douăşcinci de bani, alo, mami vezi că vin, şi nu te doare capul!

— Adică să-mi fur singur căciula?!

— De, gulie, nu făcurăm noi lumea... Ai mulţi puradei?

— O fetiță. A luat-o văru-meu...
— Ăla lunganu' cu mașina? Ochelaristu'?
Sile își aminti pocinogul:
— Îmi vine rău numai cînd mă gîndesc! Cum naiba am uitat bocceaua?
— Lasă, neică, poate a scăpat... Am eu așa o presimțire că-l găsești acasă.
— Să te-audă Dumnezeu!
— Nu știi că la barza chioară îi face Al de Sus cuib? Ca la table: joacă agiamiu' aiurea și tot bine iese.

Ușchitu mergea întins, mînat de un gînd, Litruță tipăia în spate des, mărunt, aproape în fugă.
— Nu-i bine, nea Sile!
— Ce nu-i bine?
— Ce vrei să faci. Casa e pîndită, știu că o să te trădească dorul de fetiță.
— Trebuie s-o văd, Mitule! Mă usuc dacă n-o văd!
— Nu spui eu? Te-anină urgent, asta-i nada! N-are telefon?
— Ba da.
— Bagă-i o sîrmă!
În ochii Ușchitului jucau lumini drăcești. Spuse cu căldură:
— A împlinit șapte ani, acum, în aprilie, o fi la școală...
— Studentă în clasa I-a neamule, n-ai s-o mai recunoști. Adăugă încet: Mă, nea Sile, mă, trăi-te-ar Dumnezeu, nu te repezi cu oiștea-n gard! Stai să se răcorească sîngele. Ia acilea o țigară...
Răriră pașii. Ușchitu își mușca buzele:
— Cum să fac, Mitule, învață-mă!
— Văru-tău e'nsurat?

— Este.

— Dacă l-au priponit o să răspundă nevasta. Clătină din cap. Nasol! Mi-e că se lasă iar cu vizare.

— Sîntem neamuri...

— Oţi fi voi, dar eu unul n-am încredere în fu. Îţi întind clapca la fix, uite-o aşa de-al dracul darmite cînd le-ai pricinuit rele... Lasă-mă pe mine nu-mi cunoaşte vocea.

— Şi ce-i spui?

— Că-s de la *Prazul Vesel*. Parcă la aprozar zice că lucrează.

— Da.

Găsiră un telefon la *Parcul Privighetorilor*. Litruţ întinse mîna:

— Ieşi c-o fisă.

— De unde? Măruntişul l-am lăsat bacşiş.

— Ptiu! Te-apucă dărnicia!

Hoţul intră în local. După cîteva minute ieşi învîrtind între degete 25 de bani. Profesorul se încruntă

— I-ai furat!

— Chiar aşa? Nu ştii fenta cu schimbul? Te cauţi prin buzunare, pînă cînd fraieru' o lasă baltă.

Sile făcu numărul:

— Întreabă de Poşircă.

— Ăsta-i bun de responsabil la vinuri... Îşi drege glasul: Cu tovarăşul Poşircă, vă rog. Răsuflă uşurat. Matale eşti? Ăla micu, prieten cu ăla prostu, de uit bocceaua în maşină... Pînă acilea, bine...

Uşchitu îi smulse receptorul.

— Sandu? Eu, vere, eu frăţioare! De la Băneasa. Aha. Înţeleg, supraveghează casa...

— Ce ţi-am spus! şopti repede Litruţă.

— Fii atent să nu se ia după tine! În regulă, te aștept la restaurant.

Închise frecîndu-și bucuros mîinile. Litruță se și repezise la o masă:

— Ospătar! Adă, frate, berica aia, de-o oră aștept!

Sandu Poșircă goli paharul:

— Ca-n filme, pe onoarea mea!

— Da, spuse Ușchitu încheindu-și povestea. Și tu? ... Mi-era frică să nu te fi aninat.

Ochelaristul oftă clătinînd din cap:

— Prin ce am trecut, nu mă-ntreba! Noroc că venisem cu mașina altuia. Pe-a mea au întors-o în fel și chip, doar, doar or găsi vreo urmă, ceva.

— Dacă nu te-au ajuns atunci ...

— S-au oprit, vere, v-au văzut cînd ați sărit.

— Norocul tău.

— A doua zi, miliția la ușă. Unde am fost noaptea, ce martori am ... Patru ore m-au sucit! Mai cu seamă unul ...

Litruță deveni atent:

— Unu' pămîntiu la obraz?

— Cu niște ochi să juri că-s veșnic stinși. Maiorul Dașcu.

— Clar! făcu hoțul oftînd.

— Omul tău, Mitule!

— Omul nostru ...

Sandu Poșircă comandă mici și încă un rînd de sticle:

— De cînd sînt n-am văzut anchetator mai al naibii. Și, vorba ceea, nu-s de ieri, de-alaltăieri ... N-a crezut o iotă din tot ce-am spus. A lăsat un sergent pe lîngă casă. Te-așteaptă, Sile!

— Știu.
— Pînă și la școala fetiței pîndesc.
Ușchitu tresări. Întrebă încet:
— Ce face?
Poșircă lăsase privirea în jos, doborît de ochii fugarului. Sile îi apucă brațul în menghinea degetelor.
— Bine.
— Ce înseamnă, bine?
— Mă, Vasile, nu mi-o lua în nume de rău.
— Vorbește!
— Fetița nu știe . . . Nu i-am spus . . .
— Ce?
— Cine-i taică-său. A crescut la noi de mică.
Hoțul văzu cum fața Ușchitului își pierde sîngele.
Se repezi cu gura:
— Stai blînd, neică! Omu' are dreptate, ce rost avea să rupă inima copilului, s-o amărască de mică. Ia-o înțelepțește! Mai judecă și cu schepsisu' nu numai cu pumnii! Las-o așa, batăr pînă crește.
Mînia Ușchitului se frînse. Avea ochii împăienjeniți de-o boare.
— Cum arată?
Sandu Poșircă scoase poza din portofel. O fetiță subțiratică, cu codițe și uniformă.
— Am făcut-o astă-toamnă. Prima zi de școală.
Degetele lui Sile, mari, noduroase mîngîiau obrazul de carton. Lacrimi grele, fierbinți pătau șorțul în pătrățele.

Ochelaristul scoase un teanc de sute, îl întinse discret:
— Uite banii ăștia, vere, să aveți de-un început. Mîine scot alții.

Uşchitu strecură bancnotele în buzunar.
— Cît mai am la tine?
— Douăzeci şi şase de mii.
— Jumătate mi-aduci, jumătate opreşti pentru cheltuiala cu fetiţa.
— Mă vere . . .
— Gura!
Sandu Poşircă ridică din umeri:
— Cum zici tu, dar nu e bine! Ai nevoie de bani. Într-o lună mă pun pe picioare. Poţi să ne faci rost de două buletine?
— Vorbesc diseară cu fraţii Trică, dacă nu i-au arestat. Gazda am aranjat-o.
— Unde?
— La o mătuşă de-a nevestе-mii, ia studenţi cu chirie. Rubedenie de-a şaptea spiţă, n-au cum să se prindă.
Sile se strîmbă sceptic.
— Cînd i-o vedea mutra ăstuia, frumosu' . . . Numai a student nu calcă.
— I-am zis că sînteţi medici din provincie, veniţi la un concurs.
— Altă viaţă, observă Litruţă. Poate o-mpinge dracu' să mă întrebe de niscai boli!
Profesorul îl privi iute:
— Apropo, Mitule, fii atent, nu scoţi o vorbă!
— Mi-e că scoate ea, ştiu eu cum sînt babele cînd dau de doctori . . .
— Te prefaci că înveţi. Bună ziua, bună seara şi ochii pe carte.
— Vai de sufletul meu amărît!
Uşchitu se răsuci spre Poşircă:

— Spune-mi, Sandule, nevastă-ta ştie?
— Nu. M-am gîndit că, oricum, e femeie, o m
scapă.
Hoţul răsuflă uşurat:
— Te-ai gîndit bine, neamule!
— Zi adresa.
— Str. Popa Tatu 216. Doamna Alexandra Ang
lescu.
— Stă cu cineva?
— Singură, vere, păi ce-s nebun să vă bag la co
mun? Bătrîna umblă cu crucea-n sîn, o să vedeţi. Da
eu telefon înainte.
Uşchitu se uită la Litruţă:
— Trebuiesc cumpărate schimburi, cămăşi, vali
Acum eşti şi tu doctor!
— De mult, gulie! Vindec fraierii de lovele...
Sile se juca cu paharul. Spuse încet:
— Diseară vreau să-mi văd fetiţa.
Ochelaristul se întunecă, ceru din priviri ajutoru
hoţului. Litruţă o luă pe de departe.
— Ştii ce mă gîndeam eu...
— Diseară vreau să-mi văd fetiţa! repetă apăsa
Uşchitu.
— Cum s-o aduc, vere? De cîte ori ies cu ea se
ia unul după mine.
— Înţelege şi 'mneata! completă Litruţă.
— Faci pe dracu-n patru şi vii cu ea!
— Maică Precistă!
— Mă, nea Uşchitule, vrei iar s-o-nbulinăm?
Asta-i cîrligu' presarilor, punem singuri capul sub
evanghelie.
— Tu să taci, auzi! Îşi luă tîmplele în mîini. O
scoţi la plimbare, în Cişmigiu. Eu stau pitit unde

va . . . Adăugă șoptit: Trebuie s-o văd, fraților, altminteri mă desfac!

•

Bătrîna le servise dulceață, apoi cafele, adusese în cameră un vas cu flori. Casa veche, boierească, strălucea de curățenie, fiecare lucrușor își avea liniștea lui, parcă te aflai într-o catedrală.

Mitruță se foia neliniștit.

— Iar ai draci, Mitule? întrebă Sile îndată ce rămaseseră singuri.

Hoțul începu să rîdă.

— Mă simt nasol, frățioare . . . Vezi tu, toată viața am fost deprins cu mardeala și înjurăturile. Acu', aici, parcă nu-s la mine acasă, nu știu cum să-ți zic...

— Am înțeles, nu ești în elementul tău.

— Barem o privire strîmbă, ceva . . . Cînd se uită la mine cu ochii ăia dă miel, mă umflă plînsul.

— Nu-ți fă griji, te spurc eu!

— Profesorește? Ca la școală? N-ai vorbe . . .

— Am învățat cîteva prin pușcării, nădăjduiesc să-ți placă.

Cumpăraseră schimburi noi, pijamale, scule de bărbierit, săpun.

— Du-te și fă un duș, Mitule!

— Dar ce, mă, mîine-i Paștele?

Sile ridică plapuma de satin roșu, descoperind cearșaful spumă.

— Ai văzut așternutul?

— Au! Eu mă-ntind pe jos, să n-am spor! Nu-i de mine . . .

— Urgent la baie și freacă naibii picioarele cu sîrma de podele! Vezi c-am luat și niște lavandă, dă printre degete.

Hoţul se întoarse după cinci minute:

— Nu ştiu unde-i lanţu' de la tauletă, nea Uşchitule! N-am mai văzut modelu' ăsta...

— Cum arată?

— Lunguiaţă, ca o cadă de copil.

— Cu găurele?!

— Aşa, aşa...

— Ptiu, fir-ai al dracului! Ai spurcat bideul femeii!...

•

Înserarea întindea umbre albăstrui deasupra aleilor, îmbrăţişa insula într-o lumină molcomă.

Luaseră loc la o masă, mărginaşă, aproape de lac. Litruţă îşi lăsase mustaţă subţire de crai, purta cămaşă roşie, damblaua lui, şi pantofi cu talpă triplă. Sile frămînta în mînă paharul cu bere, pîndind bărcile.

— Hai s-o roim, nea Uşchitule! şopti hoţul.

— Nu!

— Se lasă cu jelanie, ascultă-mă ce-ţi spui, mă-nţeapă Sarsailă.

Dar Uşchitu nu-l mai auzea. Pe luciul plumburiu al apei luneca barca lui Poşircă. Fetiţa povestea ceva gesticulînd cu amîndouă mîinile. Sile o mînca din ochi, buzele se mişcau încet, rosteau vorbe neînţelese, bărbia îi tremura.

Hoţul cercetă neliniştit împrejurimile. Văzu a doua barcă venind din urmă. Un tip solid într-o haină scurtă de piele lopăta privind tufişurile înşirate pe mal. În dreptul insulei întoarse capul şi Litruţă avu impresia că pentru o clipă, vîslele rămaseră neclintite.

— Bă frăţioare, ia bungheşte-te la ăla trupeşu'! Pui pariu pe ce vrei că-i presar!

Uşchitu nu-i răspunse. Avea lacrimi în ochi. Paharul îi pocni între degete. Continua să frămînte cioburile, sîngele se prelingea pe la încheieturi. Barca ochelaristului ocoli insula şi dispăru. Litruţă sări de pe scaun, forfecînd cu ochii mulţimea.

Omul în haină de piele acostase lîngă podeţ şi se îndreptă glonţ spre telefonul public instalat la intrare.

— Şase!

Uşchitu se suci greoi, privindu-l curios, ca şi cum atunci îl vedea pentru prima dată. Ăla micu îl zgîlţîi de umeri:

— Roiu, neamule, că potera-i pe noi!

Sile ţîşni în picioare răsturnînd scaunul. Scopceau printre mese căutînd din ochi izbăvirea. Lunganul în haină de piele răsări cu pistolul în mînă.

— Încotro, băieţi?

Încremeniră. Litruţă întoarse privirea. Ospătarii îi înconjuraseră din toate părţile, strîngeau cercul.

Capitolul XI:

CATCH AS CATCH CAN LA „MONTE-CARLO"

— Avea serioase motive să înţeleagă,
în sfîrşit, cu cine are de-a face!
Toată lumea fu de acord.

Verdele de baltă stătută umpluse ochii Uşchitului. Căuta chiondriş, jur împrejur, cu faţa pă-

mîntie. Venele gîtului răsuceau frînghii. Un regiment de draci și jilavi îi furnicau degetele. Își mușcă buzele adînc, pînă la sînge și slobozi pumnul.

Izbit în vintre, omul se chirci scăpînd arma. Sile făcu vînt pistolului cu piciorul, răcnind:

— Așa, băiete, acum să te văd! Apoi către Litruță: Nu te da prins, ăla micu!

— Nici o grijă, neamule! Asta-i muzica ce-mi place!

Suveică culcă huidumele repezind șpițul pantofilor în fluierul piciorului, le fărîma ciolanele. Ghiftuiții, dădură înapoi pe brînci, înjurînd de mama focului. Cei tineri, mai sprinteni, încă nedeprinși cu osînza traiului bun, roiau împrejur cercînd să-i încolăcească picioarele.

Sile lupta din greu cu omul în haină de piele. Era uns cu toate alifiile. După o clipă de buimăceală ocoli ploaia de pumni prin fente scurte.

Moglanii rămași cu paharele în mînă salivau de plăcere, muierile măcinau gureșe:

— Nu te băga, Alecule!

— Hai acasă!

— Ce face miliția, oameni buni?!

Chelnerii jucau pete albe în ochii hoțului. Puse mîna pe un scaun și-l roti deasupra capului. Se apropia de Sile, croind în treacăt luminile joase, risipite pe margine. Spate în spate prinseră curaj. Ușchitu pocnea cu pumnii, hoțul cu picioarele și gura:

— Face-ți încoa, bă, țiganiilor! Să vă învețe tata meserie!

— Asta-i gata!

— Scoate șișul, nea Sile!

— N-am.
— Sparge o sticlă şi dă-le buzunar la beregată!
Uşchitu înţelese repede că nu mai pot răzbi spre ieşire:
— În apă!
Săriră amîndoi odată.

Noaptea îşi slobozise întunericul, umplea lacul de umbre. Se adăpostiseră într-o beucă săpată în coasta insulei, sub terasa de beton. Miliţianul şi chelnerii scrutau de-a valma apele negre. Vocile se întretăiau, fiecare da cu socoteala:
— Tre' să iasă ei!
— Atenţie la pod!
— Căutaţi sub terase!
Cîteva lanterne prinseră să pipăie undele, degetele de lumină vînturau apa.
Fugiţii nu clintiră. Stăteau la afundiş, scobitura le îngăduia să ţină gura afară.
Litruţă prinse mîna Uşchitului şi-o strînse.

Cinci ceasuri au răscolit parcul palmă cu palmă. Reflectoarele măturau tufişurile, zăvozii mîrîiau nemulţumiţi.
Treptat, hălălaia se topi. Ridicară capul. Erau vineţi de frig, vitruiţi de puteri. Se tîrîră pîndiş, pînă la stiva de lăzi goale, din spatele magaziei. Hoţul clănţănea zgribulit.
— Altă dată să nu ieşi din vorba mea, bă, ăla prostu! Ţi-am spus că-i clapcă?
— De, Mitule. Sile oftă privind jur împrejur: Or fi plecat?

— Pe dracu!

Strîngea rău. Hainele ude se lipeau de trup, un vînt subţire, rece, le da tîrcoale. Profesorul izbucni:

— Cine m-o fi blestemat, Mitule, cu norocul ăsta?

— Norocu' şi-l mai face şi omu', gulie! Sst!

Un sergent major trecu în fugă pe alee. Sile clătină din cap lămurit:

— E clar! Trebuie s-aşteptăm pînă dimineaţa! Lume, vînzoleală, mai uşor te strecori.

— Eşti fazan rău, frăţioare! Închid grădina şi nu-ţi lasă fir de iarbă necercetat. Singura scăpare e să ne cărăbănim acu', pe negreală.

— Cum? Ieşirile-s păzite.

— Sărim gardul la blocuri. Ale vechi au balcoane pînă jos. Intrăm în casa guşterilor, schimbăm ţoalele, şi cărel poteca pe scara a mare.

Uşchitu oftă:

— Să nu scoatem dracului boii fără coarne! Fii atent, Mitule!

— Nici o grijă. Las' pe mine, trag eu scurta. Mă duc s-arunc un ochi.

Lui Sile nu-i plăcu cum sunau vorbele hoţului. Păreau învăţate. Vru să-l oprească, dar Litruţă o şi luase din loc aruncîndu-i peste umăr.

— Stai în priveală!

Apoi dispăru.

Monte Carlo îşi stinsese firma, personalul plecase acasă, ori prin spitale. Rămăsese doar responsabilul. Înşira pagubele unui individ înalt, uşor adus din spate: două geamuri, patru felinare sparte şi trei chelneri în ghips . . .

Făptura șiștavă a hoțului lunecă printre mese, găsi adăpost în spatele unui stîlp de beton. De acolo putea să vadă orice mișcare.

Se chirci brusc înjurînd birjărește.

Îl recunoscuse pe maiorul Dașcu.

Steaua ciobanului se scălda în lac stîrnind orăcăitul broaștelor. Litruță se tîra printre tufișuri tresărind la fiecare zgomot. Ajuns la capătul grădinii scuipă cu obidă: gardul era supravegheat.

— E albastru, Ușchitule! șopti hoțul așezîndu-se lîngă profesor. Poterașii stau sub garduri.

— Bănuiam.

Sile Dragu privea abătut un felinar singuratic, năpădit de floare, Litruță își mesteca neputincios furia.

— Și-acu ce-mi stai soacră?

— Ce-ai vrea să fac?

— Pune naibii capu' ăla la bătaie dacă tot ți l-a dat Dumnezeu pe umeri, poate iese ceva. Știi cine dă poruncile? Maiorul Dașcu. E acilea-n spate...

— Omul tău.

— Omul dracului!

Văzu un sul de sfoară aruncat într-o cutie. Îl cîntări în palmă pe gînduri.

— Hai să te scoață tata la liman.

— Pe frînghie nu mai umblu, să fim înțeleși.

— Geambăț ești fratele meu!

— Oi fi.

— Ține-mi umbra!

Se furișară printre boschete spre blocuri. Litruță pipăia întunericul cu ochii și degetele. Drumul era

lung, anevoios, trebuia înconjurat locul, traversat două alei. Profesorul respira greu.

— Sonoru', gloabă! şopti Mitu Suveică. Ţine-ţi aburii!

Chiti un tufiş de bujori, aflat sub privirea sergenţilor. Îi făcu semn profesorului să rămînă pe loc şi se tîrî spre buchetul de flori căutînd locurile stăpînite de umbre.

Sile asculta încordat. Umbletul hoţului nu năştea nici un zgomot. Îl văzu trecînd sfoara pe la rădăcina tufei, apoi întorcîndu-se cu aceeaşi precauţie.

— Felu-ntîi! spuse Litruţă la urechea profesorului. Pricepuşi ceva?

— Nu.

— E şi greu... Cît să fie d-acilea pînă la tufă după capul tău ăla prostu'?

— Vreo cinzeci de metri.

— Şi pînă la gard?

— Douăzeci.

— Dar de ventrilogi auzişi, gulie? Ochii ca samaua! Strigă înăbuşit, dar îndeajuns de tare: Atenţie Uşchitule! Poteraşii!

Profesorul îl privi solomonit. Vocea lui Litruţă venea dinspre tufa de flori. Hoţul smuci sfoara şi capetele bujorilor prinseră a se legăna.

— Ţi-a picat fisa, cosorel?

— Extraordinar! Cum...

— Sst!

Recuperă sfoara la repezeală. Era şi timpul. Doi miliţieni înaintau spre tufiş, lăsînd slobod drumul spre blocuri. Fugiţii se streucrară printre boschete şi săriră gardul.

Ușa de la balcon era întredeschisă. Litruță o împrinse ușurel și pătrunseră într-o sufragerie de avuți.

— Ești dement! suflă profesorul. Dacă se trezesc?

— Cine? Tata moșu? Husănii ne-au lăsat vorbă că-s în concedii. Arătă hîrtia albastră de la geamuri — semnal sigur pentru prăduitori că-și pot face serviciul fără grijă — lustra și fotoliile acoperite cu huse. Rostuiește niscai trențe uscate. Alege tu, eu cînd mulg vaca îi smulg și țîțele . . .

— Suveică!

Hoțul își bătu exasperat palmele:

— Iar începi, mă?

— Cît ești cu mine nu te atingi de un singur capăt de ață!

— Schimb pe schimb, mireaso! Lăsăm zălog țoalele noastre, e bine așa? Uite colo dulapul.

Sile Dragu deschise ușa unui șifonier masiv, sculptat cu dichis. Trase două cămăși, vru să scoată o pereche de pantaloni, dar mîna îi încremeni. Degetele intîlniseră nasul, ochii și gura unui chip rece. Șopti sugrumat:

— Un cadavru!

•

Așezat la o măsuță în apropierea barului, maiorul Dașcu primea raportul subalternilor:

— Sergentul Dima susține că a auzit clar vocea lui Mitu Suveică, ceilalți au văzut tufa de bujori mișcîndu-se.

— Și?

Locotenentul ridică din umeri.

— Nimic. Probabil a atins florile vreun cîine vagabond, că-i plină grădina.

— Probabil...

*

Mitu Suveică croi pîrtie printre bodroanțe cu amîndouă mîinile și începu să rîdă.

— Vino să-ți vezi cadavru', gloabă!

Trase afară din dulap o arătare, mărunțică și smolită, speriată de moarte. Profesorul scuipă cu năduf:

— Ce făceai acolo, domnule?!

— Aștepta tramvaiul 14, răspunse amuzat Litruță. Cîntări expert chipul omulețului: Trosnitor?

— Așa și așa...

— Cum îți zice?

— Lică Stănescu, boierule, pupa-ți-aș tălpile. Amărăștean, vai de vietișoara mea.

Litruță se întoarse spre profesor, clătină din cap cu înțelepciune:

— Uite cine a ajuns să strujească bucureștenii! Se duce dracului tagma hoților, Uschitule!

— Dă-l naibii, era cît pe ce să fac infarct!

— Întîi să-i aud cîntarea. Rahovean?

— Ași! Din Găneasa, împărate. Comuna Găneasa.

— Oi fi țăran, ai? Agricultor...

— Plugar, frumosule, ochiosule...

Mitu Suveică rîdea subțire. Profesorul cerceta noaptea prin ușa balconului.

— Ia arată tu moșului ce ai prin buzunare.

N-avea decît un șperaclu și cîteva fise de cincisprezece bani. Litruță îl măsură cu disprețul hubărilor.

— Cum ieși, mă, în treabă fără șundrea?

— Au! Se lepădă scuturîndu-și mîinile. Să n-aud!

— La cine ai ucenicit?

— Sînt un tovarăş cinstit, mînca-ţi-aş chenzina, am fost şi la muncă voluntară...
— I-auzi! Atunci ce căutai prin dulapul creştinului?
— Mă rătăcisem prin Cişmigiu...
— Şi-ai luat-o de-a dreptul, completă Litruţă. Ascultă, mă, prăpăditule eu sînt şuţ de meserie, ştiu să pui geana. Aşa că treci pe ghe dur! Cînd ai intrat?
— Spre seară.
— Tu aiurişi uşa de la balcon?
— Păi? Cînd să bag în marşalier mi-a îngheţat inima. Încolţise miliţia...
— Puteai să ieşi prin faţă.
— Nu văzuşi broasca! De cinci ore mă canonesc s-o dăşchid.
— O fi lucrul dracului?
— Este.
— Dă-ncoa şperaclu, tolomacule!
Lică Stănescu îi întinse scula. Cît ai bea o cinzeacă, Litruţă veni de hac încuietorii. Deschise larg uşa.
— Roiu!
— Şi agoniseala?
— Rămîne aici! Apucă omuleţul de guler. Dacă mă vinzi, pînă la ziuă te-ntind puradeii pe catafalc! Clar?
— Clar, împărate! Se opri în prag: Dă şi mie un bănuţ de tramvai.
— Valea!
— Dar o ţigară îmi dai?
— Mă ţie ţi s-a urît cu binele!
— Spune-mi batăr cît e ceasul...
Mitu Suveică îi făcu vînt pe scară.
— Ai încredere? întrebă profesorul.

— Îl am pe Sarsailă în slujbă. Stă blînd, nu m-an-ţepat. Ş-apoi frumosul ăla chiar dacă nu cunoaşte meserie, un lucru tot a învăţat: turnătorii nu apucă revelionul...

Uşchitul strănută înfundat.

— O gripă mi-ar lipsi acum...

— Ete hal de umblăreţ prin pustietăţuri! Bagă gioalele în cadă, şi dă drumu' la apă clocotită.

— Lasă, hai s-o ştergem.

— Treci pe prişniţe, gloabă! Nu ţine tuşitu în cărăbăneală.

Profesorul măsură cu credinţă poalele grădinii. Şopti:

— E un miliţian sub fereastră, Mitule!

— Fă ce-ţi spun!

Sile Dragu trecu în baie. Litruţă aşteptă să închidă uşa apoi căută grăbit în cartea de telefon. Ridică receptorul şi formă un număr.

— Cu maiorul Daşcu.

— Cine-l caută?

— O cunoştinţă. Mitu Suveică.

Hoţul recunoscu rîsul maiorului.

— O veche cunoştinţă! Mă bucur că m-ai căutat, Litruţă.

— Mie-mi spui?

— Iar ai reuşit să mă păcăleşti...

— E bine?

— Deocamdată. Pentru ce m-ai sunat?

— Să-ţi fac o plăcere în organism.

— Eşti amabil, Mitule. Ei, s-auzim propunerea, pariez că ai o idee.

Mitu Suveică ascultă atent zgomotul duşului apoi şopti.

— Schimb pe schimb!
— Adică?
— Îmi laşi căile slobode şi-ţi pun profesorul pe faţă.
— Prietenul dumitale de excursie... Nu s-ar zice că ştii ce-i aia recunoştinţa. Hm! Cam puţin, Mitule, valorezi două milioane de dolari.
Hoţul îşi muşcă buzele:
— Îi facem la jumate!
— Ai dumneata inima asta?
— Nu mă crezi!
— Dacă-ţi dai cuvîntul de onoare...
— Lasă iordanele, domnule maior, sînt pe bune. Jumé-jumé! Un milion de dolari!
— E cam mult, Mitule, prea mult pentru un singur om.
— Te norocesc, ai lovele p-o viaţă, başca profesorul. Pe Uşchit ţi-l livrez acum...

Sile Dragu descoperi într-o debara pantofi pe măsură. Îi încălţă. Văzu în dormitor al doilea telefon, cu derivaţie şi hotărî să-l sune pe Poşircă. Ridică receptorul. În locul tonului auzi vocea lui Litruţă, apoi pe a maiorului.
— Nu te trombonesc, şerifule!
— Sînt încredinţat, dragul meu. Dumneata eşti om de cuvînt, ai pînă acum opt crime la activ. Cine urmează?
— Un presar cu galoane! Ţine minte, domnule Daşcu, eu ţi-s naşul!
Profesorul se crispă:
— Litruţă!

— Ai deprins năravul slugilor, gloabă, tragi cu urechea?

— Acum a ridicat al doilea receptor, Suveică. Nici o grijă, nu te-a auzit, interveni maiorul. Presupun că vă aflați într-o locuință particulară cu două aparate în derivație. Domnul profesor Vasile Dragu, dacă nu mă înșel.

— Vă înșelați. Mă numesc Ușchitu, condamnat la zece ani. Atît! Celălalt nume nu înseamnă nimic...

— Sceptic?

— Resemnat!

— Nu s-ar zice dacă mă gîndesc la ultima ispravă. Apropo, m-ar interesa, cu titlu informativ, unde v-ați ascuns după... după întîlnirea de pe terasă.

— Sub terasă. Există o surpătură.

— Cunoșteați locul?

— Nu. Ne-a ajutat întîmplarea.

Maiorul rîse:

— Doamna aceea capricioasă... Mi-aș permite să observ că mizați prea mult pe ajutorul ei.

— Facem și noi ce putem, interveni Litruță.

— Poate-mi spui și cum ați părăsit grădina.

— Mucles, Ușchitule! Nu știi ce ocnă zace-n ăsta!

Maiorul făcu o mică pauză.

— Sfatul nu-i de lepădat, s-ar putea să leg firele. În sfîrșit, considerați problema rezolvată, domnule profesor?

— Pentru moment.

— Și pe urmă? Sînteți un om inteligent, mă mir că nu ați înțeles cît de ilară e tentativa dumneavoastră. Prima evadare, vă amintiți, a durat trei zile.

— Am avut ghinion.

— A doua nici măcar patruzeci și opt de ore.

— A fost insuficient pregătită, mă grăbeam.

— De astă dată aţi beneficiat de toate condiţiile, mă rog, aproape toate plus şansa. Şi? Reconstituiţi itinerarul: Bulibaşa a refuzat să vă adăpostească în şatră...

— Nu mi-am făcut iluzii.

— Din cursa jitarului aţi scăpat printr-o minune, Alecu Istrate s-a grăbit să înştiinţeze autorităţile.

— Îşi va primi răsplata!

— Asta-i deja altă chestiune. Vroiam să reţineţi că oamenii evită complicaţiile, nu-i agreează pe cei scoşi în afara legii. Sincer nu înţeleg ce nădăjduiţi, un miracol la fiecare pas?

Uşchitu asculta pe gînduri. Ridică din umeri.

— Ce altceva îmi rămîne de făcut? Să putrezesc într-o celulă pentru că fecioara cu ochii legaţi se încăpăţînează să rămînă intransigentă?

— Aţi ucis, domnule Dragu!

— Mi-am păstrat demnitatea mea de om! Justiţia şi-a pregătit răspuns pentru toate încălcările regulilor de convieţuire, dar lasă nesancţionată cea mai odioasă ticăloşie: mutilarea sufletului.

— O lacună...

— O crimă!

— Exageraţi, domnule profesor.

Litruţă începu să se foiască la celălalt receptor.

— Bă, nea Sile, bă fraţioare, acu te apucă limbariţa?

— Gura!

— Umbli după coada prepeliţei, să n-am spor!

Maiorul rîse.

— Excelent tovarăş de drum v-aţi ales! Grijuliu, devotat, de nădejde, într-un cuvînt un camarad desăvîrşit. Adăugă apăsat: Ştiţi ce mi-a propus adineauri?

Hoţul tresări. O întoarse ca în Colentina.

— Să jucăm geamparalele.

— Să încetez urmărirea şi vă pune la dispoziţia mea pe făraş!

În zadar încercase hoţul să întrerupă legătura. O păstra aparatul din odaia profesorului. Se grăbi să jure:

— Eu?! Să mor eu, nea Sile, să n-am parte de luminile ochilor dacă am zis aşa ceva! Bagă strîmbe, vrea să ne-nvrăjbească, nu-ţi dai seama?

— Fii pe pace, Mitule, spuse profesorul, oi fi tu parşiv, dar nici chiar aşa.

Se auzi din nou rîsul maiorului Daşcu.

— Ştiţi pentru ce-l urmărim?

— Ştie, e bine?

— Lasă-l să vorbească!

— Umblă cu Iorgu, profesore! Ăsta are miere pe limbă.

— Vă ascult!

— Mă, nea Sile, mă frăţioare, presaru ţine mingea. Avu o idee: Trimite poterele la telefoane şi află de unde vorbim. Ne iau ca din oală.

— Sînt singur, Litruţă. Dacă se apropie cineva auziţi zgomotul paşilor.

— Îl crezi? Eu am roit-o!

— Vorbiţi, domnule maior!

— A atacat împreună cu fraţii Zugravu din Brăila

duba care transporta valuta pe litoral. Un furt de două milioane de dolari.

— Oho! exclamă profesorul.

— Mint, Litruţă?

— Am luat eu banii? M-aţi dovedit?

— Nu.

— Atunci? Hai noroc şi spor în ramură!

— Acum zece minute mi-ai oferit jumătate din sumă să te las în pace. Un milion, plus profesorul.

— Tromboane, neică! Vrajă!

— Perfect. Şi faptul că ţi-ai lichidat complicii tot minciună e? V-am spus toate astea, domnule profesor ca să ştiţi cu cine aţi plecat la drum. Aş dori din toată inima să nu vă amintiţi prea tîrziu cuvintele mele. O clipă!

Se auzi zgomot de paşi, apoi vocea înăbuşită a maiorului.

— Au reuşit să scape. Anulăm operaţiunea. Oamenii pot să plece acasă.

— Dos la faţă, Uşchitule! Caiafa le-a şoptit figura cu telefoanele!

Uşchitul frămînta tulburat receptorul în palmă.

— Aşteaptă!

— Ne reîntîlnim în una din zilele următoare spuse Daşcu revenind la aparat.

— Dacă spuneţi dumneavoastră . . .

Litruţă completă bine dispus.

— A trecut baba cu colacii!

— Ne reîntîlnim, domnule profesor! Ascultaţi-mi sfatul, renunţaţi la serviciile amicului Suveică, acum cît nu e prea tîrziu!

Nu găsiră pui de taxi liber așa că luară străzile de coarne. Litruță ținea trecătorii în priviri, profesorul pășea măcinat de gînduri. O ață de vînticel alungase miasmele orașului, aducea miros curat de floare prăduit din grădini.

— Ce-i, cosorel? întrebă hoțul măsurîndu-l scurt, îți așezi murăturile de icter?

— Tu l-ai sunat pe Dașcu?

— Vezi bine.

— De ce?

— A, asta era... Ca să te dau pe făraș, nu ți-a spus omul?

— De ce l-ai sunat, Mitule? repetă răspicat profesorul.

— Mă tu ești făcut grămadă rău! Ăla-i capeș, ținea poterele prin cartier pînă intra bălana în grădină. Cum să afle c-am roit-o?

— Aha.

— În cărăbăneală îți trebuie și unu care le gîndește, gulie, ți-am mai spus. Apasă pe accelerator c-a-nceput să strîngă.

Zorile pîndeau mahalaua. Mergeau cu mîinile înfundate în buzunare, ascultînd vrednicia cocoșilor.

Hoțul băgă un cot în șoldul lui Sile Dragu:

— Ți-a plăcut cum i-am fentat?

Buzele profesorului se lungiră a zîmbet.

Prinse să rîdă ușurel, înfundat. Rîs nervos însoțit de sughițuri. Litruță îl ajunse din urmă. Rîdeau amîndoi în hohote stîrnind javrele cartierului. Un întîrziat cu servieta la subțioară îi măsură cu interes:

„Unde dracu or fi găsit ăștia deschis la ora asta?"

Capitolul XII:

UN FURT CA ÎN FILME

Monsieur Laurent decretă:
— Cînd te hotărăşti să cumperi ceva de la un magazin de antichităţi, treci indiferent pe lîngă obiectul vizat. Ţi se va cere o sumă mult mai mică.
— Cu condiţia ca anticarul să nu cunoască trucul...

— Ce zici, cocoş, ne ungem pe gît?
— Iar? Numai ce-ai băut trei sticle. Mă, tu eşti născut în zodia raţelor!
Litruţă îşi mîngîie pîntecele:
— Secetă mare!
Intrară într-o grădină mărginaşă cu ulucile năpădite de iederă. Un munte de muiere, năduşită toată, sucea micii pe grătar ştergîndu-şi degetele roşii, ca nişte debreţini de poalele halatului. Chelnerii, cîţiva japi silnici la mers, serveau cu toporul la brîu, gata să-i apuce pîrţagul.
— Parcă ar da de pomană, constată hoţul oftînd. S-a suit scroafa-n copac! Ce luăm, bă, ăsta prostu?
— Tu ce propui?
— Tot pîinea mitocanului.
Berea era caldă, paharele ciobite, masa se bîţîia pe două picioare.
Litruţă îşi aminti încăierarea din Cişmigiu:
— Îmi pare rău că nu le-am luat măsura pentru un pardesiu de gips la toţi ghiftuiţii. Bagă mîna în buzunaru' românului! Şi-ai naibii, pe deasupra...

Uşchitu îl asculta zîmbind:
— Bine că mi-ai adus aminte. Cum a fost cu fraţii Zugravu?
— Eh!
Dădu din mîini a lehamite, schimbînd repede vorba. Sile nu-l slăbea din priviri:
— Ce vă veni, oameni buni, să umblaţi după dolari?
— Parcă 'mneata nu ştii!
— Nu ştiu.
Hoţul duse paharul la gură, îşi clăti dinţii apoi înghiţi. Uşchitului să i se întoarcă maţele:
— Ptiu! Tîrlă eşti, frăţioare!
— Etè! Dacă nu-ţi place ia maşină mică.
— Zici, mă, sau nu zici?
— Ce să zic?
Profesorul continuă rîzînd:
— Chestia cu dolarii.
— Dă-i dracului că numai rele au curs din toată nasulia.
— Cine a avut ideea?
— Zugravu ăl mic, Titi.
Îşi aprinse ţigara la filtru şi începu să tuşească înjurînd. Sile ştia că a făcut-o intenţionat. Îl aşteptă să se liniştească, apoi zise:
— Cu Titi Zugravu am împărţit celula timp de şase luni. Unul subţiratic, scump la rîs. . .
— A mai a dracului jiganie!
— Să nu-mi spui că a reuşit să te păcălească!
— De! oftă hoţul.
— Nu-mi vine să cred! Tocmai pe tine?!
— Se mai întîmplă . . .
Luaseră loc la o masă pitită după un boschet, în

fundul grădinii. Gardul era mic, în caz de nevoie puteau să-l sară, să se-afunde în mahala. Litruță cîntărea din ochi fiecare nou venit. Spuse fără să-și rupă privirea de intrare:

— Ai auzit de unu', Bîrliba?

— Nu.

— Strujea pe vremuri husănii în Cotroceni, acu-i sub frunze. Ăsta, fratele meu, avea o vorbă: „Nici în Maica Precista să nu crezi, dacă ieși cu ea în treabă!" Gură de aur! O singură dată am mers pe bune, oricum, eram veri, și m-au luat huidumele de geambaș!

— Ești văr cu frații Zugravu?

— Am fost.

— Ce înseamnă am fost? A! se dumiri Ușchitu.

— Aha!

Soarele ajuns la răscrucile cerului dădu în clocot. Litruță înfundă scaunul în iederă, la umbră.

— Ține și tu felinarele pe poartă, bă, ăsta prostu.

— Zi așa, Mitule, s-a isprăvit cu vărsare de sînge.

— Ălor mari le-am mîncat coliva, oftă hoțul, mai rămîne Titi. Auzi, mă, vine lepra la mine, nu și nu ca să pui cricu' în coperativă. Gaura ce-i drept babană, o căruță de lovele, toată agoniseala de prin shop-uri și hotele. Numai la Mamaia au lăsat nemții vreo două sute de mii.

— Bani de-ai lor?

— Păi? Știau cînd trece duba spre gară, trebuia numai cotită.

— I-auzi!

— Caraliii cu ochii ca sarmaua. Rostuiește Titi un T.V., geamăn cu mașina băncii, îi vopsește numărul știut și mă urcă la volan. Cu cinci minute înainte să

treacă duba, am trecut eu gonind de nebun. Nicu vră jea gaborii printr-un radio d-ăla micu' să nu m scape... Rîse: Am curățat orașu' de presari, toți ale gau după mine... Verii, în țoale de colonei, grăma dă, să aresteze paza dubei. Nu zici, c-au sărit și niște răcani să-i ajute?

— Ca-n filme! Și tu?

— M-am ușchit într-un loc aranjat de-nainte, p stradă cît trotalu și urgent la împărțeală după cum ne-am înțeles. Se înnoptă la obraz: Zugravii ăi mar mă așteptau în tindă cu șișurile scoase...

— Pentru ce?

Hoțul izbucni cu obidă:

— Caiafe! Dălcăuci!

— Vroiau toată prada?

— Te cred! După ce, oricum, ei luau smîntîna...

— Ptiu!

— Apoi n-avea dreptate cîrjaliu' ăl bătrîn, Bîr liba?

Scuipă scîrbit, printre dinți, frunzele năpădite de praf. Ușchitu umplu paharele:

— Și? Nu ți-a făcut semn Sarsailă?

— O fi fost și el plecat în plăceri la vreo fufă! Ține dreapta bă, ăsta prostu'!

— Nu ziceai tu că te-nțeapă cînd...

— M-a-nțepat Nicu Zugravu. Oftă: Odată m-am trezit cu șișu între coaste. Tinda îngustă, ăia doi ma laci n-aveau un' să-ntoarcă. Și fazani pe deasupra. Prima oară, cînd dădeau cu cuțitu', nici să-l apuce nu știau. Rînji: Pîn' să mă nărui i-am dășchis pe amîndoi...

— Și Titi?

— A sărit pe fereastră, dus a fost...

Tăcu. Uşchitu îl privea cu luare-aminte:

— Pe urmă?

— M-am dus să mă coase un şnorăr de-al meu, felcer într-un spital. Îl ţin de priinţă cînd se lasă cu copci. În oraş, sfădălie mare. . .

— Îţi dai seama!

— Toată floarea presarilor vîntura judeţul. Ei p-o parte, eu pe alta, după Titi. Ochii îi sticliră: Să n-ajung ziua de mîine, nea Uşchitule, dacă îmi erea atîta de lovele! Voiam să-i pui ascuţişu' în ombilic şi să-l întreb: „Mă neamule, mă văru-meu, mă frăţioare, pen' ce-mi făcuşi mă figura asta? Om eşti tu, Titi?" Ş-odată să-l întorc fieru'n maţe, uite aşa!

Răsuci mîna brusc răsturnînd sticlele de pe masă.

— Stai naibii la un loc, se uită lumea la noi!

Hoţul scrîşni:

— De-ai şti cît venin am strîns! Unde mai pui că pînă la urmă tot pe mine au dat vina. Constănţenii n-au crezut o singură iotă! Oţelul din priviri i se frînse. Adăugă încet: Parcă tu mă crezi? Mă crede careva? M-au vopsit ocnele de cîneriu şi aşa am rămas!

— Ai ochii dracului, Litruţă! Să juri că eşti Nichipercea, ducă-se-n pustiu!

Hoţul ridică din umeri:

— Acu' pricepi de ce n-am vrut să-ţi înşir toată dosădirea? De la maioru' Daşcu la ultimul şuţ, toţi bagă mîna în foc că, la dimpotrivă, eu am întins clapca Zugravilor! Să-nebuneşti, nu alta! Să-ţi baţi copiii numa-n gură de trei ori pe zi, dimineaţă, la prînz şi seara!

Uşchitu aprinse ţigara, fumă pe gînduri:

— De, bă, ăsta micu' nu ştii cum se-ntîmplă? Şi Titi?

— S-a dat la fund, parcă l-a înghiţit pămîntul. Îşi muşcă buzele: Dar nu-mi scapă el! Să-mi prindă mie mămăliga coajă şi lasă! Pînă nu-i gust coliva n-am linişte! Mă înăbuş bă, fac boala lui Calachel

Uşchitu privea încruntat fumul de ţigară. Hoţul îl măsură zîmbind.

— Ce-i, suflecior, iar ţi s-a umflat pipota?

— Nu mi-o lua în nume de rău, Mitule, ţin la tine, dar...

— Dar?

— Cum să-ţi spun ca să mă înţelegi?

Hoţul se întristă:

— Am înţeles. Te rod vorbele maiorului!

— Prostii!

— Atunci?

Sile răsucea încurcat paharul:

— De cînd am evadat puteam să o sfîrşesc repede în cîteva rînduri, dacă nu erai tu.

— Lasă, lasă...

— Asta-i adevărul, Mitule! Ştiu că fără tine nu ajung prea departe, n-am nasul tău, ăla cu corniţe nu vrea să m-ajute. Şi totuşi... Îi puse mîna pe umăr: Nu putem găti pe aceeaşi plită!

Alb la faţă, Litruţă întrebă, abia mişcîndu-şi buzele:

— De ce?

— Într-o oală nu încap două fierturi: şi compot şi ciorbă. Ori una, ori alta. Am ajuns printre vărgaţi, dar nu vreau să le deprind năravul. Relele se-nvaţă repede. Încerc să trăiesc cinstit, Mitule, să nu-mi fie ruşine de ce-am făcut. Ori tu, ai altele-n suflet...

— Am pe dracu'!

— Nu eşti tu omul care se schimbă peste noapte, nu te supăra.

— Nu mă supăr.

— Aşa că...

Ochii hoţului se împăienjeniră:

— Bine, nea Uşchitule... Dacă zici matale...

— Bine, rău, asta e! Azi mi-aduce văru-meu Porecă banii, îi împărţim în două şi...

— Spală-te cu ei pe cap! Nu-mi trebuie! Puse ţoala pe masă şi se ridică: Baftă!

— Litruţă!

Hoţul părăsi grădina, fără să-l privească.

•

Se înnourase. Un vînd leneş mătura zăduful cuibărit în praful uliţei. Ţîncii goi pînă la buric, sugeau arşicele spurcîndu-se după tipicul celor mari. Găinii răsăriţi prin şanţuri umpleau mahalaua de miros. Uşchitu se opri în vileagul vîntului şi respiră adînc.

— Vasile Dragu, în numele legii, eşti arestat!

Vocea, aspră, autoritară, venea din spate. Rămase neclintit.

— Ridică mîinile!

Simţi o împunsătură între coaste şi le ridică răsucindu-se încet. Văzu făptura prizărită a hoţului... Ridea să se prăpădească:

— Să mor eu dacă n-ai făcut pe tine, bă, ăsta prostu!

Uşchitu simţi că-l trec năduşelile. Degetele îi plecară spre gîtul pocitaniei:

— Ptiu! Fir-ai al dracului de troglodit!
Ala micu sări fofează în lături:
— Ți-am muiat gîrbița, cocoș?
— Să nu-ți moi eu fălcile! Prea ți-ai luat maidanul! Putea să-mi crape inima, mă, apucatule!
— Etè, mireasa!
Sile porni înjurînd spre sugrumătura rîpei. Pe partea cealaltă începeau blocurile, o pădure de namile acoperite cu antene. Hoțul venea după el.
— De ce te ții, mă, după mine?!
— De chichi.
Ușchitului îi sări muștarul:
— Ce-mi păzești cărările, Mitule? Ce rău ți-am făcut?
Hoțul aștepta la distanță să-și verse mînia, apoi îi întinse pachetul de țigări:
— Ia d-acilea un cui și p-ormă îți zic.
Fumară un timp privind rîpa năpădită de gunoaie. Litruță sta pe vine măsurînd din ochi distanța pînă la blocuri. Spuse oftînd:
— Vin hudubăile! Înghesuie mahalaua, îi mănînc comîndu'... Păcat!
Sile ridică din umeri.
— Uite ce-l doare pe el!
— Mă doare, nea Ușchitule! Doișpe ani am trăit în casă cu pămînt pe jos. Să fi văzut cînd se imprimăvărau ulițele și bătea pelinul... Odată înfloreau mi tocancele, le rîdeau dracii în luminile ochilor de nu mai prididea ăi vîrlavi cu lucrările. Acu... Eh! Aruncă chiștocul. Uite cum stă chestia, frățioare, ți-o place, nu ți-o place, dar eu pe lîngă 'mneata rămîn!
Ușchitu se răsuci, mușcat de șarpe:

— Ce?!

— Stai jos, şi ascultă pînă la capăt. N-am pe nimeni, ştii istoria: ai mei au mierlit-o, plozi n-am apucat să croiesc că eram mai mult prin pîrnăi, şnorarii sînt puşi pe vînzare... Tu ce mi-ai rămas.

Sile îşi făcu semnul crucii:

— Cum adică ţi-am rămas?! M-ai cîştigat la belciuge?! M-ai luat cu inventar? Maica ta, Doamne!

Hoţul amuţi. Uşchitu aşteptă un timp, apoi întrebă: Ce nevoie ai de mine, Mitule, de te ţii sclimpuş?

— Nu răzbesc singur, nea Sile! Cu muianu' meu nimeni nu-mi dăşchide o uşă. Am şi belitura asta pe obraz... Mata de bine de rău mai aduci a om... P-ormă... Închise ochii strivindu-şi lacrimile: Ce stihie o fi în mine, mînca-ţi-aş govia, de n-am astîmpăr? Una, două, mîna pe şiş! Că nu e bine, că nu trebuie, mă gîndesc după ce-i dau gaură românului. Dacă mă gîndesc!

— Am băgat de seamă.

— M-apucă cîte-o scîrbă cînd simt cum pute privata în mine, că-mi vine să-mi pui juvăţul! Om sînt eu?

Plîngea de-a binelea. Sile întoarse capul. Nu suferea lacrimile în ochii bărbaţilor.

— De, mă, Litruţă...

— Cu mata, mai stau dracului în banca mea. Cînd scot şuriu' văd că-ţi pleacă mistria şi-l pun la loc.

— Ai făcut progrese, Mitule!

— Păi?

Uşchitu oftă muiat:

— Cu alte cuvinte, vrei, nu vrei, bea Grigore aghiazmă...

— Bem împreună. Poate mă sfinţesc şi eu.

Cu mîinile înfundate în buzunare Sile hăimănea pe marginea rîpei. Ala micu venea din urmă împleticit, o zdreală de om, numai picioare.

La vărsarea serii atinseră primele blocuri. Gospodarii agățaseră în balcoane ulcele din care curgea verdeața, mușcatele luminau sîngeriu ferestrele.

Hoțul se apropie:

— Te duci la ciocnirea cu văru-tău?

— Da.

— Să nu te-aștepte presarul, ai grijă!

— Ești nebun, în Poșircă am încredere.

— Nici în tine să n-ai încredere, Ușchitule! Oftă: Mă rog. . . Crezi că vine azi?

— Trebuie să vină!

În trei rînduri așteptară la locul de întîlnire, dar Sandu Poșircă nu se arătă. Litruță îi da înainte cu presupunerile:

— Să-l fi aninat după bulibășeala din Cișmigiu?

— Exclus! oftă Ușchitu. Îl țin de momeală.

Și de astă dată banca era goală. Sile fierbea.

— Mă gîndesc să-i telefonez.

— Și dacă dai peste muiere?

— Închid. Ai o fisă?

Găsiră un telefon public la capătul tramvaiului. Ușchitu formă numărul privind vagoanele roșii înșirate pe două rînduri. În ochi îi apăruse lumina unui gînd:

— Tu ești, Sandule? Ce faci, vere, m-ai uitat?

Sandu Poșircă vorbea cu fereală, aproape în șoaptă:

— Slavă Domnului c-ai sunat! E groasă rău, se ține unul scai după mine, nu pot face un pas.

— Bănuiam. Nevastă-ta-i pe-acolo?

— Este...
— Bine. Ascultă şi răspunde numai prin *da* sau *nu*. Peste o oră te înfiinţezi în staţia de tramvai de la voi din colţ.
— Aoleu!
— *Da* sau *nu*, vere! Ai răbdare. Aprinzi o ţigară şi te uiţi la ceas ca şi cum ai aştepta pe cineva. O să treacă vagonul cu numărul 254. Îl laşi să pornească şi-n ultima clipă sări pe scară. Asta-i tot.
— Cum adică...
— Asta-i tot!
Închise. Hoţul îl privea nedumerit:
— N-am priceput figura.
— E filat de la distanţă, să nu se prindă. Logic?
— Este.
— Urcă Sandu ultimul, ăluia nu-i rămîne decît să vină din urmă cu maşina. La prima staţie, vărul meu coboară...
— Şi iar pe urmele lui.
— Da, dar între timp noi ne-am făcut treaba. Ne întîlnim în tramvai.
Hoţul îl privi admirativ:
— Etè ce dete din ăsta prostu'?!

Stăteau pe platformă în spatele unor olteni trupeşi, cu palmele cît ceaunul. Sandu Poşircă urcă din mers. Litruţă văzu o maşină dezlipindu-se de trotuar.
— Ai avut dreptate, Uşchitule!
— Spune repede ce ai de spus, suflă profesorul, la prima cobori!
Ochelaristul prinse să turuie:
— Miliţia... Răscoleşte Bucureştiul.
— Ştiu.

— Mi-am pierdut somnul, vere, cît m-au sucit și m-au învîrtit. Nevastă-mea și ea... S-a prins, nu mă slăbește din ochi. Vai de sufletul meu! Îi căută privirea: Hai s-o rupem un timp. Nu te supăra, nene, dar nu mai pot.

— Cred.

Sandu Poșircă răsuflă ușurat. Scoase un pachețel.

— Ai aici inelul, ghiulul, banii și buletinul măslului de frații Trică.

— Unul singur?

— N-am priceput ce au cu dumnealui, spuse ochelaristul uitîndu-se curios la Litruță. I-au scuipat pe, parcă văzuseră pe necuratul, numai în înjurături și blesteme o țineau...

Hoțul întoarse capul scrîșnind.

Capitolul XIII

LA UN PAS DE MOARTE

— Numai în filme poliția află totul! observă gangsterul. Voiam să-i spun că se înșală. Am renunțat.

Ploua prin sită. Lipit de geam, Uşchitu privea grădinița titirită de bătrînă în coasta casei. Bujorii clătinau din cap cu înțelepciune sub bătaia vîntului firetic, lalelele înălțau spre cer potire răsurite.

— Te fac un barbut, bă, ăsta prostu?

Întoarse capul. Litruță meșterise o pereche de babaroase și le sucea în fel și chip.

— Nu ştiu.
— Nici *La mai mare?*
— Nici.
— Au! Ce dracu' ai păzit şase ani prin pîrnăi? Hai ncoa să te-nveţe tata. Aruncă zarurile pe masă: Ulneală cum se învîrt. Hai bă, vii?
— Nu.
— Eşti nasol!
Se auzîră bătăi în uşă. Hoţul ascunse sculele, şi apucă repede o carte. Bătrîna apăru în prag, cu o tavă de fursecuri şi trei cafele:
— Deranjez?
Bile îşi pocni palmele. Se ridică în picioare.
— Vai, doamna Angelescu, iar?! Ne simţim prost, zău aşa.
Femeia surîse blînd:
— Cînd trăia soţul meu, luam cafeluţa împreună. M-am obişnuit...
Se uită la Litruţă. Hoţul mărunţea din buze cu ochii pe carte.
— Fă şi tu o pauză, Dem, propuse Uşchitul.
— Chiar! Citiţi prea mult, domnule doctor.
Ala micu ridică braţele:
— Concursul!
Era una din puţinele vorbe autorizate să le rostească în prezenţa gazdei.
— Cred că exageraţi.
— De!
— Adevărul e altul, interveni repede Uşchitul, prietenul meu provine dintr-o familie de cărturari pentru care singurul sens al existenţei rămîne studiul...

Litruță adoptă subit o expresie de victimă a tra-
diției, să-ți dea lacrimile. Bătrîna se așeză pe un ta-
buret, în apropierea biroului. Purta o rochie de in-
terior bej, cu guler de dantelă, croită cuminte. Sin-
gura podoabă era inelul cu piatră albastră, un strop
de cerneală căzut pe deget. Părea desprinsă din căr-
țile cu poze, o bunicuță măruntă, numai zîmbete, un
copil cu părul alb și obrazul veștejit.

— Domnul Dem seamănă grozav cu unul din ele-
vii mei. Acum concertează la Salzburg: Raul Padina
violonistul, ați auzit desigur...

— Firește. Ușchitu era pus pe glume. Se întoarse
spre Litruță: L-ai auzit și tu cîntînd nu?

Hoțul zîmbi cît putut mai frumos, clătinînd din
cap.

Minutele petrecute seara cu bătrîna erau cruce
lui. Nădușise tot, înghițea cafeaua cu noduri, avînd
mare grijă să nu liopăie.

— Ați fost profesoară? se interesă amabil Sile.

— Particulară. Pe vremuri am cîntat sub bagheta
lui Enescu,... apoi în Europa împreună cu Sarelli.
Era cel mai bun interpret a lui Mozart. Pe urmă a
început războiul. au venit anii de secetă, cui îi mai
ardea de turnee?

— Într-adevăr.

— N-am avut niciodată o constituție prea robustă.
Am petrecut mulți ani într-un sanatoriu...

— Plămînii? întrebă doct Litruță.

— Nu. O anemie pernicioasă. Surîse trist: Așa s-a
sfîrșit cariera abia începută...

Ușchitu vru să-și aprindă țigara, dar renunță. În
casă stăruia mirosul sănătos de gutui și levănțică. Ho-
țul își scobea conștiincios urechea ca-n groapa lui

Ouatu, cu unghia degetului mic. Sile îl atinse cu spițul în fluierul piciorului și ăla micu icni.

Doamna Angelescu întoarse delicată ochii și puse ceașca pe marginea biroului:

— Probabil n-am fost un mare talent. Adevăratul har, sînt convinsă, poate consolida o sănătate șubredă.

— Ați călătorit mult? se interesă repede Ușchitu observînd că bătrîna pășește pe un teren alunecos.

— Relativ. Spania, Italia, Austria, țările nordice... Zîmbi: În timpul bombardamentului din '44 am pierdut casa moștenită de la tata. Era un medic bun. Tratatul lui de chirurgie experimentală se studiază și astăzi.

Se uită la cartea lui Litruță. Hoțul începu subit să tușească:

„Dacă mă pune să dau cu presupusu' am bulibășit-o!"

— O lucrare remarcabilă, opină Sile. Colegul meu o apreciază în mod deosebit...

— Merge, merge...

— Soțul meu s-a prăpădit într-un accident de circulație... Oftă. Vroiam să spun că am pierdut totul, în afară de amintiri. Sînt singurele achiziții pe care nu mi le poate lua nimeni. Turneele prin Europa mi-au adus bucurii din care mă hrănesc și astăzi. Cînd plouă și nu mă simt bine, și-mi lipsește una sau alta și sînt singură, îmi amintesc ziua cînd am văzut pentru prima dată catedrala *La Sagrada, Familia* din Barcelona, de pildă. Asta se întîmpla în 1932. Era primăvară, tocmai înfloriseră pădurile de lămîi și portocali... Nu vă puteți imagina, domnilor, cum arată Andaluzia cînd înfloresc portocalii! Purtam o

rochiţă albă, cu maci... Sau vizita la Capri... Acolo l-am cunoscut pe soţul meu. Rîse: Un sfert de oră am conversat într-o italiană aproximativă, ca să aflăm apoi că sîntem amîndoi români... Ochii îi străluceau, devenise dintr-o dată mult mai tînără. Se ridică brusc:

— Vă rog să mă iertaţi.

— Se poate, Doamna Angelescu! spuse Uşchitul. Ne-a făcut deosebită plăcere...

— Sînt poveşti vechi care nu mai interesează pe nimeni.

— Dimpotrivă. Şi eu iubesc călătoriile. Cînd eram mic adormeam cu atlasul în mînă... La zece ani puteam să desenez cu ochii închişi conturul continentelor, noaptea visam că îmi croiesc singur drum prin jungla Amazoanelor... Ridică din umeri: Din păcate nu întotdeauna faci ce ţi-ai propus. Viaţa trasează itinerarii care n-au nimic comun cu visele, iar dacă se întîmplă să aibă, intervine soarta şi tot acolo iese socoteala.

Bătrîna surîse blînd:

— Aşa de tînăr şi deja fatalist? Credinţa în destin se naşte de obicei cînd ai obosit să lupţi.

Uşchitu clătină din cap:

— Se întîmplă uneori să oboseşti foarte repede... Flutură mîna ca şi cum ar fi vrut să alunge gîndul: Într-adevăr, amintirile rămîn singurele achiziţii în care merită să investeşti totul. Trist e atunci cînd începi să le consumi la 40 de ani...

Hoţul sta ca pe spini, cerşea din priviri ajutorul lui Sile. Bătrîna observă. Spuse zîmbind jenată:

— Dumneavoastră aveţi de învăţat şi eu vă ţin la taclale.

— Cred că aţi înţeles greşit! interveni repede Uşchitu. Doctorul Dem ar vrea să vă roage ceva, dar nu îndrăzneşte.

— Ce anume?

— Să cîntaţi puţin din Paganini. Adoră Capriciile...

Doamna Angelescu roşi violent:

— Cum să vă spun... sînt cîteva luni de cînd n-am mai exersat.

— Totuşi.

— Mi-e frică să nu vă dezamăgesc.

Ala micu holbase ochii cît cepele, se uita la Sile să-l înghită.

Bătrîna părăsi emoţionată încăperea:

— O clipă. Să-mi aduc vioara.

Rămaşi singuri Litruţă se şi repezi cu gura:

— Bine, Uşchitule!

— E bine, să ştii că e bine! Mai deprinzi şi tu cîte ceva. Nu vezi, urlă mahalaua-n tine! Fii atent, paradel, urechea ca pîlnia şi mişcă naibii din cap, ca şi cum ţi-ar place.

— Ai cotite? Bine...

— Ş-apoi ar fi nefiresc ca doi intelectuali, medici...

— Te prind eu odată la înghesuială, bă, ăsta prostu! Să mă sictireşti dacă nu ţi-o place!

— Sst!

Doamna Angelescu puse pe birou un teanc gros de note.

Hoţului să i se facă rău nu alta. Scoase o ţigară, dar întîlnind privirea Uşchitului oftă şi o puse la loc.

— Cu ce să încep? Vă rog, alegeţi dumneavoastră.

Litruţă răsfoi partiturile, se opri la cea mai scurtă.

— Vă place muzica preclasică?

— Mor după ea...

Bătrîna se îmbujoră:

— Mă bucur. Şi eu o iubesc.

— Avem o seară întreagă la dispoziţie, sugeră Uşchitu.

Doamna Angelescu îşi acordă vioara. Ăla micu asculta solomonit, da din cap să-şi rupă gîtul. Simţi o durere ascuţită în fluierul piciorului şi se uită la Sile. Uşchitu, îi făcu semn să aştepte.

Bătrîna începu timid, abia atingea corzile. Apoi treptat vioara îşi vărsă suspinele lungi, zbîrlind părul pungaşului.

Sile rîdea pe înfundate: În ochii lui Litruţă clipocea veninul...

Şi deodată, locul bătrînei subţiratice, îl luă Oancea ţiganul. Închise ochii, dar imaginea lăutarului prinse şi mai mult cheag. Era un scripcar din Colentina, cu o droaie de copii, nu mai pridiđea să-i hrănească. Cînta pe la parastasele celor necăjiţi. Nunţile le făcea taraful lui Tătăraş şi Borceag, în cîrciumi se cereau tartori încliftaţi, brudii, să placă cucoanelor, unde să-şi găsească loc?

Litruţă îl ştia de mult. Se-întîlneau noaptea cînd ţiganul se întorcea din cîntări cu coliva în papornită.

„Tragi tare, Oanceo, nu te laşi!"

„Ce să fac, dom' Suveică, puradei mulţi.."

Intr-un an s-a lipit la un bufet cu spirtoase din Rahova, mai zicea pe la urechile alor troscăiți, iera un ban. Odată s-au luat zarzavagiii la pumni. Unul, turbat rău, i-a smuls vioara și l-a pocnit în cap pe crîșmar. Praf a făcut-o! Pînă să vină comisarii, că se lăsase cu omor, huidumele au șters-o. Prinde orbul, scoate-i ochii!

Șase luni a spart la piatră să-și cumpere altă diblă. Muncă grea, ajunsese piele și os.

In primăvară s-a dus Oancea să-și ia vioară. Liruța l-a ajuns din urmă pe maidan. N-a mai apucat țiganul să vadă cine l-a întins.

Cînd s-a ridicat avea buzunarele goale . . .

Spre seară vuia mahalaua: Oancea, țiganul, se spînzurase.

Ușchitu privea uluit degetele femeii. Dansau charlestonul pe corzi ori se opreau brusc vibrînd din încheieturi. Bătrîna cînta privind undeva în desișul ploii, în ochi îi sclipeau lumini ciudate.

„Oare la ce se gîndește?"

Poate la ziua cînd pusese primii ciorapi de mătase Keyser și își ridicase părul, într-o primăvară cu Calea Victoriei ticsită de birje și canotiere ridicate grațios în fața pălăriilor florentine. Peste drum de *La Bon goût* florăresele întind buchete de lăcrămioare, în colț la Dragomir Niculescu vînzătorii de ziare își laudă marfa: „Crima din strada Bărăției! Miss România propusă pentru Miss Univers!" Poate la prima plimbare în gondolă pe sub Ponte Rialto cînd roșise pentru că italianul îi măsura insistent decolteul . . .

Poate la scena plină de lumini şi flori... Pentr a zecea oară e scoasă la rampă, iar ovaţiile nu m contenesc...

Inima Uşchitului se chirci. Îi păru rău că propu sese circul.

Bătrîna se retrase copleşită de mulţumiri. Al micu fierbea:

— Ai chestii de ăstea?

— Să nu-mi spui că nu ţi-a plăcut!

— Vin eu la zar, să vedem cum o să-ţi placă!

Deschiseră geamul şi se repeziră la ţigări. Ploa încetase. Peste dalele potecii lunecau încet mel cu coşmeliile ude. Litruţă fuma pe gînduri:

— Zi, baba-i umblată. A fost pe unde nu bat popa toaca...

— Fireşte. Artistă mare.

— Cică p-acolo gem tarabele de aur... Mi-a zi mie Gigi Turcitu...

Sile ridică din umeri. Ăla micu clipi hoţeşte.

— Pui pariu pe ce vrei că are salteaua căptuş cu tot felul de drăcii, inele, brăţări şi alte alea?

— Cine?

— Auzi vorbă, cine! Madam fîstîc, găzdeasa.

Uşchitu se încruntă:

— Ce-ţi trece ţie prin cap, Mitule? Îl apucă d guler: Să nu care cumva...

— Vezi, gulie, că nu ştii de glumă?

— Nu-mi plac asemena glume!

— Da'aia cu scîrţîitu' la diblă îţi plăcu?

— Ţine minte, te-am avertizat!

Vorbea apăsat privindu-l adînc în ochi.

Se-auzi soneria. Fugarii se dezlipiră reflex de fereastră.

Deschiseră uşor uşa. Doamna Angelescu discuta în vestibul cu un tînăr tuciuriu la obraz:

— Mi s-a spus că aveţi o cameră de închiriat.

— Am avut, dar s-a dat.

— Asta-i norocul meu! Mă bucuram că-i lîngă facultate.

— Îmi pare rău.

— Închipuiţi-vă, e a patra adresă la care încerc astăzi şi la toate patru mi-au luat-o fetele înainte... Pun mîna în foc că şi de astă dată tot vreo colegă . . .

Bătrîna surîse:

— Nu. Doi domni din provincie, medici, veniţi la un concurs.

— Vă rog să mă scuzaţi.

— Nu face nimic.

Litruţă se uită la Sile. Spuse în şoaptă:

— Nu-mi place tipul!

— Nici mie.

— Bagă felinaru' pe afară, Uşchitule, vezi încotro o ia.

Bătrîna se strecură sub plapumă şi deschise cartea suspinînd.

Litruţă îşi dezlipi ochiul de la gura cheii. Luă o perniţă de catifea trîntită pe un fotoliu şi puse mîna pe clanţă . . .

Nu-l simţise intrînd. Continua să citească chicotind încetişor. Dintr-un salt, hoţul îi puse perna pe gură, apăsînd cu amîndouă mîinile.

— Valea! Unde eşti, mă, ăla micu?

Litruță își mușcă buzele. Se repezi afară. Îl văzu pe Sile încălecînd geamul din spate:

— Vin?

— În două minute înconjoară casa!

Săriră pe acoperișul unei magazii apoi în curte vecină...

Bătrîna respira greu. Lacrimi mari, îi alunecau pe obraji, cădeau cu un zgomot sec peste coperta cărții, *Vies intimes.*

Capitolul XIV:

LITRUȚĂ GĂSEȘTE O ASCUNZĂTOARE

1

Domnișoara Aimée se ridică:

— Firesc era să-l abandoneze. Singur mai degrabă se descurca, nu credeți? N-am crezut.

Televizoarele pustiiseră străzile. Fugăriții, cu mîinile înfundate în buzunare, se strecurau tăcuți printre băltoacele de apă. Litruță privi cerul sîngeriu prăbușit deasupra Cotrocenilor.

— Iar se luminează a ploaie... Ce facem frate oare?

Sile nu-i răspunse. Era pămîntiu la obraz, ochii îi fulgerau. Felinarele rare, aprinse la răspîntii, le tăvăleau umbrele pe asfaltul ud. Ieșiră la bulevard. Hoțul se opri.

— Nu e bine, Ușchitule!

Sile scuipă cu obidă:
— Cum e bine, mă?! Cum mama dracului e bine?
— Tré găsită altă gazdă.
— Trebuie! Umbli pleşcar după mine, vorba aia le face ăla prostu' pe toate...
Văzură un sergent venind şi o cotiră iepureşte.
— S-adună funia în juru' parului, spuse hoţul lipăind de zor în urma Uşchitului. Pe zi ce trece e mai nasol, nu se lasă pînă nu ne văd la întristare...
— Fiindcă-s eu prost! Ai dreptate. M-a apucat inimoşia!
Merseră un timp în tăcere. Mitu Suveică se încruntă:
— Cum ne-o fi oblicit, nea Sile?
— Au luat la puricat neamurile lui Poşircă, pe urmă pe ale nevesti-sii, ce te miri?
— Lucrează tare maiorul!
— Lucrează...
— Ia stai, nene!
Litruţă se oprise în faţa unui gang. Citi numele străzii şi pătrunse înăuntru.
— Dacă-i acasă haranca sîntem oameni făcuţi!
— Cine?
— Miţa Prescurăreasa de trăia cu Zane ăl mare. Acu-i prin pîrnăi. Femeia singură, dă şi camerele p-o noapte...
— Codoaşă?
— Cu Sfînta Fecioară încă n-am intrat în şuste.
Urcară o scară prăpădită de umblet.
Miţa Prescurăreasa, o dabilă coaptă bine, îşi purta şuncile prin odaia de „oaspeţi“.
Ăla micu zîmbi dulce.
— Săru'mîna, coană Miţo!

— Mitu Suve...

Prescurăreasa rămase fără sunet. Clipi un timp din buze și pleoape apoi se năpusti. Sile asculta năuc. Mai auzise femei spurcînd, dar ce era la gura codoașei, întrecea orice închipuire. Toate lăturile înjurăturilor adunate din gunoaiele mahalalelor, vorbe crîncene împerecheate cu altele putrezite se abătură asupra hoțului. Strădania Prescurăresei fu în sec. Litruță așteptă liniștit să se descarce apoi întrebă:

— Altminteri? Toate bune și frumoase?

Să-i vină rău femeii și mai multe nu! Se albise la obraz, nu știa pe ce să pună mîna mai repede să-i dea în cap. Ușa de la odaia alăturată se deschise și apăru un taur de bărbat solid. Hoțul se lipi de balustrada coridorului. În ochi îi juca spaima. Îngînă bîlbîit:

— Să trăiești, nea Zane! Nu știam c-ai ieșit...

— Am ieșit Mitule, spuse omul oftînd. Te bucuri?

— Cum să nu, nene, bine c-a dat Dumnezeu.

Litruță căuta înnebunit scăparea. Pînă jos, în curte erau patru etaje, în capul scării se proțăpise codoașa. Zane ăl mare înainta încet. În palmă îi lucea lama șișului.

— De ce m-ai băgat mesa, frățioare?

— Bre nea...

— Ce rău ți-am făcut eu ție, Mitule? De ce ești, bă, jigodie, ai?

— Eu?

— Credeai că acolo putrezesc?

Sile cîntări privirea celor doi. Înțelese sfîrșitul. Făcu un pas înapoi și își repezi piciorul. Izbit în

braț, huiduma scăpă cuțitul. Litruță se zvîrli iute cu capul în pîntecele femeii. Codoașa căzu în genunchi icnind. Drumul era liber.

Coborau scările sărind cîte patru trepte odată. Ajunseră în curte. Cuțitul lui Zane le fulgeră prin fața ochilor și se izbi de pietre stîrnind scîntei. Fugarii simțiră în creștet un potop de apă.

Se spălară la chiuveta unui W.C. Profesorul era alb de scîrbă și de draci. Litruță, smuls de pene, vărsa fiere:

— Nu-i nimic! Tot eu îi scurtez cărările...

— Ai avut prilejul, observă Ușchitu.

— Lasă, lasă...

Sile clătină din cap:

— Zi bogdaproste c-ai scăpat. Îl privi lung: Ce au oamenii cu tine, Mitule?

— Ăștia-s oameni? De la mine a deprins Zane meserie, înoată în miere, și l-ai văzut?

— Adică așa, din senin, s-a apucat să te urgisească?

— E unu' cu strîmbele...

— Și frații Trică? Ai auzit ce spunea văru-meu, ți-au scuipat fotografia.

— Vine și rîndul lor, n-ai grijă! Îi învăț eu cum se bagă fitilu'!

— Și vărgații tot fitiliști?

Ala micu se zborși.

— Ce vrei bă, ce vrei? Iar ești pricinaș?

— Ce diavol ascunzi în tine, Mitule?

Nu-l slăbea din ochi. Pe buzele hoțului tremura un zîmbet rău.

În colţ la Zece Mese, Litruţă încetini paşii. Arăt o căsoaie cu pereţii coşcoviţi prăvălită în fundul curţii.

— Acilea stă naşu-meu.

— Scaraoţchi!

— Tache Cric, gulie, spaima broaştelor! Prădui băncile husănilor, pe vremuri. Doi ani i-am ucenicit ţinea la mine ca la ochii din cap.

— I-auzi!

Deschise portiţa:

— Nu mă lasă el de izbelişte! Aşteaptă niţel.

Dispăru înghiţit de verdeaţa grădinii. Uşchitu n prinse o ţigară căutînd cu grijă jur împrejur. Turnul Foişorului de foc umplea piaţa de umbre. Nori păcurii înaintau încet, ameninţători spre luceafărul de seară. Auzi zgomot de jaluzele şi întoarse capul. Prin fereastra deschisă nopţii se zărea un colţ de odaie. Pe pereţii tapetaţi în mătase de culoarea vişinei putrede surîdeau chipuri uitate de mult, în rame grele... Din tavan ţîşneau îngeraşi de ghips auriţi, lampa mare, cristal lîngă cristal, vărsa o lumină domoală.

Sile se ridică pe vîrfuri. Văzu doi bătrîni care jucau cărţi. Femeia numai zîmbete amesteca bucăţile de carton, bărbatul îşi sorbea cafeaua povestind ceva.

Gîndul Uşchitului se întoarse spre locuinţa din Sf. Gheorghe.

Deasupra lui stăteau doi pensionari, soţii Vlădoianu. Se cunoscuseră la Caru cu bere prin 1915, într-o sîmbătă. Timp de patruzeci de ani, în aceeaşi zi, la aceeaşi oră — opt — îmbrăcaţi de duminică, intrau în acelaşi local. Chelnerii, ştiau istoria, îi

păstrau masa cu un soi de sfințenie, pentru ei se găseau întotdeauna două halbe. Bătrînul strîngea discret degetele femeii, doar ochii le vorbeau. După un ceas, plecau spre casă.

Într-o sîmbătă seara, domnul Vlădoianu a intrat în baie. Bătrîna ațipise în fotoliu.

„O las să doarmă puțin, cît mă bărbieresc"

Femeia nu s-a mai trezit. Peste două săptămîni, tot într-o sîmbătă, bătrînul a închis și el ochii pentru totdeauna...

Zîmbetul Ușchitului se stinse:

„Există și asemenea oameni. Se poate trăi și altfel..."

Din casa lui Tache Cric răzbăteau zgomote înfundate.

Sile întoarse capul. Îl văzu pe Litruță venind în fugă. Avea ochii învinețiți, buzele rupte, gura plină de sînge.

— Te-a sărutat nașul, limbric?

— Mama lui de bandit!

Sile oftă pe gînduri:

— Ascultă sfatul meu, mă, ăsta micu: Predă-te! La închisoare te păzesc gardienii, mai poți scăpa. Printre ai tăi o sfîrșești repede.

Litruță sorbi din țoi și rămase strîmb de durere. Gura i se umflase, semăna cu un rît. Tăietura veche se zbuciuma, umerii obrajilor mai purtau semne de pumni. Era protav rău.

Sile îi cîntări vînătăile:

— Ai avut dreptate, Mitule, te iubește al naibii nașul...

— Nu-i rămîn eu dator!

Găsiseră o masă pitită în coasta sobei, într-o bodegă de cartier. W.C.-ul era la doi pași, avea geamurile spre maidan.

Suveică strivi chiștocul sub talpă:

— Aș mai putea încerca la o ibovnică de-a mea, de pe vremuri...

— Las-o moartă. Vrei s-ajungi în cîrje?

— Ce să fac, frățioare, dac-au înnebunit cu toții?

— Nu trebuia să faci ce-ai făcut!

— Așa, bă, boscorodește-mă, ia-mă și tu la pumni! Dați cu toții în ăla micu!

Sile zîmbi:

— Eu cînd dau, dau tare, Mitule! O dată și bine!

— Așa, așa!

— Să te ferească Maica Precista de mîinile mele! Goli țoiul apoi adăugă: Vezi cum o sucești.

— Ce să sucesc, bă, ți-a luat Dumnezeu mințile și ție?

— Ai grijă, hleab! Rupem din aceeași pîine, ai avut dreptate, patru ochi văd altfel, stăm de sprijin unul altuia, dar ai grijă!

Hoțul ridică din umeri. Schimbă macazul:

— Mai luăm un rînd?

— Luăm.

Spre WC trecu un bărbat între două vîrste. Sile îl urmări cu privirea.

— Știi cine-i?

— După muian parcă mi-e cunoscut. Șuț?

— Nu. Bătăuș. Am stat cu el la preventiv două săptămîni. I-a umflat ochii lui soacră-sa, tocmai în noaptea de Anul Nou...

— Băiat bun, orientat...

— Cum dracu îl cheamă? A, da, Grădinaru. Să-l opresc?
— Urgent! Niciodată nu știi de unde sare iepurele.
— Să nu fie din ăia cu urechile prea lungi...
— Ptiu! Cobe!
— Supraveghează intrarea.
Litruță lipi partea cealaltă a sobei. Cînd omul ieși, Ușchitu îl prinse de braț.
— Mă mai ții minte?
Grădinaru îl măsură scurt. Odată se lumină la obraz:
— Dom' profesor! Căută împrejur, apoi șopti: Tot pe verde ești? Umblă unul capeș după dumneata și pe mine m-au luat în focuri.
— Pentru ce?
— Toți care te-au cunoscut sînt ținuți sub geană și Mățăoanu și Teică.
— M-așteaptă...
— Te-așteaptă, dom' profesor!
Ușchitu trînti pumnul în masă răsturnînd paharele:
— Dumnezeul mamei ei de viață! Vreau s-o iau de la capăt, să trăiesc cinstit!
— De... Pot să te ajut cu ceva? Să-ți dau niște lovele?
— Otravă să-mi dai!
Grădinaru se ridică.
— Lasă, nene, o scoți 'mneata la capăt... Baftă!
Trecu în salonul mare. Litruță se apropie:
— Nasol!
— Bine c-ai băgat de seamă!
— Acu ce ai cu mine? Ce vină am eu, suflete?

— Trebuia de la început...
Nu-și termină vorba. Grădinaru apăru speriat:
— Ușchială, dom' profesor! Vin poterele!
Fugarii se repeziră spre toaletă.

Ploaia reîncepuse, deasă, măruntă. Alunecau pe sub streșini, cu fereală, două umbre ciuciulete. Ăla mic încerca să-i țină inima:
— Iar i-am driblat! N-avem treabă, neamule, cît îi hăul și bîrgăul nu pun laba pe noi, s-a mîntuit...
Vorbele lipsite de credință pocneau baloane de săpun pe lîngă urechea Ușchitului. Sile mergea în față înnourat rău.
— Este, nene? Am luat-o pe noroace...
Sile clătină din cap:
— Ești penibil, Mitule! Se opri în colțul străzii. Și-acum?
— Acu'?
— Așa e, uitasem, eu trebuie să mă gîndesc la toate!
— Dacă n-aș fi încercat. Ai văzut și 'mneata...
— Am văzut!
— Hai pe la barbugiii din Vergului, propuse hoțul nu prea convins.
— Te cunosc?
— Cum să nu?
— Las-o baltă!
O luă la nimereală pe lîngă un șir de tei. La fiecare pală de vînt frunzele își scuturau apa în picături mari.
— Cît o fi ceasul?
Sile nu-i răspunse. Izbea cu piciorul cîte-o piatră ieșită în cale, mărunțind din buze.

— Cred că-i trecut de douăsprezece! Ce zici, nea Uşchitule?

— Te-aşteaptă nevasta? Copiii? Se încuie uşa la bloc şi n-ai cheie? Atunci? Dă din picioare! Asta-i soarta noastră, mă! Să fugim! Încotro? Unde-om vedea cu ochii. Cît? Pînă om crăpa.

Hoţul se opri:

— Mare faţă eşti, frăţioare! Să mor eu dacă pricep de ce te macini!

— E şi greu!

— Păi bine, suflete, te-a rugat cineva să te uşcheşti? Treaba presarilor e să ne înhaţe, a noastră să-i driblăm. Nu zic bine?

— Da, dar . . .

— Dar ce? Nu-ţi place în cărăbăneală stai, neică, la gros! Căldurică, căldurică, ţoale ultimul răcnet, potol, nu plouă, nu ninge, trai guriţă pe banii statului.

Profesorul se opri măsurînd surprins făptura hoţului. Ud pînă la piele, stîlcit în pumni, Litruţă dîrdîia ca un apucat. Izbucni în rîs:

— Ştii că ai dreptate, mă, ăsta micu?

— Ştiu, bă, ăsta prostu!

Rîdeau amîndoi. Nu mai simţeau ploaia nici oboseala, silnicia nu le apăsa sufletul.

— Zi aşa, nu-ţi place liber, stai la pîrnaie . . .

— Păi? Cîini cu covrigi în coadă nu umblă pentru nimeni, darmite pentru fugiţi? Zi bogdaproste că ajungi la colţ de stradă şi poţi s-o iei încotro îţi pofteşte inima. Este?

— Este, Mitule!

— Şi mai zi bogdaproste că ţi-a dat Al de Sus ajutor pe unu' care le gîndeşte.

— Mare noroc am...
— De-o pildă, ca să-ți dau la o adică un exemplu, după capul tău ce-ar trebui să facem acum?
— Parcă ai de ales! Mergem înainte.
— Toată noaptea?
— Toată noaptea! Barem ne încălzim.
Litruță se minună țîțîind din limbă:
— Vezi că ești neam cu Paraschiva? Dar că la timpul ăsta suflă vîntu' pe uliți, nu trece un cîine te-ai gîndit? Că picăm în brațele primului sergent de noapte, ai socotit?
Ușchitu ridică din umeri:
— Ce să spui... Stă apartamentul gol și eu umblu brambura!
— E bine că stă? Te duc în covru' meu.
— Parcă ziceai că m-ai aiurit.
— Cîte nu zice omu'! Hăis, cioloagă, fă stînga!
— Afurisit mai ești, Mitule, veșnic ai o carte în manșetă.
— Am.
— Mă întreb mereu ce surpriză mă așteaptă într-o bună zi.
Hoțul își îngustă pleoapele:
— Degeaba îți bati capul, gulie, n-ai să ghicești.
Cotiră pe străzi lăturalnice, înguste, bătute de întuneric.
— Cine-i gazda? întrebă Ușchitu.
— Nașa alor mei. Femeie subțire, avea prin '36 un tractir în Dămăroaia.
— Clar! Iar vii plin de sînge! Începe să-ți placă...
— Dreapta. Sărim gardul, n-am cheia din față.

Ușchitu se cruci. Dincolo de zid se întindea cimitirul Belu. Săriră. Hoțul îi șopti:

— D-a bușelea! Nu m-ar mira să țină în faruri casele mierliților.

Se tîrîră printre morminte. Iarba era udă, pe-alocuri dăduse glodul. Sile își lipi gura de urechea lui Litruță.

— Ai avut dreptate: Uite patrula.

— Unde?

— Pe bancă, lîngă crucea aia mare.

Luminile nopții deslușeau două siluete, îmbrăcate în pelerine de ploaie. Fumau ascunzînd țigara în căușul palmei.

— Să-i dea Dumnezeu sănătate ăluia de-a inventat tutunul! murmură Litruță.

— Sst! Stînga-mprejur!

— Pe ce chestie? Mergi după mine.

Hoțul o coti spre mormintele sărăcimii, năpădite de buruieni. Crucile de lemn, îmbrîncite de vînt, se clătinau bete.

Inima Ușchitului se strînse. Și-l aminti pe taică-său întins pe catafalc. Fusese un om strîngător, să aibe copiii, să se ajungă. Rupea de la gură să le lase lor. Într-o toamnă dibuise un țăran care vindea ieftin strugurii, dar n-avea în ce să-i care. Și-a scos izmenele, le-a înnodat nojițele și le-a umplut . . . Nu-și îngăduia o bere, un pahar cu sifon. Singura patimă erau pantofii. Răbda de foame cu săptămînile să-și ia încălțăminte nouă, de trei ori pe zi îi da cu vacs și cîrpa de pluș.

L-au îngropat în haine ieftine, tîrguite în Taica Lazăr și pantofi găuriți în tălpi . . .

Ajunseră din nou printre cavourile de marmură. Hoțul scoase cheia, dintr-o tainiță, și deschise o ușă grea de fier.

— Poftiți vă rog, nașa vă așteaptă...

Capitolul XV: SE CAUTĂ DOI FUGARI

M-am întors surprins:
— Crezi în travesti, tată?
— Dacă n-aș crede, mi-a răspuns zîmbind, ar însemna să renunț la romanul de capă și spadă. Ori, e literatura mea preferată...

Candela împrăștia o lumină săracă. Mirosea a untdelemn ars, a moarte.

Sile se înfioră:

— Mă, tu nu ești întreg! M-ai băgat în coșciug, în cavou, data viitoare...

— Te trimit pe lumea ailaltă!

Rîdea strîmb, cu ochii subțiați, rîsul care nu-l plăcea Ușchitului.

— Ce mai aștepți?

— Fiecare lucru la timpul lui, gulie. Deocamdată stai în banca ta... Văzu maxilarele lui Sile jucînd sub piele și îi puse mîna pe umăr. Hai, bă, ce dracu, nu știi de glumă?

— Nu știu.

— Ești găinar! Scuipă la fix fotografia așezată deasupra criptei: Hai noroc, coană Margareto!

— Cine-i?

Litruţă îşi continuă tirul.

— Gimbeală, muian! Ai zice că înnebunise o garnizoană!? Se cafteau gradaţii ca chiorii, unu' şi-a zburat creierii ... Tolomaci!

Sile privi chipul femeii. O figură de copil cu ochi mari, limpezi, nas cîrn şi gură de păpuşă.

— Pare cuminte ...

— Este?

— Cu o uşoară predispoziţie spre visare ... Genul de fată care păstrează toată viaţa prima floare dăruită de un bărbat.

Hoţul rîse:

— Acu' pricep de ce ai dat în bară cu muierile! Privi lung fotografia: A mai a dracului spurcăciune! E bine? Făcea pe Maica Domnului, lacrimi, suferinţe, aiurea japii ca pe prunci!

— Cum?

Hoţul se întinse pe jos, cu mîinile sub cap:

— Grangurii îşi făceau pe-atunci veacul la Sinaia, aiureala cu marea a început acu', în ultimii ani. Ş-o dată pica paraşuta. Trăsnet! Durere! Aia toţi grămadă. Hăituşca nimic: Ochii în pămînt, suspine, pînă s-arunca un babalîc, căptuşit de parale. Pleca cu el pe munte, pieptiş, după moda nemţească. Puriul scotea limba de-un cot, dar nu sufla să pară-n puteri. Seara era praştie, uita cum îl cheamă. Deşertau cîteva şampanii şi începea circu': că nu poate, că-i fecioară. Dimineaţă, fraieru' jura că el a început-o.

— Mare-i grădina lui Dumnezeu! se minună Uşchitu. Şi?

— Paţirca să s-arunce pe geam, de, şi-a pierdut fetia! Curgeau lacrimile din ea ca din cişmea. Pe la prînz avea milionul în buzunar...

— Fantastic!

— La trei zile altul. A făcut avere, neamule, numai din fiţe, scria şi prin gazete, o lua Zizi Şerban tare într-un cuplet.

— Margareta şi mai cum spui c-o chema?

— Vrabie, fata lui Gigi Pasparol din Militari. Taică-su coşea la poker, asta l-a aşternut. Atîţia bani să am eu cîte case a desfăcut mişauca!

— Cred.

Uşchitu luă în mînă fotografia:

— Să vezi şi să nu crezi, aşa, pare un înger... Multe mai învaţă omul cît trăieşte!

— Şi tot tolomac moare! completă hoţul căscînd. Soilim şi noi un ceas? Mi se închid ochii, nu mai ţine. Întinde-te colea.

— Dormim cu rîndul. Cum duce unu porcii la jir îl scoală celălalt. Îţi dai seama, trece patrula ş-aude morţii horăind...

— Bravo, cocoş! Prost, prost, dar tot mai iese ceva şi din tine. Piua-ntîi!

Adormi imediat. Sile îşi plimbă privirea prin încăperea strîmtă. Candela lumina cuminte chipul Margaretei, umplea ungherele de umbre. Brusc, sări înspăimîntat în picioare. Îşi amintise povestea studentei închisă peste noapte într-un cavou. Un banc idiot al colegilor. A doua zi o găsiseră cu părul alb, înnebunită de groază. Se uita fix la un şarpe care unduia încet deasupra criptei...

Uşchitu păzi somnul hoţului pînă în zori, tresărind la fiecare foşnet.

Litruţă clipi mărunt. Prin găurile de aerisire lumina dimineţii da năvală.

— De ce nu m-ai trezit să te schimb, bă, ăsta prostu?

— Nu m-a lăsat inima, răspunse Sile zîmbind obosit. Puse mîna pe clanţă. Hai s-o ştergem, Mitule, un minut dacă mai stau mi s-apleacă!

Hoţul crăpă uşa, cercetă cu grijă împrejurimile.

— Verde!

Ieşiră din cimitir. Uşchitu răsuflă uşurat:

— Spune-mi, Litruţă, e adevărat că prin cavouri se aciuiesc şerpii?

— Colcăie! Da-s cuminţi, nu muşcă.

Profesorul scuipă scîrbit într-o parte:

— Să ştii că în noaptea asta am îmbătrînit cu zece ani!

— Ţi-e frică de ăştia, ondulaţii?

— Mor! Bine că nu i-am văzut că acolo rămîneam!

— 'Ete cruce de bărbat! Hoţul îl măsura cu dispreţ. Păi eu cînd eram mic, umblam cu ei în sîn. Soru-mea a-nghiţit unu...

— Puah!

— Să mor eu dacă mint! Dormea în grădină cu gura dăşchisă, şi-un limbric de şarpe i-a intrat pe gît...

— Termină, mă! Eşti dement, vrei să-mi vărs maţele?

— Stai, cosoru' moşului, să-ţi spui cum i l-au scos.

Uşchitu o luă cu paşi mari înainte. Ăla micu după el:

— Au legat-o cu picioarele de-o grindă din tavan. Dedesubt era un lighean cu lapte fiert. Cum a simţit aburii...

Sile se opri verde la faţă:

— Te pocnesc! Ce dracu, n-ai minte deloc? Nu suport, n-auzi? Şi la cinema cînd e o secvenţă cu şerpi închid ochii.

— Aiurea?

— Am şi eu un fix: şerpii şi şoarecii...

— Eşti de groază! Îşi aminti patima profesorului: Parcă ziceai că vrei să umbli pe unde n-a călcat picior de om. Păi ce te faci în pustietate, frăţioare, acolo mişună balaurii?

— De jivinile mari nu mi-e frică.

Hoţul îi dădu cu tifla:

— Ia-o pe partea ailantă că faci curent!

Se aşezară pe o bancă în Parcul Libertăţii. Uşchitu scoase pachetul de ţigări:

— A mai trecut o noapte!

— E bine. Rectifică: Încă e bine...

— Ce propui?

Litruţă fumă un timp cu ochii în pămînt. Spuse suspinînd:

— P-acilea nu mai e de trai, nea Sile. Tre' s-o roim în altă parte.

— Unde?

— Une-i bătaia crapului, la mare. Geme Constanţa de lume, şi de-ai noştri şi străini, o coteşti mai uşor, te pierzi mai repede...

Ţigara se frînse între degetele Uşchitului.

— A dracului mai e pielea pe tine, Mitule!

— Al lui sînt totul, gulie, nu te-ai prins?

— Umbli după văru-tu, Titi!

— Eu?!?

— Te trage ața la omor, Litruță, n-ai liniște pînă nu vezi cum arată Zugravu ăl mic pe dinăuntru! Singur mi-ai spus. Mi-ai spus mă, sau nu?

Hoțul își sticli dinții:

— Aia e altă brînză în altă straiță!

— O fi, dar mi-e că te-nfrupți!

— Adică așa tolomac mă crezi? Asta-i în capu tău, ăla prostu? Mă bag de nebun în trențele vărgaților? Umblă poterele după el cu limba scoasă și hop și eu ca Ieremia! Oftă: N-ai grijă, ce-i a lui e pus de-o parte, să treacă numai hălălaia. Nu mă crezi?

Ușchitu zîmbi subțire:

— Să zicem, Mitule.

— Zi așa că-i zici bine. Cînd m-o apuca pofta de sînge desfacem comperativa. În regulă?

— Poate uiți...

— Aș! E de-ajuns să-ți ginesc lopețile. Îi cîntări mîna. Frumoasă sculă! Adăugă cu înțelepciune: Cum le rîndui Ăl de Sus pe toate. Unora le dete minte, altora carabe...

— Pe tine te-a înzestrat ăl de jos! Știi că azi-noapte ți-am umblat prin păr să văd dacă n-ai cornițe?

— Ești diliu!

— Mă bate cîteodată gîndul că ai fi ăla, ducă-se pe pustii. Îl măsură de cîteva ori din creștet pînă în tălpi: Ia fă, Mitule, semnul crucii!

— Ptiu!

— Fă-l, n-auzi! Fă-l să mă conving!

— Uite hal de om cu carte, profesor! Huo! La oase!

Ușchitu începu să rîdă clătinînd din cap:

— M-ai speriat, Litruţă, nu ştiu ce să mai cred. În viaţa mea n-am văzut ochi ca ai tăi!

Hoţul sări în picioare:

— Vrei să înnodăm vorbele?!

— Am glumit, eşti omul lui Dumnezeu... Mitu Suveică zis Litruţă, omul Domnului. Hai să luăm ceva la bufet.

Berea era caldă, chiflele pietroaie, masa se bîţîia.

— Ăştia parcă-s vorbiţi! oftă hoţul. Fii atent, la caz de nevoie roiu prin dreapta. Sus pe deal e o spărtură în gard. Întîlnirea la Belu...

— Nu! În ruptul capului!

— Pe ce chestie?

— Ne întîlnim oriunde, dar nu printre morminte! Mi-ajunge.

Litruţă rîse:

— Eşti fătălău rău, gulie. La *Caru cu bere* e bine?

— Sper...

— Ş-acu' zi cum ieşim din oraş.

— Greu, Mitule! L-ai auzit pe Grădinaru.

— Tot îi driblăm noi!

— Eu unul în sicriu nu mai intru, ţi-o spun de la-nceput! Ai tu o chestie cu morţii...

Litruţă rînji.

— Îmi plac, Uşchitule, vorba ăluia, cu cît îs mai morţi cu atît îmi plac mai mult. Acu' v-o 12 ani nu mă dezlipeam de ţintirim, chiteam pe ăi cu aur la ei, ori cu scule de preţ şi noaptea îi lăsam goi prepeleac.

— Desfăceai mormintele?!

— Altfel cum? Ăştia nu se şucăresc, nu scot cuţitu'. Odată, ochisem unu' c-un acordeon. Trecuse fulgerul prin el şi l-au îngropat cu ce-i era mai drag.

Dau țărîna de-o parte, salt capacul și ce să vezi, frățioare, se scoală mortul cît erea de lung...

— Fugi, de-aici!

— Pe viața mea! N-o mierlise de tot, pămîntu' i-a supt curentu', noroc cu mine.

— Și nu ți-a plesnit inima?

— Păi ce, eu sînt Sile Ușchitu, ăla slab de vînă?

Profesorul se cruci:

— Zi, ai salvat un om?

— Vorba vine. Pînă la urmă tot acolo a ajuns. Tolomac, s-a dus întins la neamuri. Ăia tocmai trăgeau cu molanu' de sufletu' lui, au crezut că-i stahie și-au pus mîna pe topoare...

Sile împinse aperitivul de o parte, nu-i mai ardea.

— Ai trecut și tu prin cîte ceva, Mitule!

— Oho! Dacă stau să-ți povestesc umpli zece cărți. Dă farfuria aia-ncoa' dacă nu mai glojdești.

Mesteca cu gura deschisă, sugîndu-și dinții. Ușchitu se uită în altă parte.

— Ai dreptate, pe aici nu facem mulți purici, ne-nhață urgent.

— Este?

— Chestia e să ne strecurăm. Miliția a înconjurat orașul, nu m-aș mira să fi apelat la armată.

— Bun, și?

— Practic cred că e imposibil.

Litruță goli paharul, se rezemă de speteaza scaunului rîgîind.

— Tot Mitu Suveică, sireacu tre' să le descurce. Mîine ești afară, pe arătură, e bine?

— Cum?

— Scoate ţigările ălea, nu fi cupit.
Fuma picior peste picior fără să-l privească. Sil aştepta pe ghimpi.
— Zi!
— Te fac artist de film, cocoş!
— Vai de mine!
— La 10 aleg şmecherii figuraţia. Ne iau urgent că avem muiane.
— Mai ales tu...
— Uite aşa cum mă vezi sînt la a patra nasulie. Odată am spus şi vorbe.
— Mă al dracului! Uşchitu îl privea dintr-o parte, zîmbind: Mai scurtează coada vulpii, Mitule! Actoria e meserie grea, trebuie să plîngi şi să rîzi la comandă.
— Şi-adică eu nu pot? Ţii pariu că scot apă cît numeri pîn' la trei? Fii atent, gulie! Unu, doi...
Uşchitu rămase cu gura căscată: Ochii hoţului se umeziră, lacrimi mari, îi alunecau pe obraji. Litruţă le şterse cu dosul palmei şi îl bătu pe umeri:
— Mai învaţă, bă, ăsta prostu!!
Profesorul articulă greu:
— M-am lămurit, eşti ucigă-l toaca! Fă semnul crucii!
— Iar?!
— Maica ta Isuse, aşa ceva încă n-am pomenit!
Litruţă zîmbi:
— Încă n-ai văzut toate alea...
— Adică poţi să plîngi cînd vrei?
— La fix!
— Cum?
— Asta-i altă mîncare de peşte, degeaba-ţi spun, tre' să ai lacrima-n sînge, de la mă-ta din comună

Mai trase un fum apoi zvîrli ţigara: Ascultă-mă pe mine, ne-alege sigur! Mîine dimineaţă aruncă niscai ţoale pe noi, ne dă cu bărbi şi-afară pe coclauri. Ajungem la iarbă verde, pa şi pusi! Aşa că plăteşte şi hai, ghijoagă, la iarmaroc.

— Eu zic să luăm o maşină, propuse Uşchitu băgînd restul în buzunar.

— Gata, neamule, vorba aia, ca artiştii.

Opriră un taxi. Lîngă biserica Sf. Vineri hoţul se răzgîndi:

— Stop! Dacă văd cu ce venim, intră babalîcii la idei. S-amărăşteni rău.

Pătrunseră într-o curte ticsită de omenire: bătrîni, băbet, cîţiva puştani rupţi de şcoală. Cei cu pîinea şi cuţitu' aruncau căutături de geambaş. Ş-odată se împieptoşau japii să pară în vînă, babele işi dregeau obrazul cu vopsele, ciripeau subţire...

Litruţă intra şi ieşea pe uşi ca la el acasă. După vreo 10 minute, şopti Uşchitului:

— Unu' din noi doi s-a născut în zodia porcului! Ne cărăbănim la prînz! Le crapă buza după trei gealaţi, stă echipa pe cîmp şi aşteaptă...

Îl trase într-o odaie. Un bărbat cu plete clătină din cap, şi cît ai zice peşte fugarii se treziră în anterie, cu camilafcă şi bărbi mari albe.

Hoţul nu-şi mai încăpea în piele. Blagoslovea în dreapta şi în stînga cîntînd subţirel, pe nas, ca ţîrcovnicii.

Popiră la repezeală şi pe un fîrţingău cu pistrui, apoi îi împinseră într-o Volgă. Sile întrebă nedumerit:

— Erau alţii, mai bătrîni, numai bine li se potriveau bărboaiele, cum de ne-au luat pe noi?

Litruță scoase de sub rasă pachetul de țigări:
— E de alergat, neamule, ce te faci cu babalîcii? Aia după două duble îs numai buni de băgat în scutece. Se întoarse spre puștan: Fumezi, părințele?
Fumară toți trei. Mașina alerga de frica morții spre Pantelimon. La ieșirea din oraș șoferul frînă înjurînd:
— Iar ăștia cu controlul!
Fugarii tresăriră. Pletosul scoase capul pe fereastră:
— Cinematografia!
Milițianul rămase cu ochii la popimea înghesuită în fundul mașinii.
— Actele dumneavoastră!
Ușchitu, alb la față, vru să scoată buletinul rostuit de Posircă. Litruță îi prinse mîna, spuse supărat:
— Bine, frățioare, nu-l cunoști pe Papaiani?
Imita vocea artistului să juri că-i el.
— Să trăiești, nea Bică! Și dumnealor?
Hoțul aruncă două nume de actori împreună cu un banc pipărat al dracului, apoi îi întinse mîna:
— Hai, să-ți dea Dumnezeu sănătate, dar nu cred!
Rîse toată lumea și mașina porni.
Pletosul se întoarse spre Litruță:
— Formidabil îl imiți! Ia mai zi ceva!
Mitu Suveică turui cîteva replici din Păcală, altele din buzunar, apoi se interesă:
— Dar ce caută ăștia, nene, dezertori?
— Dracu-i mai știe că m-au înnebunit!
Hoțul îi făcu Ușchitului cu ochiul și se rezemă de speteazà răsuflînd ușurat.

Drumul spre mănăstirea Pasărea era umblat zor

nevoie mare. Dorobanţi şi muscali înghesuiau turcimea spre o viroagă, tunurile înşirate pe haturi, trăgeau de mama focului, civilii strigau alergînd printre reflectoare, macarale şi tot soiul de maşini. Colbul stîrnit de cai întuneca zarea.

Uşchitu privi un timp vînzoleala, apoi se răsuci către Litruţă.

— Grea pîine mănîncă şi flăcăii ăştia!

Stăteau sub un copac, la umbră. Hoţul clătină din cap.

— Asta încă nu-i nimic. Să fi văzut haloimăsu' lui Dumnezeu la celălalt film! Picau seara, storşi, înnebuniţi, nu le mai trebuia nimic. Se întoarse spre al treilea popă: Cîte clase ai, guriţă?

— Nouă.

— Atunci poţi s-aduci şi tu canistra aia de apă. Hai, copăcel!

Puştiul îi aruncă o privire urîtă şi se depărtă. Litruţă începu să rîdă.

— Ţi-a plăcut cum l-am dribiat?

— Nebun eşti, Mitule! Cînd a cerut actele am crezut că gata, s-a terminat...

— Te şi vedeai în dungi!

— Bineînţeles!

Hoţul îşi scoase camilafca, descheie rasa la gît. Spuse fără să-l privească:

— Nu mi-e dat s-aud şi eu o vorbă bună... Asta prostu' numai să spurce ştie...

— Cîte vorbe bune ai auzit tu, în viaţa ta, Mitule? Ţi-ar sparge urechile, nu-s de tine. Ţi-aduci aminte serile cu madam Angelescu?

Litruţă îşi arătă lipsa dintelui, zîmbind strîmb:

— Mda! Ia fă inventaru' să vedem cum stăm. Mîine sîntem la Constanţa şi-acolo-i prăpădenie, nici nu ştii cînd ai topit suta.

Uşchitu scoase pachetul lui Poşircă, numără banii:

— Douăsprezece mii.

— E bine, spuse hoţul privind teancul de bancnote. Şi-n plicul ăla?

— Nişte butoni de aur, verigheta şi-un ghiul.

— Fă-le-ncoa să mă uit.

Cînd văzu inelul ochii i se aprinseră. Îl suci pe toate părţile apoi îl cîntări în palmă.

— Cîte grame are?

— Douzeci şi unu.

— Marfă a-ntîia, neamule, cum purtau barosanii odată! Îl fixă pe degetul mic: Bogdaproste, să fie primit.

— Poate-ţi scap una!

Hoţul îl dădu cu mare părere de rău:

— Cînd m-oi umple de lovele să ştii că-l cumpăr!

— Eh! Paște, murgule, iarbă verde!

Întoarseră capul. Puștiul pistruiat era în spatele lor. Fuma privindu-l ţintă pe Litruţă:

— Cîte clase ai, bă, ăsta frumosu'?

— Patru, răspunse ţuţul acceptînd jocul.

— Și la escarpeni?

— Pa'ş'pa.

— Aşa? Atunci citește întîi chestia asta, ca să vezi în ce viteză-i bagi.

Întinse Informaţia Bucureştiului. Dintr-un ochi fugiţii înţeleseră despre ce-i vorba. Le apăruseră fotografiile în ziar . . .

— Aveţi ghinion, flăcăi! La zece minute după noi a trecut Bică Papaiani . . .

Capitolul XVI:
O ÎNTÎLNIRE NEAŞTEPTATĂ

— În locul lui, spuse inginerul, aş fi înţeles repede manevra. Scopul era limpede ...
Avocatul vru să-i amintească cum e cu vitejii după război. Renunţă.

Personalul se tîra în noapte încet, cu opriri dese. Întinşi pe acoperişul vagonului, Sile şi Litruţă priveau stelele.

— Care-i a ta, bă, ăsta prostu?

— Aia care pîlpîie. O să se stingă repede ...

Hoţul rînji:

— Iar ai întors cojocu'? Ce dracu' s-a mai întîmplat? I-am aiurit la marele fix, noroc că puştiu' era bagabont, certat cu presarii.

— Da, Mitule, dar acu ştiu că am ieşit din Bucureşti. Maiorul Daşcu o să ghicească repede încotro am luat-o, unde să-şi trimită oamenii.

— Mă doare-n cot! Să mă văd eu la colcăială. Sclipuim niscai ţoale străineşti, ne lăsăm ţăcălie, punem obloane la ochi, d-ălea cît farfuriile şi-i tragem tare cu *danche şon* ... N-or să ia şmecherii toată nemţimea la întrebări!

— Mi-e tare frică, Mitule, că orice-ai face te detectează imediat.

— Pe ce chestie?

— Ai personalitate ...

— Du-te, bă, d-acilea! O mie de ani nu se prind Valentinii!

— Să dea Dumnezeu! oftă Uşchitu.

Hoțul zări ghiulul în degetul lui Sile și ochii i se aprinseră din nou.

— Bagă-l în buzunar, să nu-ți cadă...

Săriră din mers, cu mult înainte de a intra în gara Constanța.

Litruță o coti spre centru:

— Vîslește după mine, bă, ăsta prostu. Tre' să luăm două valize și niscai dedesupturi, altminteri bate la ochi. Cine-ți vine la mare cu lopețile în buzunare?

Trîntiră cumpărăturile în geamantane. Hoțul opri un taxi:

— Tomis Nord.

— Iar faci vizite, Mitule? întrebă șoptit profesorul.

— Acolo-s gazde din destul, închiriază ogeacurile pe ruptelea. Se aplecă spre șofer: Nu știi mata vreo adresă?

— Cît stați?

— Trei săptămîni, poate o lună, depinde.

— Știu.

Opri în dreptul bufetului *Brotăcei* claxonînd scurt. Se desprinse de șpriț un bărbat negricios cu părul cîrlionți și amîndouă picioarele în ghips. Înainta în cîrje. Șoferul dădu jos bagajele:

— Ți-am adus doi mușterii, domnule George.

— Stai nițel, să vedem dacă ne înțelegem, spuse Ușchitu.

Infirmul zîmbi larg:

— Cu mine se înțeleg oamenii, numai că nu închiriez eu, ci mama. Treizeci și cinci de lei pe zi.

— Corect, aprecie Suveică. Să vedem camera.

Intrară într-un bloc din apropierea cîrciumii. Apartamentul era la parter, odaia avea terasă.

— În regulă! constată Litruţă. Se întoarse spre Sile: Doctore, dă-i un aconto.

Uşchitu puse cinci hîrtii de o sută pe marginea mesei, infirmul scoase o cheie:

— Uşa de jos nu se închide niciodată. Zîmbi cu ochii în pămînt: Aş avea o rugăminte. Dacă întreabă cineva, sînteţi veri de-ai mei... Altminteri avem probleme cu fiscul.

— E clar, făcu Uşchitu. Îi întinse mîna: Toma Vasilescu.

— George Stamatiu. Poet. Adăugă scuzîndu-se: O îndeletnicire care încă nu a adus nimănui averi...

Se recomandă şi Litruţă bîlbîind un nume la repezeală, apoi întrebă repede:

— Accident?

Infirmul îi servi cu ţigări, aprinse şi el una:

— M-a lovit, un italian cu maşina. Surîse: Adevărul e că vina o port eu: Apusul soarelui se poate admira nu numai din mijlocul străzii... Măicuţa mea termină serviciul la ora patru. Va fi încîntată.

În faţă, la *Brotăcei*, se îndesă în vorbă un bărbat scund, cu ochii extrem de mobili.

— Aţi rămas la dom' Stamatiu?

Purta blugi străini, fuma ţigări americane. Litruţă îl citi repede:

— Cît pachetul şi de care?

— Optsprezece lei *Kent*, super long, *Pall-Mall*, *Chesterfield*...

— Altceva?

— Un ceas Atlantic la 800, blugi, tricouri.

— Să vedem blugii.
Îi pofti acasă și deschise o valiză plină de boarfe. Fugarii își aleseră ce era mai trăsnit: tricouri cu semnele unei orchestre din München, pantaloni ciotcă de capse, sandale de prins pe un singur deget, ochelari și șepci ultimul răcnet.
Litruță făcu repede tîrgul. Ușchitul scoase banii:
— Spune-mi, te rog, nu ți-e frică? Dacă eram de la miliție?!
Bișnițarul zîmbi plimbîndu-și privirea de la unul la celălalt:
— Alt soi de oameni sînteți dumneavoastră...

— S-a prins!
— Vezi-ți de treabă.
— Dacă-ți spun! N-ai văzut cum le zîmbărea? Constănțenii îs unși cu toate alifiile, nu-i aiurești cu una cu două. Ascultă-mă pe mine, bă, ăsta prostu!
— Crezi că ne vinde?
Hoțul oftă:
— Să nu ne cumpere...
— Nu înțeleg.
— Să nu umble la cîntare: *Dai sau zic!*
— Șantaj?
— Păi? Cu ăștia de p-acilea poți să te aștepți la orice...
Mergeau spre Mamaia. Din blocuri curgeau gîrlă sezoniștii, chilipirgii la doi poli camera și parizer de trei ori pe zi.
Litruță băgase pachetul de țigări în brăcinari, după moda crailor. Lipăia din sandale cu ochii la Sile:
— N-ai treabă, guriță, să juri că ești neamț!
— De unde o fi adunat ăla atîtea haine, Mitule?

— Numai țoale? Pui pariu pe ce vrei că are un ceaun de ceasuri . . .

— De unde, mă?

— Sfînta bișniță. Vin vaporenii căptușiți, le iau la kg. și le dau la trei-patru sute bucata. Rîse: Trăia la noi în mahala unu' Mircea Closetaru. Îl chema Panait, dar îl porecliseră oamenii așa fincă repara umblătoarele. Ăsta, fratele meu, a roit-o în America, pe bune. În fiecare an venea cu cinci valize de boarfe străinești și le vindea ca pîinea caldă. Și-acu' te întreb eu de unde le lua?

— Cumpăra la grămadă.

— Pe dracu! Le-aduna de pe stradă, cocoș, e bine? Americanii au un fix, aruncă pe trotal ce se-nvechește. Closetaru le fățuia nițel și urgent la fufele noastre. Macioalele-s de groaza lumii, plătesc de trei ori prețul numai să n-aibă și alta la fel. Pînă s-au umplut toate de vitiligă.

— Serios?

— Nebune! Umblau după Mircea să-l omoare.

Intrară în Mamaia. Femei cîtă frunză și iarbă, odată s-aprinse tărîța în ăla micu:

— Ridicăm și noi ceva, nea Sile? Uite ălea două coaptele . . .

— Spui eu c-ai mîncat ciuperci!

— De ce, nene?

— Oamenii maiorului Dașcu sînt la un pas de noi, oricînd dăm cu crucea peste ei, și ție îți arde de idile!

— Urlă bărbatu-n mine, bă, ăsta prostu!

— Ptiu! Urîtu' pămîntului!

Vîntul sărăcise plaja de lume. Cei tari de înger înfruntau colbul nisipului cu ochii la valuri. Apa

mușca flămîndă țărmul, murmura înfundat. Șuțul o atinse cu vîrful degetelor.

— Taie!

— De, luna mai, abia a început sezonul.

O luară de-a chioara, cu mîinile în buzunare. În dreptul unui neamț cu tranzistorul pe pîntece, fugarii se opriră.

Radio-vacanța anunța ascultătorii că s-a instituit un concurs pentru sezoniștii cu spirit de observație. *Doi reporteri de-ai noștri* — urmă descrierea amănunțită a evadaților — *vor colinda litoralul, deghizați în turiști, vînzători de artizanat etc. Cine reușește să-i recunoască este invitat să telefoneze la sediul emisiunii.*

După lista premiilor, anunțul fu difuzat în patru limbi.

Ușchitu se uită la Litruță. Sta cu moartea-n sîn:

— Asta ce mai fu, nea Sile?

— Ne-au sculat omenirea în cap!

— Clar! Ce zici?

— Stăm în casă . . .

— Și împletim ciorapi pentru iarnă, nu? Dar ce-o să spună găzdoiu, te-ai gîndit? Adică vii la mare și faci plajă la bec?

— Mda . . . Să-i împingem ceva, să închidă ochii?

— Pui mîna în foc că nu te vinde? Vorba lui Dașcu, nimeni nu iubește fugiții . . . Pînă una alta hai la corturi să glojdim niște mici. La pînză stau grămadă cehii, pe limba lor n-a anunțat . . .

Cotiră spre faleză. Litruță părea și mai obidnic, pășea grămădit în el, ochi de venin. Ușchitu se interesă nedumerit:

— N-am priceput de ce umblă cu plosca?!

— Trombonul cu concursul?

— Da.

— Ce rost avea să pună pe spini o lume? Nu-ţi mai ieşea neam după opt seara ştiind că umblă doi scăpaţi, cu şişurile în palmă. Şi vorba aia, sînt în concediu.

— Ai dreptate.

— Iar dăm cinstea pe ruşine, oftă Litruţă. Să vezi acu' ce se holbează ghiorlănimea... Pocni din degete: Schimbăm macazu', bă, ăsta prostu! De-acu' încolo mergem de unu' singur.

— Fiecare pe barba lui! Ţi-a ieşit un sfînt din gură!

Hoţul clătină din cap lămurit:

— Vrei să scapi de mine, cocoş, numai la asta ţi-e gîndul!

— Ce-ţi trece prin cap? Mă gîndeam cum e mai bine. În doi ne dibuiesc repede, aşa-i cîntecul...

— Altu-i, frăţioare! făcu şuţul privindu-l strîmb: Ai grijă să nu ţi-l cînt eu într-o zi!

— Eşti într-o parte!

— Oi fi! Mînă spre corturi. Ne filăm unu' pe altu', pricepi?

— Nu.

— Merge unu' în faţă, celălalt în spate cu ochii cît cepele. Dacă se lasă cu vînzare dă şase.

— Aha!

— Ai venit de-acasă? Aşa că ia-o înainte, ţin eu lira. După un pogon, facem schimb.

Avusese dreptate hoţul, camping-ul gemea de cehi. Chitiră o masă dosnică. Litruţă comandă berea în nemţeşte, micii prin semne.

— Fii atent, bă, ăsta prostu, ieşirea prin Sărindar e spre ghiol.

Mîncau urmărind forfota mulţimii.

Deodată ochii hoţului se subţiară. Privea ţintă un tip brunet, coborît dintr-o maşină.

— Există un Dumnezeu, spuse Litruţă! Vino suflete, că de cînd te-aştept! Se întoarse spre Uşchitu: Ştii cine-i ăla?

— Titi Zugravu?

— Aş! Italianu'! Frateli, şmecheraşu' de ne puse funia în coarne pe şosea!

Sile se foi neliniştit:

— Lasă-l în plata Domnului, Mitule, de balamuc avem nevoie?

— Uliuu! gemu hoţu, mor frăţioare, mă desfac dacă nu-l întind.

— Litruţă!

Hoţul se ridică frecîndu-şi mîinile.

— Stai locului, Mitule! spuse Uşchitu apucîndu-l de mînă.

Litruţă se eliberă:

— Tre' să mă răcoresc, mă!

— Nu fi copil!

— Mă dau prins, nea Sile, dar tot nu-l las! Aşteaptă-mă aici. Rămase o clipă nehotărît, apoi îi aruncă şuriul: Ţine scula, mă descurc cu gaibaracele!

Uşchitu încercă în fel şi chip să-l oprească. Degeaba. Hoţul plecă glonţ.

Italianul băgase o găleată de apă în radiator şi tocmai se pregătea să urce la volan, cînd îl văzu pe Litruţă:

— Bongiorno, amigo! spuse Suveică apropiindu-se.

Escrocul făcu cîțiva pași înapoi și-odată o rupse iepurește printre corturi. Pungașul după el. Sile îi văzu înfundîndu-se în păpurișul ghiolului.

„Nu-i bine!“

Se ridică făcînd semn ospătarului.

Litruță îl ajunse repede. Italianul se răsuci cu mîinile îndepărtate, gata să sară. Rămăseseră pe loc citindu-și în ochi. Privirii hoțului nu-i mai încăpea cămașa. A celuilalt era neagră. Mitu Suveică măsură scurt locul: în spate începea mîlul, împrejur stufăriș. Întrebă rîzînd drăcește:

— Come te chiamă, napolitanule?

— Gică Oancea. Ești mulțumit? Gică Oancea, zis Opt Vieți, doctor de hoți.

— În regulă, frățioare, mai rămîi cu șapte. Pînă una alta scoate parnosa, nu-i bine să pleci cu ea pe lumea ailaltă. Banu-i ochiu dracului, Oanceo, te ia Sarsailă la poceală.

Din palma „italianului“ țîșni lama unui stilet. Întinse mîna:

— Vino și ia-o!

Zîmbetul hoțului se lăți. Făcu un pas înapoi și-odată își zvîrli piciorul drept. Șuriul zbură în apă:

— Treci la lopeți, Oanceo, și eu mi-am lăsat scula.

Opt Vieți se aruncă taur cu pumnii. Litruță sări dreapta-stînga, ocolind baroasele. Ținea mîinile în buzunare, zîmbind spurcat:

— Hai, cocoș, ostenește-te, lucrează! Așa.

Loviturile cădeau ploaie în gol sporind dracii bru-

netului. Hoțul trăia numai din fente și părul de pe limbă. Să te ferească Dumnezeu ce era la gura lui:

— Curaj, fratello! Bagă upercutu'! Slab! Bară! Și la muieri tot așa te muți de pe vatră pe cuptor? Țui!

Gică Oancea începu să gîfîie. Litruță făcu piciorul stîng roată înapoi și-l trimise ghiulea în ceafa „italianului", apoi săltă dreptul și-i prinse falca de jos.

Opt Vieți se prăbuși gemînd...

Sile veni în fugă. Îl văzu pe Litruță cu mîinile în buzunare mărunțind în picioare trupul escrocului.

— Mitule!

Hoțul își continua serviciul fără să-l bage în seamă. Trebui să-l ia, deoparte, la subțioară:

— Ajunge, mă, vrei să-și lepede potcoavele aici?

Gică Oancea, totul o rană, încercă să se ridice în genunchi.

— Scoate banii! șopti Litruță scăpînd din strînsoarea Ușchitului.

Opt Vieți își întoarse buzunarele. Erau goale. Hoțul clătină din cap:

— Să n-am spor dacă nu-l las la papuci! A cui e mașina, amigo?

— A... a mea.

— Lasă vraja că iar te iau în pene! Pe cine l-ai păgubit?

— Unu'.. de-al nostru... sezonist.

— Și numărul?

— L-am ciocănit singur...

— În regulă. Dă cheile!

Gică Oancea își șterse sîngele de pe față cu batista:

— Au rămas în mașină.

Litruță dădu să plece, apoi se răzgîndi:
— Ascultă, cocoș, dă-ți cu apă pe muian și ia troleibuzu' pînă acasă. Fiatu' îl rechiziționează băiatu'.
— N-ai s-ajungi departe, Suveică!
Hoțul tresări. Se uită la profesor apoi la Opt Vieți, clipind des:
— Mă cunoști?
— N-o să ajungeți departe, băieți, continuă escrocul. Azi-dimineață spunea la radio cum arătați, de-a-ntregul, adineauri treceau dubele...
— Încotro? întrebă îngrijorat Ușchitu.
— Spre *Hanul Piraților*.
— Minți!
— Pe sănătatea mea, nea Suveică!
Opt Vieți luă o țigară din pachetul Ușchitului, aprinse de la ăla micu, fără urmă de parapon.
— Aici nu răzbiți, fraților, vă găbuie urgent!
— Nu-mi purta tu de grijă. Hai, mișcă!
— Mașina-i pîinea mea, Mitule, nu pot aiuri pe nimeni dacă umblu cu tramvaiul unșpe.
— Sperii tu alta.
— Nu faci bine, trosnitorii îi cunosc numărul, nu mă văd în ea vă treziți în copci.
— Lasă-le vorbă.
— Cînd? Băieții sînt în treabă, care la Eforie, care la Mangalia, de, a început sezonul.
Litruță se uită nehotărît la Sile. Ușchitu îi puse mîna pe umăr:
— Renunță, Mitule, cine știe în ce bucluc mai intrăm.
— Bine, Oanceo, făcu hoțul aruncînd țigara. Dar bagă la schepsis un lucru: M-au nășit Colivaru și Tache Cric! Dacă ne vinzi muști pămîntu'!

— Cruce de aur, nea Suveică!

Se îndreptară toţi trei spre maşină. Opt Vieţi deschise portiera:

— Unde să vă duc?

— În Constanţa.

Pe drum, Gică Oancea desfăcu sticla de whisky.

— Momeala husănilor... Atunci pe şosea, n-am ştiut că sînteţi cărăbăniţi...

— Acu' ştii.

Băură cu schimbul. Opt Vieţi, vîrî mîna sub fotoliu şi scoase un teanc de sute.

— Ia colea, nea Suveică, barem o...

— Eşti valabil! interveni repede Litruţă cu ochii la Sile.

Escrocul opri brusc maşina:

— Gineală!

La intersecţie pîndeau doi miliţieni.

— În regulă! spuse hoţul coborînd. Dacă am nenoie de tine, un' te găsesc?

— La Cazinou. Baftă, fraţilor!

Capitolul XVII:

POLIŢE VECHI

Magdalena ignoră fulgerele din ochii tatălui. Se apropie de marinar:

— Ce anume v-a atras atenţia?

— Jocul de-a şoarecele şi pisica, domnişoară.

Pe Siutghiol plutea un soare cît roata carului, roşu purpură. Aprinsese norii, înfigea în semnele nopţii săgeţi lungi de lumină. Fugarii ascultau cli-

pocitul apei. Litruță mestеca gumă, Sile fuma rezemat de un plop subțiratic.

— Cine te-a învățat, Mitule, să te bați cu picioarele? întrebă Ușchitu într-un tîrziu.

Hoțul clefăi încîntat:

— Nevoia. Își suci brațele: Material puțin, vlagă puțină. Toată puterea mea stă în cap și-n dulige. Șeful dă porunci, gaibaracele robesc. Cîte huidume n-au întins săracele! Malacii nedeprinși așteaptă pumnu și-odată se trezesc cu spițul în burtă. Rîse: Hai să-ți arăt o fentă, bă, ăsta prostu.

Aruncă șișul în iarbă, descălță sandalele, apucă plăselele între degetele piciorului și dintr-o zvîcnire înfipse cuțitul în trunchiul plopului, la o palmă de creștetul lui Sile. Toată treaba durase cît ai număra pînă la trei.

Ușchitu încremenise.

— Ești nebun?!? Dacă mă nimereai?!

— Nu există! Bunghială la semn.

Sile feri copacul. Litruță repetă de cîteva ori figura și cuțitul se înfipse la fix. Ușchitu clătină din cap lămurit:

— Să nu-mi zici că n-ai fost circar!

— Nasulia asta am deprins-o de la Colivaru. La paișpe ani ținea, mergeam desculț în prăduieli. Prima vorbă, a comisarilor era: „Aruncă cuțitul și ridică mîinile!“ Îl lăsam să cadă și cît ai zice pește se trezea Valentin cu el în piept!

— Formidabil!

— Boala lui Colivaru erea să trimită șișul între ochi.

— Cu degetele de la picioare?!

— E bine?

— Cum naiba n-am auzit de el? Mai trăiește?
— Ce să mai trăiască... O singură dată a ferit unu' și s-a umplut de plumb. L-au îngropat cinci popi, boceau țigăncile să-și rupă pipota că era fustangiu rău.
Își puse sandalele, apoi vîrî șișul în buzunar. Uschitu aprinse o țigară:
— Mare fată ești!
Hoțul rînji:
— Am mai multe fețe...
— Sînt convins. Nu trec cinci minute să nu-mi oferi o surpriză.
— De-o pildă?
— De pildă adineauri, cu Oancea. Cum a devenit docil, așa, dintr-o dată?
— A prins drag de mine.
— După ce l-ai pus jos?
Litruță se întinse cu mîinile sub cap:
— Dacă mă punea el îi sărutam eu caraba. Legea... Cît nu mă simte obidnic îmi ciugulește din palmă, m-a prins la cotitură, vin eu pe locul doi.
— Și banii?
— Care bani?
— Care ți i-a dat.
Hoțul scoase sutele din buzunar, și le numără.
— O fi mirosit că nu-mi curge laptele-n păsat... Două mii, buni și ăștia.
Se uită la ghiulul Uschitului:
— Te fac om?
— Țțț!
— Cinșpe foi.
— Nu.
— Opșpe și să fie într-un ceas bun!

— E de la mama, Mitule, nu-l dau pentru nimic în lume.

— Ești fraier. Se ridică: O roim? A început să strîngă.

Porniră spre casă. S-aprinseră felinarele, perechile mergeau la Mamaia în petreceri. Ușchitu umbla în față, ăla micu ținea umbra. La bufet, muncile erau în toi, chelnerii se speteau cărînd băutura.

— Lingem și noi un șpriț, bă, ăsta prostu'? întrebă Litruță apropiindu-se.

Ușchitu se codi.

— Să nu ne recunoască careva . . . Poate în altă parte.

— Hai *La băieții veseli*.

— Unde?

— Lîngă stadion, în spate. Spargem semințe, luăm un mic... Hai că fac eu cinste.

— Dar ce, ai intrat în anul morții?

Litruță îl apucă de braț. Dinspre bulevard venea o patrulă.

— Șase!

Cotiră printre blocuri căutînd întunericul, Sile șopti:

— Cît pe ce să le picăm în brațe.

Se opriră. La fiecare răspîntie stătea un sergent, mașini cu semnele miliției se încrucișau.

— Ce-i asta? întrebă Ușchitu.

— Trai pe mărăcini. Nu ne slăbesc deloc . . . Iar tre' să mutăm cortu', dom' profesor!

— Cum? Nu vezi ce-i prin cartier? Prăpădenie!

— Cum o da tîrgul și norocu'. Baftă pe ăla cu poezelele, cinci sutare înainte plus boarfele.

Ușchitu își mușcă buzele:

— Restul de bani au rămas în valiză...
— Ce?!?
— Am socotit...
— Ai socotit merele din corcoduş! Husăn eşti, fratele meu!
— Adică să ies pe plajă, cu aproape douăsprezece mii?!
— Nu! Lasă-i gazdei, vorba aia, ai toată încrederea. Ridică ochii spre cer: Tolomac e Doamne!
Farurile unei maşini măturară tufişurile. Fugarii se făcură una cu pămîntul. Litruţă spurca înfundat:
— Mai ai fraţi pe-acasă, bă, ăla prostu?
— Asta este, le facem cruce!
— Fără bani nu răzbim! Ia-te după mine.
Porniră tupiluş spre blocul lui Stamatiu. Drum anevoios, ferestrele întindeau pe iarbă preşuri de lumină, trebuiau ocolite.
— Nu te-nţeapă Sarsailă, Mitule?
— Să mori de rîs! Nu-i ăsta balconu'?
— Ăsta-i.
— Intrăm pe aici.
Noroc că lăsaseră uşa crăpată, dintr-un salt fură în odaie. Sile întinse mîna spre comutator.
— Bă, tu te-ai sonat de tot! constată Litruţă apucîndu-i braţul. Umblă pisiceşte, gloabă!
Uşchitu găsi valiza răvăşită. Forfoti prin ea apoi ridică ochii spre ăla micu:
— Banii au dispărut!

Brusc, lumina se aprinse. Fugarii se întoarseră muşcaţi de şarpe.
Sprijinit în cîrje, Stamatiu surîdea în prag.

— Bună seara, domnilor. Dacă îmi amintesc bine v-am dat o cheie . . .

Litruță se repezi la fereastră, trase perdeaua, apoi își înfipse mîinile în buzunare. Pe buze îi flutura zîmbetul care nu-i plăcea Ușchitului:

— Ești șmecher, ai?

— Poftiți?

— Poftesc, guriță, al dracului poftesc să-ți număr nițel măselele!

— Domnule inginer, spuse liniștit poetul, parcă așa v-ați recomandat, folosiți un vocabular care nu vă onorează. Nici maniera de a pătrunde într-o locuință nu dovedește o educație prea îngrijită . . . Ce trebuie să cred?

— Ai limbă de aur, cocoș, dar nu ține. Banii!

— Sau viața, nu? Am înțeles. Surîse: Din păcate va trebui să vă decepționez. Sînt un om sărac.

— Ai mai prins tu între timp ceva osînză, cotrobăind prin valize!

Stamatiu se uită la Ușchitu:

— Mă tem că prietenul dumneavoastră se află într-o dispoziție specială. Sînt eu vinovat că ați lăsat ușa de la balcon deschisă? Cineva s-a furișat înăuntru, e singura explicație . . .

Sile nu știa ce să creadă. Îngînă nesigur:

— Scuzați . . .

— Leoarba! i-o tăie scurt hoțul. Încă nu te-ai prins ce jigodie zace-n ăsta?! Se întoarse spre poet: Scoate lovelele, neamule, că te mărunțesc!

— Mitule, interveni profesorul poate că într-adevăr . . .

— Tu să taci, auzi!

Gazda ridică din umeri oftînd:

— Observ că nu ajungem la nici un rezultat. Deși îmi este profund dezagreabil, propun să apelăm la ajutorul domnilor de la miliție. Sînt afară în fața blocului, măicuța mea susține că dumnealor caută doi evadați...

Fugarii se priviră iute. Stamatiu își lăți zîmbetul:

— Sînteți convinși că-i bine să-i chem?

— Cheamă-i!

— Mă rog.

Se întoarse. Litruță îi repezi pe neașteptate piciorul în rinichi. Poetul se prăbuși secerat. Cît te-ai răsuci într-un călcîi, hoțul apucă ghipsul și începu să tragă.

Ușchitu privea îngrozit:

— Ce faci?!

— Cască ochii, bă, ăsta prostu!

— Ai înnebunit, nenorocești omul!

Litruță se ridică cu cizma de ipsos în mînă. Arătă piciorul lui Stamatiu, vîrtos, ars de soare:

— N-are nici pe dracu, e bine? Și-a pus încălțările de hohă, să ia ochii presarilor și noaptea dă în jaf casele fraierilor!

Lui Sile nu-i venea să-și creadă ochilor. Rezemat de perete, Stamatiu își scoase liniștit și cealaltă cizmă. Întrebă mirat:

— Cum te-ai prins, frățioare?

Hoțul fuma ieșit din piele:

— Sînt lovit cu capul în pragul de sus.

— Școala lui Tache Cric, de! spuse „poetul" zîmbind. Să n-am noroc dacă nu ești tu Mitu Suveică zis Litruță!

— Oi fi... Îl măsură lung și-odată izbucni: Gustărică!

— Ți-a fătat purceaua?

— Bă, Gustărică, bă!

Își strînseră mîinile rîzînd. Ăla micu, pipăi tăietura din obraz:

— Uite cine m-a cujbit, nea Sile, în caftul de la Romeo! Ți-am povestit...

Gustărică pocni palmele:

— Și eu fazan! Tocmai pe tine m-am găsit să te strujesc! Bă, Mitule, bă, cît e de cînd nu ne-am văzut?

— Douăzeci și cinci de ani...

— O viață de om! Ultima oară ciuguleam pe-aceeași parte la Pop și Bunescu. Țineai tira lui Gică Os. Mai știi ceva de el?

— S-a legat la cap cu o fufă din Militari, are și puradei. Una Minodora, fata lui Vanghelatu, tre' s-o știi!

— Nu eream în vorbe cu ea prin cinzeci?

— Pe tac-su l-am văzut în iarnă, l-a uitat moartea, abia se mai ține.

— Vanghelatu', spaima simigiilor...

— Încă unul care s-a dus!

Petreceau în minte, aprinzînd focuri stinse de mult. Ușchitu, așezat pe marginea patului, încă nu-și revenise după figura cu cizmele de gips. Litruță îi da înainte:

— Și tu?

— Am împletit paișpe coți la pîrnaie, Mitule, după nasulia din Grand. P-ormă m-am aciuat în Constanța. Altă lume, nu se mai prăduiește ca pe vremuri...

— Văd că te-ai înțepat la vorbă...

— Gura nu cere chirie. Aici se bate smîntîna trosnitorilor, fiecare cu fentele lui. Zîmbi: Am auzit că ai lucrat cu fraţii Zugravu în cooperativă.

Hoţul dădu din mîini a lehamite:

— Zi că m-au lucrat, din cauza lor pătimesc.

— Păi n-au mierlit-o?

— Ei, şi? Îşi aduse aminte de profesor: Ucenicu' lui mandea. Sile Dragu, zis Uşchitu.

— Şuţ?

— A-ntîia! Prăduia în Cruce corcoduşele de pe garduri . . . Rîse. E porumbel rău, om cu carte. Am roit-o în doi şi mi-a rămas pe braţe.

Gustărică îi cîntări lumina din ochi.

— Stofa-i bună, nu-i simţi urzeala, dac-o fi şi cuvîntăreţ . . .

— Profesor! La vorbe te bagă-n cofă.

— Ar putea ieşi ceva, ai băgat de seamă, acu' altă făină se macină. Dă cu şişul?

— Mai ai nevoie de şiş la aşa hoit? Pune mîna să-i vezi caroseria! Ia-ntoarce-te, bă, ăsta prostu'.

Uşchitu se simţi scos la mezat. Spuse zîmbind:

— Prietenul nostru Litruţă glumeşte, te asigur . . .

— Să vezi drăcia dracului cînd ridică macaraua. Gimbeală pumni, neamule, parcă-s oale de praznic. Paişpe chelneri a culcat într-un caft în Cişmigiu, pe cinstea mea!

— Scurtează coada vulpei, Mitule!

— Zece ereau, bă? Ereau!

— Oricum, n-am fost singur.

— Păcat că n-ai văzut lucrarea, Gustărică, adăugă hoţul rîzînd. Umplurăm spitalele . . .

Stamatiu scoase un pachet de ţigări americane şi le oferi.

— Presarii vîntură cartierul, fraţilor.

— Numa' cartierul? făcu Litruţă oftînd.

— Ce-aveţi de gînd?

Hoţul ridică din umeri:

— Parcă ai de ales? Pînă una alta tre' spart cleştele.

— Cum?

— Aia e, cum?

— Greu, Mitule! spuse Gustărică clătinînd din cap. Greu al dracului. Ieşiţi, vă anină! Îşi plimbă pe gînduri privirea de la unul la celălalt: Rămîneţi la mine.

Stamatiu împinse dulapul. În spate sta mascat canatul unei uși, destul de larg să încapă amîndoi.

— La caz de Doamne ferește, vă pitiți aici. Eu bag demagogia...

— Și a bătrînă?

— Mama-i în București la neamuri.

Ochii Uşchitului sclipiră:

— Îţi mulţumesc, domnule Stamatiu, ești un om de ispravă.

— Sînt din tagmă, profesore, știu ce înseamnă să fii la ananghie.

Gustărică aduse mezeluri și o sticlă de vodcă. Ușchitul fuma ascultînd amintirile pungaşilor.

— Ereai ca fiara, Mitule, nu iertai nimic.

— Numai proștii iartă, frățioare.

— Pe Săculete l-ai dășchis numai pentru că s-a uitat la Safta, ţiganca.

— O ţineam de inimă, Gustărică.

— Ştiu bă, ştiu.
Încremeniră. Soneria de la intrare bîzîia lung, insistent. Stamatiu duse degetul la gură, răsuci dulapul şi fugarii dispărură în spate.
Se auzi un schimb şoptit de vorbe apoi paşi care se apropiau. Fugarii se priviră speriaţi. Şi deodată glasul lui Gustărică umplu încăperea:
— Mitu Suveică zis Litruţă, îţi aminteşti de sorămea Anca? Cînd ai culcat-o în grădină, abia împlinise 12 ani! Respiră lung, greu, apoi adăugă: Îmi pare rău de dumneata, profesore.
Altă voce, articulă răspicat:
— În numele legii . . .

Capitolul XVIII:

RISCURI

Joe Strickland din New-York, condamnat la scaunul electric izbucni în rîs:
— Hai să fim serioşi!

Musca se zbătu un timp în plasa păianjenului apoi renunţă. Firele subţiri îi înnodau aripile, o sugrumau. Profesorul urmărea spectacolul cu interes. Cineva ordonă să ducă mîinile la ceafă şi să iasă. Simţi în coaste cotul hoţului. În ochii lui Litruţă, ardeau văpăi. Îşi proptise umărul în dulap şi-l îndemnă printr-un semn scurt să facă acelaşi lucru. Sile înţelese. Se rezemă cu spatele de canatul uşii şi împinseră mobila amîndoi odată.

Dulapul se prăvăli cu zgomot. Cărţile, cutiile şi valizele aflate deasupra zburară prin încăpere sporind deruta. Hoţul smulse cablul lămpii cu abajur din priză şi odaia se scufundă în întuneric.

Se auziră gemete înfundate, înjurături, vocea celui care ordonase să ridice mîinile:

— La prima mişcare trag!

Fugarii se repeziră spre uşă. Becul de pe scară lumina palid. În holul blocului apăruseră doi miliţieni.

— La deal! şopti hoţul.

Urcară treptele, cîte patru o dată, speriaţi de moarte. Zarva venea din urmă amplificată cu fiecare etaj. Una după alta uşile se deschideau, bărbaţi în pijamale năpădiseră balustrada.

— Ce se întîmplă?

— Ce-i balamucul ăsta?

Pătrunseră pe terasa pentru covoare, sus, deasupra blocului. Hoţul îşi roti privirea jur împrejur. Descoperi într-un colţ un răcitor vechi, abandonat.

— Împinge gloabă!

Îl proptiră în faţa uşii blocînd intrarea. La timp. În spate se auzeau zgomote de paşi, respiraţii precipitate, ordine.

Hoţul cercetă streaşina blocului. Un culoar subţiratic trecea prin dreptul ferestrelor de la uscătorii. Îl traversară în fugă.

— Hudubaia, spuse Litruţă, are cinci scări. Coborîm pe partea ailaltă.

Se opriră la etajul VIII. De jos răzbăteau paşi grăbiţi.

Litruţă îşi lipi urechea de uşa liftului, apoi apăsă pe buton. Alături se afla nişa crematoriului. Se re-

pezi înăuntru și cocoțat pe vîrfuri strecură mîna pînă la sistemul de cuplare șoptind:

— Atenție! La semnul meu sucești clanța.

Cușca urca încet. Pași grăbiți se auzeau din ce în ce mai aproape. Hoțul își mușcă buzele:

— Acu'!

Uşchitu deschise ușa. Liftul se oprise între etaje, tavanul cutiei de metal se afla la înălțimea picioarelor. Se aciuară printre cabluri, apoi hoțul trase ușa restabilind contactul.

— O mie de ani nu se prind gorobeții!

— Să te văd cum ieși! suflă Ușchitu.

— O să vezi. Mare husăn ești, frățioare!

Profesorul își aminti spusele lui Gustărică. Oftă. Hoțul îi ghici gîndul.

— Cum bagă unu' nasoala ai și înghițit cîrligu'. Zîmbi: La ce ți-or fi folosit școlile alea?

— Adică toată lumea minte, Mitule?

— E bine?

— Nu e bine!

Hoțul scoase șișul:

— Să mor eu dacă nu te las aici!

În lift urcară doi gradați. Fugarii recunoscură vocea maiorului Dașcu.

— Ce-i cu apartamentul 5?

— Sînt plecați în concediu, la munte. Poate mai sus. . .

Coborîră. Privirea hoțului sticli:

— E în regulă!

— Ce să spun. . .

— Tot n-ai priceput, gloabă? Apartamentul 5 a rămas de pripas.

— Şi?

— Ne-aşteaptă. Scoase din buzunar o sîrmă subţire, o răsuci în fel şi chip. Să ştii de la mine, bă, ăsta prostu, fără două proţapuri la car o împopistrezi! Şi-acu', fii atent! O să cheme careva liftul jos. La semnul meu decuplezi...

Planul hoţului se dovedi bun.

Opriră între parter şi etajul I. Pe culoarul primului cat nu era nimeni. Se apropiară de apartamentul cu nr. 5 călcînd pe vîrfuri. Litruţă introduse sîrma în broască şi deschise uşa.

Pătrunseră în vestibul.

Litruţă începu să scotocească prin cămară, deschise frigiderul.

— Ai înnebunit, Mitule, de mîncare-ţi arde?

— Dacă nu beau ceva mă desfac!

Mîinile îi tremurau. Dibui o sticlă, îi scoase dopul şi mirosi conţinutul:

— Razi un gît?

— Să nu fie naibii cine ştie ce otravă.

— Aş! Jamaică. Ia, cu gînd curat!

Băură pe rînd, apoi aprinseră ţigările. Hoţul cercetă sufrageria şi dormitorul, se apropie de fereastră.

— Cît o fi pînă jos?

— Cam patru metri.

— Dacă ne lăsăm în mîini, mai rămîn doi. Merge.

— Adică?

— Călătorului îi stă bine cu drumul. Terminăm ţigările, romul şi o întindem.

Uşchitu surîse trist:

— Au făcut centură în jurul blocurilor, Litruţă!

— Asta li-e meseria.

— Ne arestează imediat, nu-ți dai seama?
Hoțul prăbușit într-un fotoliu oftă adînc:
— Tre' -ncercat.
— Părerea mea ar fi să rămînem pe loc.
— Părerea mea ar fi să te lași de păreri, gulie! O luăm la papuc urgent.
— Ușor de spus... Cum?
— Ne dăm după păr.
Stinse țigara și începu să burfuiască dulapul. Alese două cămăși de culoare închisă:
— Schimbă-te, albul se vede de la șapte poște!
— Ai dreptate. Uite la chestia asta nu m-aș fi gîndit, recunoscu Sile.
— Parcă ziceai că te cărăbănești singur... Ține umbra și calcă pe deşte!
Deschise încet fereastra dormitorului năpădită de iederă. Spatele blocului de vizavi sporea întunericul. Hoțul scotoci cu privirea îndelung în noapte apoi se hotărî:
— Baftă! Ține-mă de mîini.
Sile îl lăsă de-a lungul etajului, se aplecă mult peste pervaz micșorînd distanța și îi dădu drumul. Auzi un geamăt înfundat. Se grăbi să sară. Jos, la temelia blocului Litruță, leoarcă de năduşeală își freca glezna între degete. Șopti:
— Mi-am rupt încheietura!

Profesorul îi legă piciorul strîns cu centura.
— Cum naiba, Mitule, erai la mai puțin de doi metri?
— Ceasul ăl rău, îngînă hoțul printre dinți.
— Dacă mă ascultai...
— Stai de sprijin.

Se agăţă de braţul Uşchitului icnind la fiecare pas. Se strecurau cu fereală, lipiţi de ziduri. Pe aleea din colţul blocului aştepta o Dacie cu cheia în contact. Hoţul se instală la volan:

— Crezi că o să poţi conduce, Mitule?

— Trebuie!

Maşina alunecă încet, printre blocuri. Ieşit pe autostradă, mări viteza.

Uşchitul întoarse capul. Din spate veneau săltînd două faruri.

— Patrula!

Hoţul stinse toate luminile maşinii şi suci volanul pornind orbiş pe toloacă. Profesorul îi atrase atenţia:

— Fii atent, Suveică, în orice clipă poţi să intri într-un copac.

Norii măturaseră luna de pe cer, nu se vedea decît noaptea. Goneau la întîmplare. Roţile săltau bezmetic printre gropi aruncîndu-i dintr-o parte în alta.

Hoţul coti la stînga. Sus, pe un dîmb, ţîşniră dintr-o dată lumini lungi, tremurătoare. Din coastă soseau altele, în spate întunericul începuse să-şi piardă vlaga.

— Vin în potcoavă!

Farurile se apropiau muşcînd pămîntul. Întoarseră ochii în dreapta. La cîţiva metri se desluşea tulbure perdeaua de copaci.

Ăla micu' lăsă moale mîinile de pe volan. Glezna i se umflase, dureri ascuţite îl fulgerau la orice mişcare. Spuse moale:

— Sfîrşit!

Profesorul sări, din maşină:

— Coboară!
— Nu pot.
— Poţi! Trebuie să poţi, Mitule!
Sile privi încă o dată ghemurile de lumină care săltau în noapte, apoi pădurea plină de umbre. Hoţul îşi încercă piciorul beteşugit. Gemu:
— Nu ţine Uşchitule!
Profesorul nu-i răspunse. Îl ridică pe umăr şi se năpusti în întuneric.

Capitolul XIX:

HĂITUIALA

Maquisarzii înconjuraseră pădurea tăind trădătorului orice cale.
Jacques urmărea operaţiunea prin binoclu;
— Imposibil să scape. Doar dacă are aripi.. Nu se înşelase.

Fiecare pas trebuia cucerit. Copacii răsăreau vrăjmaşi în cale, îşi arcuiau pe neaşteptate rădăcinile împiedicînd drumul fugarilor. Sile înainta orbeşte, braţele pipăiau întunericul în căutarea obstacolelor.
Hoţul murmură cu căldură:
— Zi, nu mă părăsişi, frăţioare!
— Nu!
— Zi, nu-l lăsaşi pe ăla micu!
— Tu mă lăsai?
Litruţă tăcu. Înotau prin smoala nopţii cîntărind

fiecare zgomot. În spate, la poalele pădurii sosiseră mașinile. Șase perechi de faruri luminau pădurea.

Un glas puternic somă prin portvoce:

— Predați-vă!

Zăvozii lătrau furioși, lanterne puricau tufișurile.

— Maiorul Dașcu! scrîșni hoțul. Începe circu'...

Sta în cîrca Ușchitului ferindu-și piciorul vătămat.

Profesorul încercă să se orienteze. În dreapta se deschidea o rîpă întortocheată, ascunsă luminii. Coborî repegușul, cu spatele, agățîndu-se de buruieni.

— E ultimul avertisment! continuă maiorul. Așteptă cîteva secunde apoi ordonă: Foc!

Ușchitu ținea firul rîpei. Un pîrîiaș îi uda sandalele, desenîndu-i calea. Litruță sta cu ochii pe cer:

— Cățeaua!

Sile ridică privirea. Cosorul lunii secera norii vineți. O lumină subțire clătină întunecimea, umplînd pădurea de umbre.

— Mai poți, frățioare? întrebă hoțul.

— Pot.

— Știi, tot timpul am crezut că vrei să scapi de mine.

— Cînd am vrut, ți-am spus.

Hoțul oftă.

— Acu' îmi pare rău, profesore.

— Pentru ce?

— Te-am ținut de tolomac, numa' într-un mișto...

— Vezi-ți de treabă.

Litruță își învîrtea înnebunit capul în toate părțile, cîntărind umbrele. Bolborosi fără convingere:

— E bine, nea Ușchitule! Ține-o așa că e bine!

Profesorul începuse să simtă kilogramele hoțului, respira din ce în ce mai greu. Apa bătută de sandale

clipocea mărunt. Se opri privind în urmă. Ochi de lumină înşiraţi în semicerc înaintau scormonind cu grijă sihla.

Sile porni mai departe întinzînd pasul. Brusc rîpa se rupse în două.

— Dreapta, neamule, suflă hoţul.

Alesese cursul apei. Malurile urcau costelive, împăienjenite pe creştet de tufişuri mari. Hoţul le petrecea atent cu privirea.

Din spate răzbătea vocea maiorului:

— Amintiţi-vă discuţia de la telefon, domnule profesor!

— Se simte stăpîn pe situaţie, observă Uşchitu.

Gîfîia. Litruţă încerca din răsputeri să-i aţîţe focul:

— Ia plăseanu şi de data asta, ascultă-mă pe mine! Apa a aiurit zăvozii, e bine...

Vorbele alunecau pe lîngă urechea Uşchitului fără să se anine. Îşi încleştă maxilarele, potrivi povara. Malurile prinseră să scadă, în curînd pîrîiaşul ieşi la drum drept.

Litruţă se întoarse.

— Am luat distanţă bună, frăţioare, abia se văd.

Ăla micu se lăsă în patru labe şi Sile respiră lung. Înaintau de-a buşilea, mărăcinii le sfîşiau hainele, tufişurile de mure întindeau braţe lungi, încărcate de spini. Glezna lui Litruţă se umflase, gemea înăbuşit la fiecare atingere.

Vocea maiorului Daşcu ţîşni din noapte:

— E inutil, domnule profesor, nu vă daţi seama?

Şuviţe subţiri de lumină le ardeau tălpile.

Uşchitu scuipă cu obidă:

— Vor să ne prindă vii!

— Aiurea, trag ca agiamiii!
— Nu, Mitule, ne obligă să stăm pe loc.
— Fă stînga, frăţioare, spre cărăruie.
Poteca se prăvălea într-o viroagă. Ieşiţi din bătaia lanternelor, Sile săltă hoţul în spinare şi o porni la fugă.

Colbul drumeagului înşira o panglică subţire de lumină printre tufişurile în floare. Litruţă ferea din calea Uşchitului crengile turuind:
— Aşa, neamule, aşa trăi-te-ar Dumnezeu, bagă cărbuni!
Profesorul ostenise, gîfîia precipitat, hoţul apăsa plumb, dar continua să alerge. Sîngele îl izbea cu pumnii în tîmple, imaginile prinseră să se clatine năpădite de altele uitate de mult...
... Căruţa săltînd spre prăpastie... Sugaciul izbit de loitre urlă... Încă douăzeci de paşi... Cincisprezece... Nu poate s-o ajungă deşi fuge din răsputeri... Trebuie sucit proţapul... Ştie el, Sandu Goace, de ce lasă căruţa cu proţapul întors cînd deshamă caii. Să nu poată porni la vale... Cîţi ani avea pe atunci? Era în clasa a III-a, în vacanţă... Copilul plîngea... Goace şi nevastă-sa prăşeau, departe la buza rîpei... I-a fost milă, a încercat să-l ogoiască... Huţa-huţa cu căruţa... A îndreptat roţile din faţă...
O rachetă ţîşni deasupra viroagei vărsîndu-şi încet lumina. Maiorul Daşcu, strigă ceva. Dar Uşchitu n-auzi. Trebuie să ajungă căruţa din urmă, să-i sucească proţapul... Încă zece metri. A reuşit. Nevasta lui Goace sărută copilul plîngînd, bărbatul alb la

faţă ridică sapa... Aleargă înnebunit spre casa bunicilor...

Sudoarea curgea şiroaie pe fruntea Uşchitului împăienjenindu-i vederea, greutatea din spinare îi sugea vlaga.

...Dacă n-ar fi avut ruksacul! Cînd ajunse în gară, trecea ultimul vagon... Trebuia să-l prindă... Nemţii intraseră în oraş, era ultima lui şansă. Alerga pe lîngă şine, se împiedica în pietriş... Mecanicul îi făcea semne de încurajare... Ruksacul îl trăgea de umeri... Vîrfurile degetelor atinseră bara... Încă puţin! Se rostogolise izbit de un macaz... Muşca pămîntul, îl lovea cu pumnii...

Sile se ridică greu. Avea palmele zdrelite, genunchiul îi sîngera.

Hoţul chircit în spate şopti:

— Opreşte-te, nene, trage-ţi sufletul!

Respiraţia Uşchitului devenise un şir neîntrerupt de mugete... Îl frigea spinarea, paşii i se împleticeau. Porni mai departe în fugă.

...„Stai! Stai nemernicule!" Ţipetele fetei dispăruseră odată cu maşina... Hotărîseră să ia masa la restaurantul Băneasa... Angela purta o rochiţă scurtă, cu trandafiri... Nu era nici un taxi... Oprise lîngă ei o maşină particulară... Un individ negricios cu zîmbet murdar... Privea lacom genunchii fetei... A coborît înaintea Angelei s-o ajute... Ticălosul a demarat brusc... S-a înfundat în pădure... Alerga disperat, urlînd...

Trupul Uşchitului devenise o sobă încinsă. Se clătina beat, izbindu-se de copaci.

Hoţul îl zgîlţîia îngrozit de umeri:

— Opreşte, nea Sile, opreşte-te!

Scăpaseră de sub puterea armelor, automatele pocneau înfundat undeva departe, dar profesorul continua să alerge.

Sîngele îi pătrunsese în albul ochilor, la colţurile gurii apăruseră două firicele subţiri de spumă.

— Nene!

Un cerc de foc strîngea fruntea Uşchitului.

„Trebuie să ajung căruţa... Dacă nu întorc protapul se prăbuşeşte... În căruţă e Angela... Ruksacul... Dacă n-aş avea ruksacul..."

Roţile căruţei sînt de fier, alunecă pe şine... Mecanicul a împrumutat chipul omului de la volan... Îi face semne, strigă:

„Mai repede, mai repede!"

Locomotiva se afundă în pădure... Angela ţipă...

— Stai, nemernicule!

Cu un urlet lung, răguşit, profesorul se prăbuşi în păpurişul ghiolului.

Îşi reveni greu, ca după o beţie. Apa era caldă şi plăcută, totuşi Uşchitu îşi simţi dintr-o dată piciorul înţepenit.

— Repede, cuţitul!

— Ce s-a întîmplat?

— Cîrcelul!

Se înţepă şi durerea dispăru. Hoţul băgă înapoi şişul în buzunar. Înota alături fără să piardă malul din ochi.

— Încă n-au apărut. Rîse clătinînd din cap: Mare laţă eşti, frăţioare! De cînd mama m-a făcut n-am văzut pe careva să scape pietrele ca tine.

— Mi-am pierdut controlul, Mitule.

— Lasă că l-ai pierdut bine. Scoteai flăcări pe nări ca o locomotivă, pe cinstea mea!
— Epuizarea... Începusem să delirez...
— Da, bă, nebune, credeam că te-ai sonat!
— În orice caz, nu eram departe...
— Ascultă, cocoș, cine-i Angela?
Uşchitu nu-l răspunse. Plutea pe spate cu mîinile întinse. O toropeală dulce îl cuprinse dintr-o dată, ochii i se închideau. Hoțul îl privi încruntat:
— Ce-ai, neică?
— Nu mai pot, Mitule! Măcar un minut...
— Mînă, jerpane!
— Brațele. Nu mă mai ascultă...
— Mînă, n-auzi?
Profesorul se răsuci. Înota brambura, fără vlagă. Hoțul întoarse capul:
— Uite-i!
Pe mal apăruseră lumini. Vînturau păpurişul şi apele negre, cîinii lătrau furioşi. Uşchitu îşi scutură toropeala:
— La fund!
— Stai blînd, bă, ăsta prostu', nu bat lanternele pînă aici. Iar i-am tras în piept, e bine?
Avusese dreptate. Tivul spălăcit de lumină se plimba nehotărît cîțiva metri mai încolo. Profesorul lupta din răsputeri să țină ochii deschişi, dar pleoapele îi cădeau grele. Hoțul observă:
— Bagă capul în apă. Aşa. Acu' scutură-l. Dacă intră soiul în tine ai rupt cosorul, te halesc mîine peştii la fund. Hai că mai avem la un colț, 'ete faleza!

Ieşiră pe mal de-a buşilea. Îndată ce simți tare

dedesubt, Sile se prăbuşi cu braţele desfăcute. Litruţă cerceta atent împrejurimile:

— Ştii unde-am ajuns, gulie? Pe lîngă Eforie Sud...

Un tren de marfă oprise în gară. Hoţul se aplecă asupra Uşchitului.

— Scoală, ţărane, c-a venit acceleratu'! Scoală, mă! Trăgea de el cu amîndouă mîinile, îl imboldea în coaste.

— Lasă-mă!

— Hai că pleacă trenu'! Hai, cocoş, sus, sus!

Sile se ridică greu, rupt de oboseală. Înaintă împleticit printre şine. Litruţă chiti un vagon descoperit.

— Aici!

Profesorul reuşi cu chiu cu vai să depăşească oblonul şi se nărui. Hoţul aplecat deasupra terasamentului privea în toate părţile.

Nu-i observase nimeni.

Deasupra capului soarele îşi lepăda căldura. Mirosea a cărbune ars şi a tablă încinsă. Litruţă deschise ochii. Văzu o bucată de cer, apoi cuşca de fier, apoi trupul profesorului răstignit pe podeaua vagonului. Dormea adînc respirînd lung, cu gura întredeschisă.

Hoţul se ridică în genunchi încercînd să recunoască împrejurimile. Marfarul încremenise pe o linie moartă din Mangalia. Căscă pînă îi trosniră fălcile şi se aşeză, rezemat de oblon, scoţînd tot ce avea prin buzunare. Ţigările din pachet erau zob, teancul de sute mai păstra umezeala. Le întinse, la picioare, bancnotă lîngă bancnotă.

Deodată ochii i se aprinseră. Văzuse ghiulul Uşchitului... Întoarse capul vrînd să alunge ispita, dar incrustătura dragonului făcută cu meşteşug îi rămase pe retină. Îl privi lung. Soarele umplea aurul de lumină. Întinse mîna să-l scoată. Imposibil. Intrase adînc în carnea degetului umflat de oboseală.

Litruţă începu să-şi roadă unghiile cuprins de un tremur uşor. Duse fulgerător mîna la buzunar şi scoase şişul.

Sile deschise ochii. Cîntări, clipind mărunt, făptura hoţului.

— Ce-i? Ce s-a întîmplat?

Ala micu îşi muşcă buzele. Flacăra din privire i se stinse. Băgă pe furiş cuţitul înapoi în buzunar îngînînd:

— E în regulă, neamule!

Capitolul XX:
SINGURA ŞANSĂ

Hernando goli paharul şi spuse:
— Mă întrebam tot timpul cine vu pune chestiunea în ecuaţie. Zîmbi. Noroc că s-a inventat întîmplarea...

Uşchitu încercă să se ridice. Gemu. Îl durea carnea, parcă fusese bătut cu maiul. Pantalonii şi cămaşa erau ferfeniţă, pline de sînge, palmele julite prinseseră o crustă subţire, întunecată. Îşi privi pieptul, numai zgîrîieturi, apoi pe Litruţă:

— Am trecut prin darace?
— Mai rău!
— Ce noapte, Dumnezeule, ce noapte!
Hoţul clătina din cap rîzînd:
— O luaşi tăureşte, ziceam că te-a muşcat strechea... Unde era drumu' mai spurcat, p-acolo o coteai! Îi pipăi oasele: S-au strîmbat?
— Nu.
— Atunci e-n regulă.
— Tu cum stai? întrebă profesorul cercetîndu-i glezna.
— În două zile-s nou, o putem lua de la-nceput.
Uşchitu se lăsă pe spate cu ochii aninaţi de înălţimi. Rămase aşa vreme îndelungată. Ăla micu se foi:
— Nu te taie la ramazan?
— Nu.
— Cum dracu? Eu aş rade un praznic... Să iau ceva?
Profesorul nu-i răspunse. Ochii i se umpluseră de otravă, călătorea iar pe cărările gîndului: Fuga... frînghia mîzguită... goana prin grădini... întîlnirea cu ţiganii... sicriele... cavoul... goana prin pădure... Goană bezmetică.
Hoţul cerceta încruntat terasamentul:
— Tre' să mutăm cortul, nea Sile, nu mai ţine! Se întoarse: Auzi, bă, ăsta prostu'?
Profesorul nu clinti. Privea fix, tăios, depărtările albastre.
— Mişcă, gloabă!
Se ridică oftînd. Milioane de ace îi trecură prin carne. Arăta înspăimîntător, numai răni şi petice. Pe Litruţă îl umflă rîsul:

— Nici la D.A.C. nu te primește, gulie! Ține fața!
Porniră printre vagoane spre cîmpuri. Sile se clătina, gemea la fiecare pas; Litruță călca șchiopătînd.

— Mănîncă, bă!
— Ţț!
— Ia un gît de tărie și bagă grăunțe-n tine!
Se adăpostiseră sub un mal scobit de vînturi. Hoțul cumpărase o cămașă și-un pantalon pentru Ușchitu, de-ale gurii, o sticlă de vodcă, țigări. Înfuleca lacom. Profesorul fuma privind îngîndurat înserarea.
— Te-ai ras singur fără săpun, guriță? întrebă hoțul clefăind.
Ușchitu ridică din umeri:
— Am obosit, Mitule...
— Cred și eu, după alergătura de azi-noapte.
— În general. Îl măsură lung: Spune-mi, încă n-ai înțeles?
Hoțul rîgîi porcește scobindu-se între măsele cu unghia degetului mic:
— Ce să înțeleg?
— Dașcu a avut dreptate...
— Iar, bă? sări Litruță. Iar o luăm de la Adam? Ce mama dracului am mai făcut?
— Nu de tine-i vorba, Mitule. Mă gîndeam la toată povestea asta. E într-adevăr ridicolă.
— Stai cuminte, flăcău!
Sile sorbi din sticlă și se cutremură:
— Te-ai întrebat cît o să dureze?
— Pînă una alta, spuse hoțul dînd din mîini a lehamite, am alte întrebări pe cap: Cum ieșim din strînsoare, unde găsim o gazdă...
— Admitem că ieșim...

— Să te audă Al de Sus!
— Admitem că cineva e dispus să ne adăpostească fără acte. Ei și? Ne-am mai strecurat de cîteva ori — ca prin urechile acului — dar ne-am strecurat. Am găsit și o cameră. Și?
— Cum adică „și"?
Profesorul azvîrli țigara:
— Maiorul Dașcu și oamenii lui au fost de fiecare dată la cîțiva pași de noi! Ne-a ajutat șansa, sînt de acord, numai că nu poți miza la infinit pe același număr.
Sprîncenele hoțului se arcuiră. Spuse pe gînduri:
— Parcă ai altceva de făcut.
— Asta-i nenorocirea, Mitule! N-ai! Nu vezi cum e organizată treaba? Comitet de stradă, comitet de bloc, comitet de scară, nimeni nu te angajează picat așa din senin, există o evidență la brațele de muncă.
— Ce să spun, toată viața mea, numai să trag la lopată mi-a fost gîndul... Rîse: Rad un tolomac și trăiesc boierește două săptămîni ca nimic! Chestia e să mă aciuesc undeva.
— Unde?
Îl privea intens în luminile ochilor. Hoțul se foi sîcîit:
— Unde! Unde! Găsim noi...
— Nici tu nu crezi! spuse profesorul rezemîndu-se de mal. Își aținti privirea în depărtări: Am obosit, Mitule. Mi-am pierdut nădejdea și am obosit... Mă cramponez de o frînghie care văd cum se destramă. Degetele refuză s-o apuce...
Tăcu. Litruță se chircise tot, cu ochii țintă la chipul profesorului. Întrebă într-un tîrziu:
— Adică, după tine, rupserăm mîța în două?

— Dar după tine?
— I-am tras pînă acu' în piept? I-am tras! Eu cu capul, tu cu hoitu, o scoatem noi...
Vorbele pocneau seci. Ușchitu îl privi surîzînd amar.
— Îți furi căciula, Mitule!
Litruță sări brusc în picioare și se lovi zdravăn cu creștetul de mal.
— O, fir-ai al dracului! Se întoarse spre Sile: Și-acu' ce vrei, bă, ce vrei? Să mă-ntind pe șină? Să-mi pui juvățul?
Ieși afară cu mîinile înfipte adînc în buzunare.
Soarele scăpătase îmbrăcînd asfințitul într-o lumină răsurie. Peste porumbiște vîsleau rar pescărușii. Marea își trimitea răcoarea în adieri sărate. Profesorul se strînse înfrigurat.
— Acu' ce stai ca o momîie? Zi, fă ceva! spuse hoțul apropiindu-se.
— Tu ești cu inițiativele, dragul meu, eu sînt ăla prostu...
— Cred că nu vrei să ținem greierilor de urît.
— Nu vreau nimic, Mitule.
Litruță scuipă scîrbit într-o parte:
— Te-au speriat muștele, cocoș! Hai în stațiune să numărăm pietrele.
— Hai, făcu moale Ușchitu.
Porniră prin pîrloage. Hoțul călca grăbit, fascinat de luminile litoralului. Profesorul scoase pachetul de țigări.
— Nu aici! Ne gimbesc la fix.
Depășiră autostrada. Deodată, Litruță se opri privind lung o mașină oarbă, cu număr de Neapole trasă pe tăpșan.

— Măgaru' lui Gică Oancea, neamule!
Ușchitu îl privi nedumerit.
— Italianul! preciză hoțul, amigo... A! Uite-l! Ssst! Reazămă umbra!
Opt Vieți apăru din întuneric. Cercetă circumspect împrejurimile, apoi deschise portbagajul, scoase o canistră, se uită încă o dată împrejur și dispăru în noapte.
— Nu-mi miroase bine treaba asta! După el!
— Lasă-l în plata Domnului, Mitule, făcu Sile. Ce ai cu omul?
— Asta-i om?
— De bătut l-ai bătut, bani ți-a dat...
— Să mai dea! Țin-te după mine.
Ușchitu îl urmă plictisit. Avea chef să facă o baie fierbinte și să doarmă. Hoțul îi puse mîna pe braț. Se opriră în spatele unui tufiș. Gică Oancea pitea bidonul într-o groapă, sub resturile de materiale rămase de la constructorii stațiunii.
— Ete-te drăcia dracului! șopti Litruță. Tre'ținut sub faruri.
— De ce?
Hoțul îi făcu semn să tacă, pîndind mișcările celuilalt. Opt Vieți aruncă deasupra cîțiva saci goi de ciment și se îndreptă spre mașină. Litruță îl așteptă să se îndepărteze apoi dezveli ascunzătoarea.
— Ce zici de chestia asta, bă, ăla prostu?
Descoperise trei canistre pline ochi. Sile mirosi conținutul:
— Benzină.
— Benzină a-ntîia, neamule, a mai prima!
— O fi furat-o de pe undeva.
Hoțul îl măsură sceptic.

— Adică îl vezi tu pe Opt Vieţi găinărind? Asta-i ocnă, frăţioare, nu se murdăreşte cu fietece!

Uşchitu se ridică:

— Hai să mergem, Mitule. Ce te privesc pe tine afacerile lui?

— Mi-e datornic! Sile se uită surprins şi hoţul o suci iute: Avem nevoie de lovele, profesore, dacă are dă!

— De ochii tăi frumoşi!

— E bine? Stai jos, colea.

Stelele aninau pe cer lumini mici, zgribulite. Răsturnat într-o rînă, profesorul sorbea briza sărată cu miros de alge. Îşi simţea inima strînsă, o teamă nedefinită i se furişase în suflet. Litruţă pipăia cu privirea întunericul. Pocni din degete şi spuse încet, mai mult pentru el:

— Nu ghicesc pontul şi pace bună!

Rodea nervos un fir de iarbă. Uşchitu se enervă:

— Au trecut aproape două ore. Ai de gînd să-l aşteptăm toată noaptea? Eu am plecat!

— Unde?

Întrebarea hoţului îl linişti subit. Se aşeză oftînd:

— Ai dreptate. Unde?

— Ssst! făcu Litruţă punîndu-i mîna la gură. Vine!

Se retraseră după un maldăr de gunoi. Opt Vieţi apăru respirînd anevoie. Ducea pe umăr un sac greu. Hoţul aşteptă să-l aşeze lîngă canistre, apoi se apropie.

— Bună seara, Oanceo!

Escrocul sări ars cu şişul în mînă. Recunoscu fugarii şi făcu încă un pas înapoi.

— Voi erați?
— Noi, amigo, tot noi, spuse Litruță cu subînțeles.
— Ce dracu faceți aici?
— Dar tu?
Mitu Suveică zîmbea subțire... Opt Vieți spuse enervat:
— Pun de ciorbă.
— Vezi să nu dea în foc, napolitanule!
— Văd c-o păzești. Șopti: Nu te băga, Suveică, că iese cu jelanie! Șusta mangalioților!
— Parcă lucrai pe cont propriu, își aminti Litruță.
— Mi-a trecut.
Hoțul pipăi sacul apoi, cu o mișcare fulgerătoare îl spintecă. O elice lată sclipi în bătaia lunii.
— Oho! făcu Litruță, un motor de barcă...
Opt Vieți zvîcni înainte. Degetele Ușchitului prinseră din zbor încheietura mîinii în care ținea cuțitul.
— Stai liniștit, domnule Oancea!
Escrocul se lăsă moale pe marginea gropii.
— Ce-aveți, mă, cu mine?
— Ai și uitat, amigo?
— Sînteți nebuni, pe onoarea mea! Presarii bat litoralul, vă caută turbați și voi umblați după mana hoților!
— Umblăm, Oanceo, că miroase bine. Cît iese de-aici?
Opt Vieți își mușcă buzele:
— Ce să mai iasă c-a ieșit?
— Cît?
— Șase bătrîne. Jumate, după.
— Numără! spuse hoțul întinzînd palma.

Gică Oancea scoase un teanc de sute.

— Asta-i tot ce-i dau miresii. Luaţi-i şi roiu, că vin băieţii după marfă.

Hoţul puse banii în buzunar şi se aşeză:

— Minţi, amigo!

Opt Vieţi îşi întoarse buzunarele pe dos:

— Să mor eu dacă mai am o leţcaie!

— Lovele n-ai, Oanceo, ştiu!

— Atunci?

— Ce-i cu motoru'? Lasă vraja că nu ţine. Scump la ieftin nu-i pe partea ta. Îl privi lung: Pui la cale o cărăbăneală!

Escrocul rămase de piatră. Mişcă mult buzele înainte să articuleze:

— Ce?! ...

— Cui pregăteşti papucii, Oanceo?

— Ce să pregătesc?!

— Care vrea să treacă la turcaleţi?

Sile deveni brusc atent. Apucă mîna hoţului:

— Ce-ai spus?

— E-n şuste cu vaporenii, explică Litruţă. Anină motoru' la o barcă, benzina alături ... Se răsuci spre Opt Vieţi: Cine-i omu'?

Gică Oancea îşi prinse capul în palme. Degetele îi tremurau. Spuse moale.

— Eu.

Hoţul făcu ochii mari:

— Eşti dilimac?! Ce-ţi veni, suflete?

— Am călcat pe unu' ... Mai bine îţi lăsam maşina atunci ... Umblă poterele după mine mai dihai ca după voi.

— Şi ţi-a fost tîrşă să-mi spui?

— Păi?
— De ce?
— Barca-i mică, nu-ncăpem toți trei...

Capitolul XXI:

PREA TÎRZIU!

— Ați înțeles? Băiatul era un încăpățînat, niciodată n-ar fi mărturisit, spuse abatele luîndu-și pălăria.

Mitu Suveică îl măsură surprins.
— Cine ți-a spus că vreau să trec la baclavagii, Oanceo?
— Nu vrei?
— Nu.
Escrocul se uită aiurit la profesor. În ochii Ușchitului verdele prinse luciri drăcești.
— Vorbești serios, Mitule?
— Ai auzit de Interpol, bă, ăsta prostu? Mă livrează pachet retur cît ai zice pește. Fără lovele, fără o vorbă străinească, fără acte, iau plăseanu la fix ca Tom Mix. Acilea, de bine de rău o mai sucesc...
— Ai dreptate, Suveică, se repezi Opt Vieți să-l asigure. Eu am mai deprins italiana, la o adică...
— Aduni fraierii de pe șosea... Mă al dracului! Nici acu' nu-mi iese din cap cum m-ai aiurit!
— De, nene.
Ușchitu întrebă emoționat:

— Ai aranjat să te aștepte cineva în larg?
— Nu.
— Știi să navighezi?
Escrocul săltă din umeri și Litruță izbucni în rîs:
— Hai că ești de beleaua lumii! Bine bă, tolomacule, cum pleci așa de nebun?
Opt Vieți oftă adînc:
— N-am de ales, fraților. Mă bagă ăștia la pastramă pe viață, cum să scap?
— Și altfel scapi?
— Dumnezeu cu mila.
Profesorul își umezi buzele. Spuse încet:
— Pot să conduc eu barca, domnule Oancea!
— Te-ai dilit și tu, bă, ăsta prostu? sări Litruță.
— Probabil. Oricum, nu există altă soluție.
— Maica ta, Doamne! Ce-ți închipui te-așteaptă ăia cu plăcinte calde, ai? N-au tîrîie-brîu destui?... Crezi că chestia cu Interpolul e hohă? Îți trimit poza și te dibuie urgent!
— Nu există altă soluție, Mitule, m-am gîndit bine! spuse Ușchitu apăsat. Cum o fi oi vedea. Poate mă culege un vapor, poate ajung pe vreo insulă... Surîse: Tot vroiam eu să călătoresc. Dacă e dumnealui de acord...
Gică Oancea fremăta:
— Știi să te ții de busolă?
— Știu. Proiectasem o expediție pe Amazoane. Șase luni m-am antrenat, în deltă, pe mare... Ș-apoi, am terminat totuși liceul de marină.
— În regulă! Luăm mai puțin potol și merge!
— Ce fel de barcă ai? întrebă Ușchitu.
— Lotcă pescărească.
— Oho! Duce ușor patru oameni!

Hoţul îşi făcu semnul crucii:

— Mă băieţi, mă trăi-v-ar Dumnezeu, staţi blînzi! Nu faceţi un kilometru şi dau grănicerii alarma.

— N-or s-o dea, Suveică, spuse Opt Vieţi zîmbind.

— Or fi prins drag de tine?

— De ce crezi că am rostuit o lotcă şi nu altă drăcărie? Ies în larg pescarii cu noaptea-n cap, cherhanaua-i acilea . . .

— Şi?

Gică Oancea se ambalase, vorbea cu sufletul la gură:

— Iau scula unuia, Gherasim, acu-i prin spitale. Trag eu la rame un timp, pînă dau zorile, pe urmă băgăm motoru'.

— Grănicerii au aparate, domnule Oancea, spuse profesorul. Scuză-mă, dar chestiunea trebuie privită cu toată seriozitatea, sub toate aspectele.

— Pînă se dumiresc, sîntem departe.

Hoţul clătină din cap:

— Ştii ce-i aia vedetă rapidă, cocoş?

— Ştii ce înseamnă un avans de cîţiva km, Suveică? Dezveli motorul: Ia uită-te la nasulia asta.

Profesorul îl cercetă atent, făcu tot felul de calcule şi zise oftînd uşurat:

— Da, în apele teritoriale e imposibil să ne ajungă.

— Am trecut dincolo, pa şi pusi! Benzină berechet, busolă marinărească, dacă ştii să umbli la ea în cîteva ceasuri radem un marghiloman la Istambul.

Fumau toţi trei golăneşte ţinînd ţigara în podul palmei. Hoţul îşi plimbă privirea de la Oancea la Uşchitu:

— Nu e bine, mă băieţi! Bateţi calea mînzului...
— Arată-mi altă ieşire, Mitule, şi renunţ. Ştiu, de obicei, socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea din tîrg, pot interveni o mie şi unu de lucruri neprevăzute...
— Ce te faci dacă se lasă cu valuri, de-o pildă?
— Lotca e ambarcaţiune de nădejde. Îl privi cu căldură: Îmi pare rău de tine.
— Te doare-n cot!
— Nu, Mitule, sincer îmi pare rău.
— Cînd ajungi la fund să-mi trimiţi o ilustrată. Escrocul scuipă de trei ori:
— Puşchea pe limbă!
— Pentru cînd te-ai hotărît? întrebă profesorul.
— Mîine noapte. Am un pretenar la căpitănia portului din Constanţa. Mi-a suflat că s-anunţă vreme a-ntîia.
— Asta-i foarte important. Ai tot ce-ţi trebuie?
— Benzina, motorul şi busola. De potol mă îngrijesc mîine.
— Adică?
— Mă gîndeam la niscai conserve, ceva...
Mitu Suveică începu să rîdă:
— Vorba aia, tare cu parizăru' că desertul îl luaţi în turcime. Îi dădu cu tifla: Marinaru' lui Cristos!
— În nici un caz conserve, domnule Oancea, interveni calm profesorul. Provoacă sete. Apropo, trebuie luată apă.
— Păi n-aveţi dedesupt? Hoţul se distra grozav. N-oţi bea-o voi pe toată...
— Un litru în doi pe zi, cel puţin, pentru minimum o săptămînă, calculă Uşchitu.
Opt Vieţi îl privi mirat:

— Ziceam că în cîteva ore... Motoru-i puternic, neică, trage tare.

— Teoretic cam așa e, numai că putem avea o pană sau se agită marea și trebuie să oprim. Procură niște pesmeți...

— De ce? se interesă Suveică, treceți la pocăiți?

— ...pesmeți, ciocolată, zahăr, lămîi, continuă Ușchitu — și neapărat două cutii de ness-café.

— Dacă nu faceți rost de-un filtru n-ați făcut nimic.

Escrocul se enervă:

— Mai lasă-ne dracului cu bancurile, neică!

— Gura! Ți-ai luat și tu maidanul? Vezi că iar îți retez unghiile!

Opt Vieți își strînse maxilarele și tăcu.

— Cine mai știe de treaba asta, domnule Oancea? interveni repede profesorul.

— Nimeni.

— Vorbeai de un prieten la căpitănia portului. Te-ai sfătuit cu el?

— Ce-s diliu?! Zîmbi strîmb. Prieten! Singurul prieten mi-e șuriul.

— Și ăla te lasă la o adică. Ți-aduci aminte cum s-a cărat cînd te-am pocit?

Căuta sămînță de scandal. Sile îl măsură lung:

— Ce diavoli fierb în tine, Mitule?

Hoțul vru să răspundă, apoi renunță. Sări în picioare și se afundă în întuneric.

Gică Oancea scoase o sticlă plată de whisky și turnă în capac.

— Recuzita, observă Sile zîmbind.

— Să fie într-un ceas bun! Poate dă Dumnezeu și se taie pe drepte.

— Cărțile au fost de mult împărțite, domnule Oancea.

— Adică mi-era scris să mă-întîlnesc cu dumneata?

— Firește.

— Și să-l calc pe amărîtu ăla?

— Pe el sau pe altul. Dacă nu intervenea accidentul, nu încercai să pleci, este?

— Este. Își frecă bărbia pe gînduri: Mi-e tîrșă de Suveică... Să nu ne facă vreo figură, nu știi ce poamă e.

— De cînd îl cunoști?

— Atunci, pe șosea l-am văzut prima oară, dar l-au vopsit caramangiii din Constanța care-l știu: Simigiu, Chioru, Pricopete. N-are mamă, n-are tată, bagă cuțitul în om pe te miri ce. Și numa pe la spate.

— Crezi?

— Șase ani a stat Sandu Simigiu prin pîrnăi, l-a lăsat caiafa cu șuriu-n coaste, după ce dăduseră o gaură în Filantropiei.

— Cînd s-a întîmplat asta?

— Prin '46—47. Chiorului i-a scris rețetă pentru un ochi de sticlă, Pricopetelui i-a întins clapca. Mă mir că nu l-ai mirosit.

Vorbea în șoaptă, sfredelind cu ochii întunericul. Profesorul își aprinse altă țigară. Spuse pe gînduri:

— L-am mirosit, domnule Oancea, dar n-aveam încotro. Ș-apoi, ca să fiu sincer, mi-a fost de real ajutor în multe împrejurări. Simte primejdia de la șapte poște, nu știu cum naiba. Clătină din cap.

N-aş pune mîna în foc că ţine la mine, totuşi, după cîte am pătimit împreună . . . Nu, nu cred să mă vîndă.

— Eşti convins, profesore?

Tresăriră. Hoţul zîmbea drăceşte în spatele lor. Îşi juca şişul în palmă, cu ochii la Opt Vieţi:

— Bagi fitile, ai?

— Spun şi eu ce-au spus alţii, îngînă Oancea speriat.

— E bine, *fratello!* E foarte bine, *amigo!* Se răsuci spre Sile: Poţi să fii liniştit, Uşchitule. Vin cu voi!

Se întîlniră a doua zi spre seară. Gică Oancea procurase alimentele, urma să mai aducă bidonul pentru apă. Hoţul scoase banii.

— Ia o bătrînă, Uşchitule, şi bag-o-n ţoale de schimb.

— Şi pentru tine?

— Îmi iau singur. Explică: În doi ne reperează urgent.

— Mda.

— Ne întîlnim peste două ore. Baftă!

Se îndepărtă. Oancea căuta ochii Uşchitului.

— Ce părere ai, profesore?

— Poate că are dreptate, patrulele ştiu că umblăm împreună.

— Mie unul mi-e frică.

— Fii serios, omule, din moment ce s-a oferit să vină cu noi . . .

— Nu-l cunoşti!

Sile îl bătu pe umăr:

— Pînă ajungem dincolo poţi fi fără grijă. Mă duc, să nu se închidă.

Mitu Suveică se furişă în curte. Casa părea pustie, buruienile năpădiseră grădina de flori, îşi înălţau capetele peste treptele cerdacului. Litruţă scoase o cheie ruginită dintr-o crăpătură și deschise ușa. Balamalele gemură ascuţit încreţind pielea hoţului. Intră în casă și se repezi la geam. Prin perdelele bătrînești, lucrate cu igliţa, putea să supravegheze uliţa pînă departe spre maidan. Rămase neclintit o jumătate de oră. Nimic nu tulbura întunericul cuminte. Își aprinse o ţigară, apoi smulse covorul de pe perete și începu să scrijelească tencuiala cu cuţitul.

Hoţul desprinse ultima cărămidă, o așeză cu grijă peste celelalte, apoi scoase din tainiţă o valiză.

Ochii îi jucau înnebuniţi în orbite. Cercetă încă odată strada şi se grăbi să-i desfacă încuietoarea.

Respiră lung, uşurat. Teancurile verzui de dolari îl aşteptau cuminţi. Le privi mult, pînă începură să-i joace înaintea ochilor . . .

. . . Cînd pătrunsese în pivniţă, fraţii Zugravu priveau hipnotizaţi bancnotele. Nu l-au simţit. Ţinea şurul strîns în palmă . . . Întîi l-a fulgerat pe Sandu. Ăi mari au dat să se întoarcă. I-a culcat repede . . . Ţîşnea sîngele din ei ca din cişmea . . . Nicu a apucat să-i spună: „N-or să-ţi aducă noroc, Mitule!" Hoţul se cutremură.

„Aiureli!"

Închise valiza, o luă la subţioară şi părăsi casa.

Se opri la marginea şoselei cercetînd cerul. Luna dispăruse de mult sub grămada de nori.

„Cît nu se fîţîie halotca, e bine!"

O porni pe cîmp spre groapa lui Gică Oancea, fluierînd semnalul. Îi răspunse Uşchitu.

„În regulă".

Şi totuşi ceva nu era în regulă. Îşi simţea inima, vie, mare, agitată. Se opri nehotărît.

Brusc, din toate părţile ţîşniră lumini, îl cuprinseră într-o horă. Hoţul roti capul înspăimîntat. Încremeni, incapabil să-şi desprindă ochii de pe chipul ofiţerului din faţa lui. Scoase un muget lung, ascuţit de fiară înjunghiată.

— A!

Înţelesese în sfîrşit.

Căpitanul Sile Dragu „zis Uşchitu" îl privea liniştit.

EPILOG

Generalul îşi plimbă privirea de la unul la celălalt.

În ochii maiorului Daşcu, ardeau flăcări întunecate. Sorbea coniacul încet, cu înghiţituri mici, strîngînd bolul în palme.

Căpitanul Vasile Dragu fuma, blătuind chiştocul. Obicei de şuţ în cărăbăneală... Uniforma îi stingherea mişcarea mîinii şi generalul surîse.

— Apoi?

Daşcu puse paharul pe marginea biroului:

— Am căpătat repede certitudinea că lovitura o dăduseră Litruţă şi fraţii Zugravu. Din nefericire n-am putut stabili ascunzătoarea dolarilor. Mitu Su-

veică s-a grăbit să-și lichideze complicii. Arestîndu-l pierdeam orice șansă de a recupera valuta: Litruță n-ar fi mărturisit niciodată, îl cunosc demult. Am hotărît deci „să-l căutăm". Dirijîndu-l pe itinerarul stabilit de noi, talonîndu-l la fiecare sută de metri, mai devreme sau mai tîrziu hoțul trebuia să ajungă la concluzia că este imposibil să se ascundă pe teritoriul țării. În disperare de cauză nu-i rămînea decît o singură soluție: să scoată dolarii din ascunzătoare și să încerce forțarea frontierei. Ceea ce s-a și întîmplat. Exista pericolul ca rămînînd în libertate să comită grave infracțiuni. Chiar în condițiile supravegherii la care l-a supus „profesorul", Litruță a fost la un pas de crimă.

— Un individ greu de recuperat, observă generalul.

— Absolut! Era deci imperios necesar să-i plasăm un om. Cu cinci zile înaintea startului, căpitanul Vasile Dragu a devenit „Ușchitu, condamnat la zece ani pentru dublu asasinat". Infiltrarea în lumea delincvenților rămînea unul din momentele cele mai dificile ale acțiunii. Ne-au dat concursul cîțiva clienți ai penitenciarelor, astăzi perfect integrați într-o viață socială, normală, certificînd noua stare civilă a căpitanului.

Generalul se întoarse spre Vasile Dragu:

— Nu te-a suspectat?

— Litruță suspectează pe toată lumea, fără excepție. Zile în șir m-a măsurat lung printre gene, mi-a cîntărit fiecare gest, fiecare cuvînt. Faptul că inițial i-am refuzat participarea l-a hotărît. Greutăților prevăzute li s-au alăturat altele, ivite pe parcurs. Șirul ghinioanelor a început de la primul pas.

Frînghia pe care urma să „evadăm" din locuința lui Tase Popescu a căzut în groapa cu var. Exista riscul să-mi alunece palmele. Am vrut să renunț...

— Frînghia, explică maiorul Dașcu, era suspendată deasupra șantierului, la înălțimea etajului cinci, iar dedesubt se aflau șiruite, în picioare, țevile de calorifer...

Vasile Dragu istorisi peripețiile.

— Și azi mă cutremur. Dincolo de obiectivul în sine, era în joc viața unui om pe care deliberat o pusesem în pericol. Abia a doua zi mi-am revenit. A doua zi... Oftă: A doua zi altă poveste: jitarul colectivei ne-a confiscat hainele în timp ce noi ne scăldam. Cît pe ce să ne aresteze șeful de post...

Maiorul Dașcu rîse:

— Unchiașul e nemaipomenit. Singurul dintre săteni care a mirosit unde vă ascundeți.

— Între timp continuă căpitanul Vasile Dragu am stat mult de vorbă cu Litruță. Mi-a povestit viața, peregrinările. S-a născut într-o familie de detracați, într-un fund de mahala. Bețivi, imorali, hoți... Rămase cu privirea pierdută printre arabescurile covorului. Citeam undeva o observație: „Nu oricui îi este îngăduit să aducă copii pe lume. În orice profesiune ți se cere o diplomă, numai copii face cine vrea". Ce putea să iasă din părinți alcoolici, abrutizați, fără elementare noțiuni de educație? Pe fondul unei construcții deficitare s-au grefat încă din copilărie tarele existenței blamate în toate abecedarele. Anii îndelungați de pîndă i-au dezvoltat instinctul pericolului, bătăile încasate la școala de corecție, prin comisariatele de poliție, sau de la „meșterii" pe care îi ucenicea, i-au pervertit organismul. Omul ăsta poate

să suporte dureri fizice de neînchipuit și în cele din urmă să-i placă.

— Să-i placă?! întrebă mirat, generalul.

— E greu de imaginat, și totuși ăsta e adevărul. Sînt încredințat că nici dacă trăia pe vremea *Gestapo*-ului nu i s-ar fi smuls secretul. Oftă: Un nefericit... O sălbăticiune gata în orice moment să-și arate colții. Aurul îi întunecă complet judecata. A încercat s-o sugrume pe doamna Alexandra Angelescu, gazda noastră, bănuind că ascunde bijuterii sub saltea, mie a vrut să-mi înfigă cuțitul pentru un inel... Repetă pe gînduri: Da, nu oricui îi e îngăduit să aducă copii pe lume...

Femeia de serviciu puse cafelele pe birou. Căpitanul Vasile Dragu așteptă să iasă și reluă:

— Una din etapele destinate să genereze ideea că pe teritoriul țării este practic imposibil să ne ascundem, era locuința profesorului Istrate din N. La indicațiile maiorului Dașcu, fostul meu coleg de liceu improvizează aspecte cutremurătoare despre căsnicia lui — un „turnător", trebuie să aibe toate păcatele din lume — devine nervos, pare cuprins de teamă, se grăbește să ne lase singuri... Hoțul nu observă că pachetul de cărți a fost măsluit și joacă. Crezusem că lucrurile au reintrat pe făgașul prevăzut dar iată că Litruță le complică. Subtilizînd darul nuntașilor, mă pune în mare încurcătură. Am hotărît să rămîn mai departe „ăla prostu" care nu a observat furtul.

Pe itinerarul, stabilit își face apariția Gică Oancea, zis Opt Vieți. O întîmplare norocoasă. Escrocul constănțean se va mai interpune de două ori în calea

noastră sfîrşind prin a accepta să-l întovărăşim în fuga peste graniţă, cu o barcă.

— Şi dacă nu intervenea întîmplarea? se interesă generalul.

— Intervenea „inginerul Poşircă". Stabilisem dintr-un bun început ca „vărul să-mi ofere posibilitatea de a trece clandestin frontiera". Îşi plecă privirea: Singura abatere de la program a constituit-o aducerea fetiţei în Cişmigiu. N-o văzusem de aproape două luni.

Generalul zîmbi. Daşcu îşi stinse ţigara:

— Din fericire totul s-a sfîrşit cu bine...

— Cu acest prilej, „am aflat pentru prima oară" despre furtul dolarilor. Asemenea ispravă, în mod firesc, ar stîrni interesul oricui. I-am cerut amănunte. Mi le-a dat, bineînţeles în altă variantă, urmărindu-mă atent cum reacţionez. I-am propus din nou să ne vedem fiecare de drumul lui şi spre surprinderea mea, a acceptat.

Vasile Dragu îşi alese surîzînd o ţigară:

— Eram convins că spectacolul se sfîrşea lamentabil. Hoţul ghicise cursa. Am continuat să hăimănesc prin mahala.

— Mitu Suveică, interveni maiorul te-a urmat de la distanţă. S-a apropiat tîrziu, după ce, în sfîrşit s-a lămurit că nu te interesează încotro o ia.

— Aşadar, Litruţă continua să rămînă departe de adevăr. Tensiunea creştea, Daşcu şi oamenii săi strîngeau cercul, îi simţeam din ce în ce mai aproape, gazdele hoţului refuzau să ne ajute. A oferit singur soluţia: Să mergem pe litoral. Sezoniştii străini şi excentricităţile de vacanţă ale autohtonilor, ofereau prilejul unui travesti. Mitu Suveică ştia că miliţia va

face același raționament, dar miza mult pe furnicarul de la Mamaia. Vremea rea, adunase lume puțină. Dacă la București simțeam în ceafă respirația urmăritorilor, la Constanța îi vedeam. Era suficient să întorci capul. În plus, hoțul vrea sau e nevoit să tranșeze vechi rivalități. Și din nou intervine neprevăzutul. Sărind de la etaj, Mitu Suveică își luxează un picior. Ieșirea în asemenea condiții din încercuire putea să reînvie suspiciunile hoțului. Forțele afectate de miliție operațiunii trebuiau să fie pe măsura mizei. Era de așteptat să întîlnească măcar un milițian la fiecare colț de stradă, și să socotească deci imposibilă scăparea. Ideea de „a fura" mașina a fost bună, însă, așa cum singur raționase, nu puteam merge prea departe. Într-adevăr, cîteva echipaje ne-au ajuns repede din urmă. A trebuit să-l duc în cîrcă...

Sprîncenele căpitanului se arcuiră. Își isprăvi cafeaua privind lung zațul din ceașcă.

— A fost cea mai îngrozitoare cursă din viața mea. Lipsa de inițiativă a maiorului Dașcu putea da de gîndit, trebuia să acționeze. Singura șansă rămînea goana disperată... La un moment dat, mi-am pierdut controlul, întîmplări uitate de mult sau — își coborî pleoapele — pe care doresc să le uit, îmi răsăreau înaintea ochilor. Bolboroseam vorbe fără șir... Zîmbi: Un singur cuvînt nelalocul lui putea să-mi dezvăluie adevărata identitate și hoțul îmi tăia beregata.

Generalul asculta răsucind stiloul între degete. Dașcu îl privea pe gînduri. Era unul din puținii ofițeri care știa ce se întîmplă dincolo de uniforma căpitanului.

În garsoniera din Clopotarii vechi, pe Vasile Dragu nu-l aştepta nimeni. Angela? A fost... A plecat. Cine-i vinovat? Sînt dimensiuni care nu se măsoară cu rigla de calcul, o contabilitate dublă, inutilă... Poate că nici unul, nici altul. O flacără stinsă repede. E penibil să tot dai din cap repetînd că-i simţi căldura...

— Mi-am revenit — continuă căpitanul — în apele ghiolului. A treia apariţie a lui Gică Oancea pe itinerarul nostru, a fost cum nu se poate mai bine venită. Escrocul pregătea forţarea frontierei, o idee care în ultima analiză urma s-o sugerez eu. Opt Vieţi a rezolvat astfel una din problemele delicate. Acolo, pe malul mării s-a dat marea bătălie între instinctul hoţului şi concluzia că în ţară nu mai are unde să se ascundă. Ezita exasperant, la un moment dat am avut sentimentul că nu va face mult aşteptata propunere. Zîmbi. În cele din urmă, a făcut-o.

Tăcură toţi trei vreme îndelungată.

•

Căpitanul se apropie de vizor. Un moşneag pirpiriu, cu părul complet alb rezema peretele. Vasile Dragu privi nedumerit spre supraveghetor, apoi încă o dată chipul vărgatului.

Era Litruţă. Îl ghici mai mult după tăietura vineţie din obraz şi făptura şiştavă. Hoţul îmbătrînise dintr-o dată, peste noapte.

Luminile ochilor abia pîlpîiau undeva în fundul orbitelor. Măsura cu credinţă golul celulei, fără să clipească.

Nu se mişcă nici atunci cînd uşa se deschise, nici cînd pătrunse căpitanul. O statuie strîmbă, firatică, ciocănită în piatră de un sculptor nebun.

— Te aşteptam.

Cuvintele ieşiră din gura hoţului, răsuflet adînc. Vorbise cercetînd cu interes acelaşi punct din perete. Vasile Dragu îşi mută greutatea de pe un picior pe celălalt. Spuse încet:

— Am venit.

Se aşternu liniştea. Ploaia bătea caldarîmul, o lumină bolnavă spînzura de gratiile ferestrei.

Capul lui Litruţă se răsuci încet. Privi lung, intens, chipul căpitanului. Vasile Dragu citi în căutătură un amestec de nedumerire, curiozitate şi oboseală. Simţi nedeslușit că hoţului îi lipseşte ceva. Tăietura lui Gustărică îi zvîcnea domol pe obraz, laba gîştii săpase urme adînci, spre tîmple, în păr şi barba de dimineaţă sticlea albul.

Litruţă continua să-l privească şi dintr-o dată Dragu înţelese:

Viclenia din ochii hoţului murise.

Mitu Suveică îşi umezi buzele dar limba refuza să articuleze cuvintele. Cinci nopţi păşise cu gîndul pe drumul cărăbănelii, apoi pe celălalt, lung şi întortocheat, început cu 44 de ani în urmă într-o mahala din Bucureşti.

Ar fi vrut să-l întrebe dacă profesorul Istrate ştia combinaţia, dacă întîlnirea cu Opt Vieţi fusese întîmplătoare, dacă . . .

Ce rost aveau întrebările? Era obosit, acrit de moarte.

Clipele treceau greu, cîntăreau tone.

Vasile Dragu observă că interesul din ochii hoţului ostenise. Privirea îi alunecă spre perdeaua ploii trasă la fereastră. Spuse încet, aproape în şoaptă:

— Nu-ţi port pică.

— Ştiu, Litruţă.

Se îndreptă spre uşă.

Nu mai aveau să-şi spună nimic.

CUPRINS